МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО ФАРМАЦЕВТИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Всеукраїнська дистанційна науково-методична конференція

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ ФАРМАЦЕВТІВ

22 квітня 2019 р.

ХАРКІВ

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО ФАРМАЦЕВТИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ ФАРМАЦЕВТІВ

Матеріали
Всеукраїнської дистанційної науково-методичної конференції педагогічних працівників закладів вищої освіти

22 квітня 2019 р.

Харків
2019

УДК 615.1:001.895:378

Друкується за рішенням Методичної ради Коледжу Національного фармацевтичного університету (протокол від 23.04. 2017 № 7)

Редакційна колегія:

Прокопенко Т.С. – кандидат фармацевтичних наук, доцент, Заслужений працівник фармації України, директор Коледжу НФаУ (голова оргкомітету конференції)

Гейко О.В. – заступник директора з навчальної роботи Коледжу НФаУ (заступник голови оргкомітету конференції)

Гузєва В.В. – заступник директора з навчально-виробничої роботи Коледжу НФаУ (заступник голови оргкомітету конференції)

Коломієць І.В. – завідувач навчально-методичного кабінету Коледжу НФаУ

***Шляхи удосконалення підготовки фармацевтів*:** матер. всеукр. дистанційної наук.-метод. конференції педагогічних працівників закладів вищої освіти, 22 квітня 2019 р. / ред. кол.: Т.С. Прокопенко та ін. – Х.: Коледж НФаУ, 2019. – 191 с.

Збірник містить матеріали Всеукраїнської дистанційної науково-практичної конференції педагогічних працівників закладів вищої освіти «Шляхи удосконалення підготовки фармацевтів», в яких розглянуті питання підвищення якості освіти.

Матеріали друкуються в авторській редакції мовою оригіналу. Повну відповідальність за зміст, достовірність наведених фактів, цитат, статистичних даних несуть автори опублікованих матеріалів. Редакційна група та організаційний комітет конференції не завжди поділяють погляди авторів. Збережено авторську орфографію.

© Укладання: Коледж Національного фармацевтичного університету, 2019 р.

Шановні колеги!

Якість професійної підготовки фармацевтів є одним з найважливіших питань, яке турбує як освітян, так і роботодавців.

Якість професійної освіти –це багатогранне поняття, яке включає в широкому смислі її відповідність освітнім стандартам, освітнім програмам. Освітні програми містять перелік компетентностей випускника, нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованого у термінах результатів навчання. Визначені внмоги до наявності внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. Під цим можна розуміти всі чинники, ресурси, інструментарій, які дають можливість підготувати компетентного, конкурентоспроможного фахівця.

Освітній процес – динамічний. Постійно відбувається активний пошук та впровадження нових механізмів та алгоритмів забезпечення якості вищої освіти: модернізації управлінської діяльності закладу вищої освіти; системне впровадження інноваційних та інформаційних освітніх технік та технологій; коригування навчально-методичного супроводу освітнього процесу, підвищення професійної компетентності педагогічних та науково–педагогічних працівників тощо.

Саме тому, організаційним комітетом конференцій було прийняте рішення запропонувати для обговорення достатньо велику групу питань.

Було сформовані тематичні секції:

1. Удосконалення процесів управління якістю професійної підготовки фармацевтів.
2. Інноваційні технології та методики в освітньому процесі підготовки фармацевтів.
3. Професійна компетентність як чинник формування конкуренто спроможності фармацевтів.
4. Практико-орієнтована програма підготовки фармацевта.
5. Інформаційно-комунікативні технології - орієнтація на підвищення якості професійної освіти.
6. Якісний контент навчально-методичного супроводу навчальних дисциплін та практик.
7. Фахова майстерність педагогічних працівників – критерій якості професійної підготовки здобувачів вищої освіти.

Сподіваємось, що матеріали конференції стануть корисними у Вашій подальшій професійній діяльності.

Дяуємо за співпрацю!

Творчого натхнення та наснаги, колеги!

Організаційний комітет

ЗМІСТ

Секція 1. Удосконалення процесів управління якістю професійної підготовки фармацевтів

Статті

Бойчук І.Д., Болух В.А.

ВПРОВАДЖЕННЯ АВТОМАТИЗОВАНИХ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ПРОЦЕСОМ В КЗВО «ЖИТОМИРСЬКИЙ БАЗОВИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ КОЛЕДЖ»…… 12

Соколовська І.А., Зарицька В.В.
ПІДГОТОВКА КОНКУРЕНТОЗДАТНИХ ФАХІВЦІВ ЯК ОСНОВНА ЗАПОРУКА ФАХОВОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ…… 14

Тези

Кузьмицька А.Є.
ВАЖЛИВІСТЬ ВИВЧЕННЯ БЛОКУ ХІМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАРМАЦЕВТІВ……. 19

Соколова І.В.
ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАРМАЦЕВТІВ: ФОКУС НА ЯКІСТЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ…….. 21

Секція 2. Інноваційні технології та методики в освітньому процесі підготовки фармацевтів

Статті

В'юшкова Т.І., Варванський П.А., Горбунова А.П., Лук'яненко О.Ю., Омельчак Е.Ю.
ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ОСВІТИ…… 26

Гаврилова Н.Б., Кириченко Л.М., Гузєва В.В.
ВИЗНАЧЕННЯ СУТІ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ ТА МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ

КОМПЕТЕНЦІЙ У МАЙБУТНІХ ФАРМАЦЕВТІВ…….... 30

Гордецька Т.М.
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАРМАЦЕВТІВ……. 35

Ковальчук І.С.
РОЛЬ МЕТОДУ КЕЙС-СТАДІ У РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЗАКЛАДУ……... 40

Луцак І.В.
ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ…….. 43

Сметаніна К.І.
ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ В ОСВІТІ ЯК ЗАПОРУКА ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ ФАРМАЦЕВТІВ……... 46

Тюкіна В.М., Берестова В.В.
ДИДАКТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ З ФАРМАКОГНОЗІЇ У КОЛЕДЖІ НФАУ…… 50

Тези

Галиця І.В., Галиця В.В.
ЕФЕКТИВНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАРМАЦЕВТІВ…… 53

Зеленський Р.М., Тулінов А.Ю.
ВИКОРИСТАННЯ ФІТНЕС-ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ КОЛЛЕДЖУ……... 56

Каблуков А.О., Мурзіна О.А.
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ФАРМАЦЕВТІВ…….. 58

Сафронова Г.Ю., Шевченко І.Л.
ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ХІМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН…….. 60

Ситник Т.М.
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ В КОЛЕДЖІ НФАУ……... 62

Шабаєва Ю.В.
ЕЛЕМЕНТИ ПРОБЛЕМНО– ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ОРГАНІЧНОЇ ХІМІЇ…… 64

Секція 3. Професійна компетентність як чинник формування конкурентноспроможності фармацевтів

Статті

Антонюк Л.Я., Чупіль Н.І.
ПОШУКОВО-ПІЗНАВАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ-ФАРМАЦЕВТІВ…….. 67

Головенко Л. О.
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАРМАЦЕВТІВ У МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ……... 70

Ісаєнко Ю.В., Горбунова Н.І.
РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ…… 74

Мазурик І.В.
ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ З МЕТОЮ ФОРМУВАННЯ ОСНОВНИХ СОЦІАЛЬНИХ ТА ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ-ФАРМАЦЕВТІВ У КОВЕЛЬСЬКОМУ МЕДКОЛЕДЖІ……... 78

Нестерук Н.М., Трофименко О.Л.
ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕГРОВАНИХ ЗАНЯТЬ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІН ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЦИКЛУ – ШЛЯХ ДО ФОРМУВАННЯ ВИСОКОКЛАСНОГО ФАХІВЦЯ…… 82

Петухова Т.А.
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА РОБОТА ПРИ ВИВЧЕННІ ХІМІЇ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНОСПРОМОЖНОСТІ ФАРМАЦЕВТІВ…….. 86

Царик О.К.
ФОРМУВАННЯ ЛАТИНОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО КОЛЕДЖУ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ……... 91

Тези

Горяча Л.О., Прокопенко Т.С., Коломієць І.В.
КВАЗІПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ ЯК ФОРМА ОВОЛОДІННЯ ПРОФЕСІЙНМИ КОМПЕТЕНТНОСТЯМИ……. 98

Секція 4. Практико-орієнтована програма підготовки фармацевта

Статті

Шевченко Т.С.
ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ-ФАРМАЦЕВТІВ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ − ЗАПОРУКА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МОЛОДШОГО ФАРМАЦЕВТИЧНОГО СПЕЦІАЛІСТА... 101

Тези

Гонтова Т.М., Гапоненко В.П., Мала О.С., Проскуріна К.І.
САМОСТІЙНЕ ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ ТА ПРОВЕДЕННЯ СЕЗОННИХ СПОСТЕРЕЖЕНЬ ЯК СКЛАДОВА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ БОТАНІКИ У СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ТА ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМ НАВЧАННЯ…… 104

Гузєва В.В., Гаврилова Н.Б.
КОМПЕТЕНТНОСТНИЙ ПІДХІД ДО ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАРМАЦЕВТІВ…… 106

Секція 5. Інформаційно-комунікативні технології - орієнтація на підвищення якості професійної освіти

Статті

Єренко О.К., Смойловська Г.П., Хортецька Т.В., Малюгіна О.О.
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ, ЩО СПРИЯЮТЬ РОСТУ ЯКОСТІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ…….. 110

Караковська Н.Є.
ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ДОДАТКУ «PLICKERS» ПРИ ВИКЛАДАННІ ФАРМАКОЛОГІЇ……. 114

Музичук Л.О.
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ – ЗАСІБ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ…… 117

Семеняченко О.А., Орлова Л.А.
СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ – СКЛАДОВА БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ…… 124

Столяренко Т.Л.
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК СУЧАСНИЙ ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ…… 127

Тітар О.І.
ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ТЕСТУВАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ ФІЗИКИ ТА АСТРОНОМІЇ……... 132

Федірко Н.О.
ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТРЕНАЖЕРІВ (ІНТЕРНЕТ-ТРЕНАЖЕРІВ) ДЛЯ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ….. 137

Тези

Бохан Ю.В., Форостовська Т.О.
ЕЛЕКТРОННИЙ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС З КУРСУ «ЗАГАЛЬНА ХІМІЯ» В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПРИРОДОЗНАВЧИХ ДИСЦИПЛІН…… 142

Качура Т.М.
СТВОРЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ОСВІТНІХ РЕСУРСІВ НА ОСНОВІ СЕРВІСІВ GOOGLE…… 144

Коломієць І.В.
ВЕБ–САЙТ ВИКЛАДАЧА ЯК ІНСТРУМЕНТ ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ……. 146

Костюк С.В.
МУЛЬТИМЕДІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ - ЕФЕКТИВНИЙ МЕТОД ВИВЧЕННЯ ОСНОВ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ…….. 148

Крупінський О.Є.
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ…… 150

Мащакевич І.Я.
ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНОЇ ТЕХНІКИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ « ФАРМАКОЛОГІЯ»…… 153

Рудакова О.В.
ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНИХ ПРИСТРОЇВ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФРАМАЦЕВТИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ…..… 155

Яковишена Л.О.
ІНТЕРАКТИВНІ ЗАСОБИ НАВЧАННЯ – ОРІЄНТАЦІЯ НА ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ…….. 157

Секція 6. Якісний контент навчально-методичного супроводу навчальних дисциплін та практик

Статті

Пасевіна І.М.
ГРАФО-АНАЛІТИЧНІ РОЗРАХУНКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ЗВ'ЯЗКІВ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ТЕХНИКІВ – ТЕХНОЛОГІВ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ВИРОБНИЦТВ…….. 161

Шемчук О.А.
ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДІВ ПЕДАГОГІЧНОГО КОНТРОЛЮ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «ФАРМАКОГНОЗІЯ»…... 165

Тези

Горбаньов В.В.
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ МЕДИЦИНИ ТА ФАРМАЦІЇ»…….... 171

Рубан О.А., Хохлова Л.М., Маслій Ю.С.
ДИСЦИПЛІНА «СУЧАСНІ ФАРМАЦЕВТИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ» У СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ФАРМАЦІЇ…….... 173

Рудакова О.І.
ВХІДНИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ – ЯК ЗАСІБ ДІАГНОСТИКИ ЗНАНЬ МАЙБУТНІХ ФАРМАЦЕВТІВ……. 176

Секція 7. Фахова майстерність педагогічних працівників – критерій якості професійної підготовки здобувачів вищої освіти

Статті

Брагар Н.О.
КОМПОНЕНТИ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ……..... 180

Тези

Аксакова В.В.
ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ВИКЛАДАЧА ФАРМАКОЛОГІЇ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО КОЛЕДЖУ…. 184

Драннік О.В.
САМООСВІТА ВИКЛАДАЧА ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА НА ШЛЯХУ ДО МАЙСТЕРНОСТІ……. 186

Зарудко Т.П.
ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ЯК ЗАПОРУКА ЕФЕКТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ…….. 188

Секція *УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСІВ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАРМАЦЕВТІВ*

СТАТТІ

ВПРОВАДЖЕННЯ АВТОМАТИЗОВАНИХ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ПРОЦЕСОМ В КЗВО «ЖИТОМИРСЬКИЙ БАЗОВИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ КОЛЕДЖ»

І.Д. Бойчук, В.А. Болух

КЗВО «Житомирський базовий фармацевтичний коледж» Житомирської обласної ради

Ефективність управління сучасним закладом вищої освіти залежить від якісного кадрового, фінансового, організаційного менеджменту, який неможливо реалізувати без впровадження інноваційних підходів, технологій та методів.

Інновації – це нововведення, які ведуть до якісних змін в системі освіти та переходу її до подальшого розвитку. Інновації розроблюються й впроваджуються під час інноваційної діяльності, а етапи, які проходить інновація від свого зародження до отримання нового результату – розуміємо як інноваційний процес. Процес впровадження інновацій в освітній процес потребує системного, послідовного й цілеспрямованого управлінського впливу. Нині об’єктом управління у ЗВО є перш за все його інноваційний розвиток [1].

Інноваційний розвиток сучасного закладу вищої освіти базується на поступовому впровадженні автоматизованих систем управління.

Одним із головних стратегічних пріоритетів, визначених в Концепції розвитку КЗВО «Житомирський базовий фармацевтичний коледж», є якісне забезпечення методичного та інформаційного супроводу освітнього процесу відповідно до вимог сучасності та поєднання в освітньому, науковому та управлінському процесах традицій та інновацій, розвиток єдиного коледжного середовища щодо участі всіх підрозділів і служб у реалізації загальноколеджних завдань. Саме тому робота колективу коледжу спрямована на впровадження новітніх інформаційних систем та хмарних технологій в освітній процес.

Впродовж останніх років в коледжі активно впроваджується інформаційно-освітнє середовище на базі G SUITE FOR EDUCATION та модульне об'єктно-орієнтоване середовища LMS Moodle, що надає широкі можливості для комунікації, використання засобів мультимедіа, контролю знань, що в свою чергу є надзвичайно корисним при підготовці студентів до фахового ліцензійного іспиту «Крок М», другокурсників до складання ДПА у формі ЗНО та випускників до комплексного кваліфікаційного екзамену.

Перш за все, ми прагнемо бути сучасними і автоматизувати освітній процес, звівши паперову документацію до мінімуму. Тому в коледжі розпочато впровадження програмного забезпечення lCloud.

lCloud – сучасний інтернет-сервіс для керування розкладом занять, створення комплексу єдиного навчально-методичного забезпечення, портфоліо викладача, електронного журналу, відомостей про студента та його рейтинг, проведення онлайн-тестування тощо. Програма зручна тим, що нею можна користуватися як на комп'ютері, так і на мобільному телефоні, головне, щоб було підключення до інтернету.

Основні функції програмного забезпечення lCloud наступні:

- автоматичний контроль за виконанням педагогічного навантаження;
- управління розкладом груп та викладачів;
- автоматичне створення портфоліо викладача;
- електронна бібліотека;
- автоматична реєстрація пропусків занять студентами;
- електронний журнал, залікова книжка;
- автоматичне створення та друк додатків до дипломів;
- проведення онлайн тестування з аналізом типових помилок (підготовка до ліцензійного іспиту КРОК М, комплексного кваліфікаційного екзамену) і т.д.

Отже, суттєву роль в успішному управлінні сучасними закладами вищої освіти відіграють автоматизовані системи управління. Це безумовно передбачає

впровадження інноваційних підходів в управління закладом вищої освіти, що в свою чергу забезпечить неодмінне досягнення пріоритетних завдань та окресленої мети діяльності ЗВО.

Список використаних джерел

1. Гладка Т.І. Особливості управління навчальним процесом в сучасному ВНЗ. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: http://elib.umsa.edu.ua/jspui/bitstream/umsa/1159/1/Gladka_%20uhravl_%20navc_vnz.pdf

ПІДГОТОВКА КОНКУРЕНТОЗДАТНИХ ФАХІВЦІВ ЯК ОСНОВНА ЗАПОРУКА ФАХОВОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

І.А. Соколовська, В.В. Зарицька

Запорізький державний медичний університет
Класичний приватний університет

Основний виклад матеріалу. В XXI столітті зріс попит на конкурентоздатних працівників, в результаті чого виникла ще більша необхідність вищої освіти та зростає затребуваність її розвитку та вдосконалення. Для відповідності вимогам сучасного суспільства в контексті входження України до Болонського процесу ми прагнемо отримати найліпші результати у всіх напрямках вищої освіти, в результаті чого виникає потрібність в зосередженні уваги на забезпеченні та оцінюванні її якості. Професійно компетентний, конкурентоздатний та спроможний до самореалізації та саморозвитку працівник – ось якого фахівця чекає суспільство в XXI столітті. В сучасній Європі проблема контролю за управлінням якості підготовки фахівців вже давно стала предметом наукових дискусій. Для вирішення проблеми контролю якості підготовки фахівців Парламентська Асамблея Ради Європи ще в

1990 році прийняла резолюцію ”Про порівняльну оцінку освіти” [1,с.15], в якій особлива роль належить Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD) й Міжнародній асоціації з оцінювання досягнень в освіті (IEA) для зібрання даних про освіту та порівняння показників на міжнародному рівні.

Сьогодні – це час для переходу до практичного використання здобутого досвіду державно-громадського управління якістю вищої освіти в Україні та оцінювання її якості, беручи до уваги європейський та світовий досвід, участі в цьому процесі державних структур та суспільства.

На даний час Україні система забезпечення та контролю якості вищої освіти здійснюється на трьох рівнях: вищого навчального закладу, державному (державна і державно-суспільна система контролю) та міжнародному (європейському рівні). Одночасно з державною системою оцінювання результатів підготовки фахівців у багатьох вищих навчальних закладах введено європейську кредитно-модульну систему (ECTS) [2,с.125].

Ця система була розроблена з метою забезпечення єдиного загальноєвропейського простору орієнтованого на оцінювання та порівняння навчальних досягнень студентів. Це така система організації навчального процесу, за допомогою якої студент ефективно планує весь процес свого навчання та його результати визнаються не тільки державними , а й європейськими роботодавцями. Згідно зі ст. 11 Всесвітньої декларації ЮНЕСКО з вищої освіти [3], якість у сфері вищої освіти є багаторівневою концепцією, що охоплює всі її функції та види діяльності: навчальні та академічні програми, наукові дослідження та стипендії, укомплектування кадрами, учнів, будівлі, матеріально-технічну базу, обладнання, роботу на користь суспільства та академічне середовище. На державному рівні, забезпечення якості застосовується для вищої освіти в цілому і складається з зовнішнього та внутрішнього оцінювання та опублікування результатів.

На даний час відсутні офіційні та достовірні засоби оцінки якості результатів освітнього процесу, тому й відсутня можливість для порівняння

результатів здобутих на місцевих, регіональних та національному рівнях. Тому й виникає проблема розвитку адаптаційних та компенсаторних програм, які б забезпечували студентів з різних регіонів та різних соціальних груп рівними можливостями доступу до високоякісної освіти. Це являється причиною відсутності можливість порівнянь рівню українських освітніх програм з міжнародними, оцінки та відкоригування освітніх стандартів, а також розробки системи поліпшення в галузі освіти.

Причиною цього є безліч причин, що носять політичний, економічний, а також соціальний характери. У зв'язку з цим реформа системи вищої освіти України, зокрема новий Закон, передбачає розроблення низки стандартів та критеріїв для визначення головних принципів щодо оцінювання результатів роботи ВНЗ та рівня підготовки студентів.

Зокрема, відповідно до Закону:

– якість вищої освіти – рівень здобутих особою знань, умінь, навичок тощо, що відбиває її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти;

– якість освітньої діяльності – рівень організації освітнього процесу у ВНЗ, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань [4].

Звідси випливає,що під якістю вищої освіти розуміється рівень отриманих особою знань, умінь та професійних навичок відповідно до мети, накресленої ВНЗ. Результатом є якісна і кількісна оцінка досягнутого рівня відповідних освітньо-професійних характеристик фахівця. Для одержання об'єктивної оцінки якості вищої освіти, потрібно дотримуватися певних принципів, а саме:

– відповідність до єдиних освітніх стандартів згідно з міжнародним рівнем;

– дотримання єдиної системи критеріїв оцінювання компетентностей та компетенцій випускників вузів;

– вимірність всіх показників на кількісному рівні для уникнення суб'єктивності в оцінках;

– оцінювання показників у динаміці, що дозволяє отримати об'єктивну картину підготовчого рівня;

– удосконалення та адаптація методів тестування як об'єктивних методів діагностики рівня знань;

– виконання єдиної інформаційної системи, що забезпечує відкритість та доступність до інформації щодо рівня освіти як для абітурієнтів, так і для роботодавців;

– наявність єдиної системи якості підготовки для всіх ВНЗ.

Закон для регулювання суспільних відносин у галузі навчання, виховання та професійної підготовки громадян України. Він регулює правові, організаційні, фінансові та інші аспекти функціонування вищої освіти, створює умови для самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства і держави у кваліфікованих фахівцях, для посилення співпраці державних органів з ВНЗ на принципах самостійності останніх, поєднання освіти з наукою та виробництвом з метою підготовки конкурентоспроможного фахівця для високотехнологічного та інноваційного розвитку країни. Отже, на думку авторів Закону, одним із головних факторів для суттєвого поліпшення рівня якості української системи вищої освіти, є автономія навчальних закладів. На цій базі буде побудовано принципово нову систему контролю якості освітнього процесу. ВНЗ отримують майже повну відповідальність за якість вищої освіти. Важливий критерій якості – ринок. Якісним навчанням вважається таке, яке, зокрема, є конкурентоспроможним. Відповідно університети, що забезпечили такий процес, посядуть провідні позиції на глобальному ринку.

Основною метою нового Закону являється – надати закладам такі можливості. Для розв'язання цього питання створюються нові дієві механізми контролю за участю нової структури – Національного агентства з якості. Він буде створений за квотним принципом. Якщо досі оцінюванням якості вищої освіти займалися виключно урядовці та структури з МОНУ, то тепер до складу Агентства входитимуть представники як від університетів усіх форм власності –

державної, приватної, комунальної, так і від студентства та від Національної академії наук України.

Крім того, до складу Агентства також увійдуть чотири представники від працедавців, які й повинні значною мірою впливати на освітні процеси та результативну якість вищої освіти. Ключовий момент цього пункту реформи – Національна агенція з якості повинна бути професійно незалежною та відповідати за акредитацію університетів та за їхнє ліцензування. Новий закон буде дієвим лише за умови підтримання академічним середовищем.

Заради досягнення законом своєї мети в ньому передбачено головні напрями реформи системи вищої освіти, що сприяють підвищенню якості освітньої діяльності. Це автономія, що дозволить більш узгоджено, з урахуванням інтересів усіх зацікавлених сторін удосконалити освітній та науковий процес, та створення нового самостійного органу з функціями суспільного контролю – Національного агентства з якості освіти. Метою діяльності цієї структури являється вирішення питань щодо єдиних стандартів та критеріїв оцінювання ефективності роботи всієї галузі.

Список використаних джерел

1. Про порівняльну оцінку освіти : рекомендація 1137 (1990) Ради Європи // Бюлетень бюро інформації Ради Європи в Україні. – 2002. – С. 66 – 67.

2. Програма дій щодо реалізації положень Болонської декларації в системі вищої освіти і науки України / затв. наказом Міністерства освіти і науки України від 23 січ. 2004 р. № 49 // Вища освіта України і Болонський процес : навч. посіб. / за ред. В. Г. Кременя. – Тернопіль : Богдан, 2004. – 384 с

3. Всесвітня декларація про вищу освіту для XXI століття: підходи та практичні заходи. – Режим доступу : http://www.sde.ru/files/t/pdf/5.pdf .

4. Закон України “Про вищу освіту” від 1 лип. 2014 р. № 1556-VI. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/print1382613528661298.

ТЕЗИ

ВАЖЛИВІСТЬ ВИВЧЕННЯ БЛОКУ ХІМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАРМАЦЕВТІВ

А.Є . Кузьмицька
Медичний коледж "Монада", базове відділення

Сліпчук В.Л. поняття професійної підготовки фахівців фармацевтичної галузі визначила як спеціально організований освітній процес здобуття майбутніми фахівцями фахових знань, умінь і навичок, необхідних компетентностей, які становлять основу професійної діяльності у сфері охорони здоров'я, формують науковий світогляд, мотивацію до професії та забезпечують подальший неперервний професійний розвиток у фармацевтичній галузі. Важливу роль в підготовці фахівців - фармацевтів відіграє вивчення блоку хімічних дисциплін : загальної , неорганічної, органічної, аналітичної, фізичної та колоїдної хімії, які є базовими для вивчення профільних дисциплін фармацевтичної хімії, токсикологічної хімії, фармакогнозії, технології ліків. Об'єм наукових знань в усіх галузях постійно зростає, що вимагає від студентів опрацьовувати значні кількості інформації. Тому необхідно дуже раціонально використовувати навчальні години, які відведені для вивчення предмету. Тенденція переведення частини наукової інформації на самостійне вивчення студентами, не завжди оправдана. Зрозуміти любу наукову інформацію може підготовлена для цього людина, яка має достатньо глибокі знання з даного предмету. Студенти, які тільки почали вивчати предмет, ще не мають необхідних знань і тому для них потрібно правильно викладати основні положення предмету. Скорочення годин на лекції не покращує вивчення предмету. Лектор не переказує на лекції підручник, а пояснює суть сучасного рівня наукових знань з тих питань, які винесені на лекцію. Яку теоретичну базу аналітичної хімії можна викласти за 10 годин лекцій, які передбачені в навчальній програмі підготовки молодших фармацевтів з цього предмету. Основи аналізу, які вивчаються в курсі

аналітичної хімії, студенти будуть використовувати при вивченні фармацевтичного аналізу в курсі фармацевтичної хімії, аналізу лікарської рослинної сировини в курсі фармакогнозії. Важливою частиною вивчення предмету є практичні заняття, на яких студенти виконують лабораторні роботи. У студентів формуються необхідні навички виконання хімічних дослідів. Студенти починають вивчення хімії в школі, але вони можуть побачити досліди, які виконує вчитель. В коледжі студенти мають навчитися самостійно виконувати реакції, аналізи сумішок іонів, кількісні методи аналізу і далі використати ці вміння для аналізу лікарських речовин в процесі вивчення фармацевтичної хімії. Для більш ефективного проведення практичного заняття необхідні розроблені методичні рекомендації або посібники, в яких наведені рекомендації по виконанню експериментальної частини, питання для самопідготовки та коротко викладена теоретична інформація по темі. Не менш важливою є мотивація у студентів до вивчення хімії. Зацікавленість виникає коли студент виконує самостійні дослідження з аналізу, має робити логічні висновки, використовувати всі знання для вирішення поставленої задачі.

На основі всього викладеного, необхідно зробити висновок, що при розробці нових навчальних планів необхідно враховувати значення дисциплін у фаховій підготовці спеціалістів і відводити для їх вивчення потрібну кількість годин. Необхідно враховувати, що теоретичний курс для засвоєння предмету є не менш значущим, ніж практичний і вони мають складати суму годин більшу, ніж вказується на самостійну роботу студентів.

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАРМАЦЕВТІВ: ФОКУС НА ЯКІСТЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

І.В.Соколова
Донецький національний медичний університет

«Фокус на пацієнта» як стратегічний напрям розвитку охорони здоров'я у XXI столітті, визначений Всесвітньою організацією охорони здоров'я (WHO), поступово змінює професійні ролі фармацевта: від посередника і постачальника фармацевтичної продукції на фармацевтичному ринку до фахівця, який надає пацієнтові високофахову консультативну допомогу з лікарських засобів та їх вживання.

«Фокус на пацієнта: пацієнторієнтовані результати» – основна площина панельних дискусій учасників 18-ї Світової зустрічі Міжнародного товариства фармакоекономічних досліджень (США, 2013 р.). Цінність лікування у сучасній охороні здоров'я з точки зору основних основних стейкхолдерів – лікаря, фармацевтичного виробника, пацієнта та держави – ключові меседжі основних доповідей на 20-му Європейському конгресі ISPOR-2017 **(**International Society for Pharmacoeconomics and Outcomes Research). По зміну підходів до організації фармацевтичної допомоги населенню та управління якістю у сфері фармації йшлося на Європейському конгресі ISPOR-2018 «Нові перспективи вдосконалення систем охорони здоров'я 21 століття».

Виконання і контроль за дотриманням стандартів, правил і норм відповідно до принципів належних практик (GMP, GCP, GDP, GPP тощо) стає обов'язковим правилом країн ЄС. Деонтологічні засади професійної діяльності і етичні принципи взаємовідносин між фармацевтичним працівником і пацієнтом фармацевтичним працівником і лікарем з колегами визначено в Етичному кодексі фармацевтичних працівників України [1].

Мета фармацевтичної реформи в Україні полягає у тому, щоб зробити ліки безпечними, доступними та ефективними. Фармацевтичний сектор України спрямовано на системні зміни, зокрема: запровадження процедури реєстрації ціни

відповідно до стандартів ЄС; зовнішнє реферування цін – для оригінальних лікарських засобів; ціноутворення, що базується на генеричності препарату – для генериків; встановлення ціни відшкодування шляхом внутрішнього реферування цін; моніторинг наявності та доступності лікарських засобів для населення України [3, с. 32-34].

Професійна підготовка фахівців фармацевтичної галузі у закладах медичної освіти України поступово синхронізується із Стратегією розвитку медичної освіти (2019) відповідно до нового Стандарту вищої освіти в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 226 Фармація, промислова фармація [2].

У 2015 році було здійснено перехід до укрупненого переліку галузей знань «22 Охорона здоров'я» і спеціальностей (зокрема 0226 Фармація, промислова фармація), що відповідає світовій практиці підготовки фахівців за Міжнародною стандартною класифікацією освіти (ISCED-F 2013): галузь знань 091 Health, спеціальність 0916 Pharmacy [5, p.46]. В Україні для магістра фармації, промислової фармації обсяг освітньо-професійної програми становить – 300 кредитів ЄКТС на основі повної загальної середньої освіти за очною формою навчання та скорочений термін навчання на основі освітнього ступеня молодший бакалавр, бакалавр, освітньо-кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст спеціальності Фармація за заочною формою навчання [2].

Прийняття Стандартів та рекомендації для забезпечення якості у Європейському регіоні вищої освіти (ESG, 2005, 2015) ознаменувало новий етап стандартизації вищої освіти для 48 країн. У країнах Європейського Союзу (понад 340 медичних шкіл) також використовують ESG. Визначені у Стандартах спільні цінності та принципи стали основною ознакою європейського виміру забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ЕНЕА) [7]. Реалізація ESG означає «застосування міжнародного менталітету до всіх підходів щодо забезпечення якості та всіх процедур незалежно від того, де вони можуть бути проведені» [6, p.7].

«Фокус на якість: студентоцентрований і компетентнісний підходи»

означають гармонізацію професійної підготовки фахівців фармацевтичної галузі в Україні з європейськими стандартами забезпечення якості з урахуванням кращих національних традицій. У проекті нового Стандарту вищої освіти «0226 Фармація, промислова фармація» [2] спеціальні (фахові) компетентності згруповані у п'ять кластерів відповідно до Глобальної рамки компетентностей фармацевтичних фахівців освітньої ініціативи Міжнародної фармацевтичної федерації (FIP Education Initiatives. Pharmacy Education Taskforce. A Global Competency Framework, v.1) та з урахуванням національних особливостей підготовки здобувачів вищої фармацевтичної освіти: фармацевтичні компетентності в галузі охорона здоров'я; компетентності у сфері надання фармацевтичної допомоги населенню; організаційні та управлінські компетентності; професійні та особистісні компетентності у сфері забезпечення та управління якістю. Компетентності у сфері надання фармацевтичної допомоги для досягнення пацієнтоорієнтованого результату визначено як сформовані здатності «проводити оцінювання лікарських засобів, комбінувати і дозувати лікарські засоби, здійснювати моніторинг медикаментозної терапії, проводити консультації пацієнтів» [4, p.10-11]**.**

Список використаних джерел

1. Етичний кодекс фармацевтичних працівників України. (2010). Режим доступу: https://www.apteka.ua/article/126803

2. МОН України. (2018). Стандарт вищої освіти України за другим рівнем вищої освіти підготовки здобувачів ступеня магістра в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 226 «Фармація, промислова фармація» (проект). Київ. 30 с.

3. Національна стратегія реформування системи охорони здоров'я в Україні на період 2015-2020 років. (2014). МОЗУ. Режим доступу: http://moz.gov.ua/strategija

4. FIP Education Initiatives. Pharmacy Education Taskforce. (2012). A

Global Competency Framework, v.1, 21 p.

5. International standard classification of education. Fields of education and training 2013 (ISCED-F 2013). (2015). UNESCO-UIS. 96 p.

6. Josep Gr., Hopbach A., Mcclaran A. etc. Quality. (2015). Procedures in the European higher education area and beyond – internationalisation of Quality assurance agencies. 4th ENQA survey. URL :

http://www.enqa.eu/index.php/publications/papers-reports/occasional-papers/

7. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG) (2015). Brussels, Belgium. 32 p.

Секція *ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАРМАЦЕВТІВ*

СТАТТІ

ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ОСВІТИ

Т.І. В'юшкова, П.А. Варванський, А.П. Горбунова, О.Ю. Лук'яненко, Е.Ю. Омельчак

КВНЗ «Запорізький медичний коледж» Запорізької обласної ради

Ураховуючи досягнення сьогодення у сфері інформаційних технологій, особливе місце займає проблема формування самостійності мислення, а саме критичного, спроможності осмислювати одержану інформацію та її відтворення у різних ситуаціях. Процес розвитку критичного мислення набуває актуальності під час інтенсифікації соціальних змін, коли неможливо діяти без постійних пристосувань до певного роду обставин, без ефективного вирішення проблем, значну частину яких неможливо передбачити, формуванні професійних компетенцій. Технологія формування та розвитку критичного мислення на сьогодні вважається однією з інноваційних педагогічних технологій, що відповідає державному стандарту при підготовці сучасних фахівців медико-фармацевтичного профілю [8, с. 14-15]. Певного реформування зазнали форми та методи навчання, а також педагогічні технології. З розвитком інформаційних технологій відбулися зміни і перегляд поглядів педагогів в напрямку формування та розвитку критичного мислення [2, с. 160-162, 7, с. 12-18].

Взагалі мислення є складним психологічним та соціально-історико-культурологічним феноменом, предметом комплексних міждисциплінарних інтегрованих зв'язків. У структурі мислення можна виділити порівняння, аналіз, синтез, узагальнення, систематизацію тощо. Розглядаючи варіації поняття «мислення» можна виділити творчу форму та критичну. Творче мислення розглядають як результат відкриття принципово нового або удосконаленого вирішення певного завдання, а критичне – перевірка запропонованих вирішень з

метою визначення галузі їх можливого застосування. Творче мислення спрямоване на створення нових ідей, а критичне сприяє виявленню їх недоліків. Студенти, які вміють мислити критично, володіють різноманітними способами інтерпретації, сприйняття та оцінки навчального матеріалу, вони здатні виявляти протиріччя та певні недоліки, аргументувати свій погляд та відстоювати свою точку зору, опираючись не лише на логічну послідовність, але й на уяву опонента. Студенти такого плану почувають впевненість у роботі з різними типами та формами інформації та можуть використовувати найрізноманітніші ресурси. На рівні цінностей студент вміє ефективно взаємодіяти із сучасним інформаційним простором та принципово приймає можливість співіснування різноманітних поглядів [5, с. 46-49].

Мислення є одним з найважливіших елементів навчального процесу, від його правильної організації багато в чому залежить ефективність управління педагогічним процесом і компетентності студентів на виході навчання.

Популярним методом реалізації та відтворення процесу мислення є графічна організація матеріалу. Графологічні структури, схеми, рисунки та інші види наочностей відображають взаємовідношення між ідеями, демонструють хід думок та міркувань. Тоді прихований процес мислення стає наочним та набуває візуального відображення.

Отже, визначаючи основні фази при розвитку критичного мислення при викладанні дисциплін фармацевтичного профілю можна виділити такі:

- активізація попередніх знань у студентів, виникнення інтересу до теми, заохочення до роботи з новою інформацією, обмін думками та фактами;
- отримання нової інформації з теми із залученням інформаційних технологій, її класифікація, осмислення та збереження інтересу до теми з урахуванням власних розумінь;
- здобуття нових знань, обмін думками про нове, спонукання до подальшого розширення інформаційного поля, активне переосмислення власних уявлень та досягнень з урахуванням набутих знань.

Вищенаведені фази вдало трансформуються у п’ять основних етапів критичного мислення на навчальному занятті:

- розминка, замінює організаційні моменти класичного заняття, головна її функція – створення сприятливого психологічного клімату;
- обґрунтування навчання, що передбачає постановку мети заняття, розвиток внутрішньої мотивації до вивчення конкретної теми в цілому;
- актуалізація, яка сприяє відтворенню знань, вмінь та навичок для подальших етапів навчального заняття, встановлення рівня досягнень з теми;
- усвідомлення змісту, що передбачає ознайомлення з новою інформацією, аналіз, визначення особистого в її розумінні, а викладач при цьому має найменший вплив на студента; даний етап передбачає розвиток уміння працювати з інформацією та працювати самостійно;
- самоаналіз при якому студент стає власником ідеї, інформації, набутих знань, вмінь та навичок, отримує можливості використання та обміну знаннями з іншими студентами, дає оцінку та самооцінку діяльності.

Критичне мислення формується та розвивається під час опрацювання інформації, розв’язання ситуаційних задач, та проблемних ситуацій, вибору раціональних способів діяльності. Тому, такі заняття, де це постійно відбувається, створюють плідні умови для формування та розвитку критичного мислення. А якщо планувати навчальні заняття з використанням на них відповідних специфічних форм та методів технології розвитку критичного мислення, включаючи інформаційні технології, то результат буде ще більш високим.

Методи навчання фармацевтичних дисциплін істотно відрізняються від методів навчання інших дисциплін. Система занять з фармацевтичних дисциплін (фармакологія, фармакогнозія, фармацевтична хімія, ОЕФ, медичне та фармацевтичне товарознавство тощо) з кожної теми містить: вивчення нового матеріалу, його закріплення, формування вмінь та практичних навичок під час вирішення ситуаційних задач та проблемних завдань. Кожен з цих компонентів

може здійснюватися різними методами. Зокрема, навчання не завжди раціонально починати з вивчення нового матеріалу. Для сприйняття навчального матеріалу студентами бажано спочатку створити відповідну атмосферу – стимуляція навчання, викликати інтерес до теми тощо.

Такі методи навчання досить важливі, ефективні та практично необхідні для опрацювання та засвоєння фармацевтичної інформації.

Сучасні навчальні заняття з фармацевтичних дисциплін – продуктивні заняття, на яких студенти відтворюють набуті раніше знання під час опанування нового змісту дисципліни, засвоюють практичні дії, формують світогляд, самостійність, активність та критичне мислення в цілому. Поряд з класичними методами, без яких неможливе опанування та засвоєння матеріалу, доцільно використовувати стратегії розвитку критичного мислення, якому передує застосування сучасних інформаційних технологій.

Дуже важливим є проведення розминки у хорошому темпі з позитивним настроєм. Заданий темп можна зберегти протягом всього заняття, а позитивний настрій вплине на формування робочої, репродуктивної та психологічно комфортної атмосфери заняття.

Отже, освітня технологія формування критичного мислення в процесі навчання – це сукупність різноманітних педагогічних прийомів, які спонукають студентів до дослідницької творчої активності, створюють умови для усвідомлення та засвоєння нового матеріалу, узагальнення набутих знань. А використання сучасних інформаційних технологій підвищує об’єктивізм у навчанні, дає змогу проводити більш глибокий аналіз, індивідуалізує темп та рівень процесу засвоєння та закріплення навчального матеріалу, активізує саморегуляцію студента, що є надзвичайно важливим для сучасного конкурентоспроможного фахівця.

Список використаних джерел

1. Басов Н.Ф. Социальная педагогика. Учеб. пособ. для ВУЗов – М., КноРус, 2018. – 230 с.

2. Безрукова В.С. Педагогика: Учеб. пос. – Рн/Д., 2018. – 381 с.

3. Вайндорф-Сысоева М.Е. Педагогика: Краткий курс лекций. М., 2018.– 197с.

4. Дроговоз С.М. Фармакологія на долонях: Довідник. – Х., 2009. – 112 с.

5. Захарова И.Г. Информационные технологии в образовании. Учеб. пособ. для студ. высш. пед. учеб. зав. М.: Академия, 2003. – 192 с.

6. Лопаткина Е.В. Современные средства оценивания результатов обучения. Учеб. пос. Владимир: ВлГУ, 2012. – 110 с.

7. Мороченкова И.А. Проблема и пути формирования критического мышления студентов университетов // Проблемы высшего и среднего образования, 2005. – №6. – С. 12-18.

8. Фармацевтическая опека: атлас / И.А. Зупанец, В.П. Черных, С.Б. Попов – 2-е изд., перераб. – К., 2007. – 144 с.

ВИЗНАЧЕННЯ СУТІ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ ТА МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У МАЙБУТНІХ ФАРМАЦЕВТІВ

Н.Б. Гаврилова, Л.М. Кириченко, В.В. Гузєва
Коледж Національного фармацевтичного університету

Вирішення проблеми підготовки фахівців якісно нового рівня потребує удосконалення освітнього процесу шляхом пошуку та впровадження нових технологій навчання. Враховуючи вимоги сучасної освіти та потреби навчального закладу, перспективними є інтерактивні технології навчання.

Існують різні підходи до визначення інтерактивного навчання. Особливостями впровадження інтерактивних методик у вищій школі займалися Г. Бордовський, М. Кларин, О. Пометун, О. П'ятакова та ін. [1; 2].

Одні вчені визначають його як діалогове навчання: «інтерактивний» – означає здатність взаємодіяти чи знаходитися в режимі бесіди, діалогу з чим-небудь (наприклад, з комп'ютером), або ким-небудь (людиною). Тобто інтерактивне навчання – це перш за все діалогове навчання, в ході якого здійснюється взаємодія викладача та студента. Інші схиляються до визначення інтерактивного навчання, як процесу активної взаємодії всіх студентів. Це співнавчання, взаємонавчання (колективне групове навчання в співпраці). Викладач і студент є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання. Викладач виступає як організатор процесу навчання, консультант. Результатів навчання можна досягти взаємними зусиллями учасників процесу навчання. Студенти беруть на себе взаємну відповідальність за результати навчання.

Треті вважають інтерактивне навчання особливою формою навчального процесу, при якій відбувається постійна активна взаємодія всіх студентів. Вона виключає домінування одного учасника навчального процесу над іншими, однієї думки на іншими, тобто формується толерантність, демократичність, критичне мислення, прийняття продуманих рішень. Інтерактивність розглядається як безпосередній діалог, як навчання, занурене у спілкування, що зберігає кінцеву мету і основний зміст освітнього процесу, проте видозмінює форми з трансляційних (передавальних) на діалогові, тобто засновані на взаєморозумінні і взаємодії.

Виходячи з вищезазначеного, можна зробити висновок, що інтерактивне навчання формує професійну компетентність, навички критичного мислення та діалогового спілкування студентів, розширює їхні пізнавальні можливості у здобутті, аналізі та застосуванні інформації, а також є базою для формування умінь та навичок у майбутній професійній діяльності.

Отже, інтерактивне навчання – це специфічна форма організації пізнавальної діяльності, яка має передбачувану мету – створити комфортні умови навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність.

Під інтерактивністю перед усім розуміють принцип побудови і функціонування педагогічного, психологічного, комп'ютерного спілкування в режимі діалогу. Реалізуючи технологічні принципи навчання, інтерактивна педагогічна технологія передбачає інтерактивність комп'ютерних засобів навчання, інтерактивність організації освітнього процесу, коли базовим концептуальним положенням визначено навчання на основі інтерактивного спілкування. Науковцями також підкреслюється, що навчання як процес цілеспрямованої передачі і засвоєння певного досвіду можна здійснювати по-різному, обираючи відповідну форму.

За інтерактивного навчання відбувається співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове, навчання у співпраці) де як студент, так і викладач є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання, розуміють що вони роблять, рефлексують з приводу того, що вони знають, вміють і здійснюють. Викладач під час інтерактивного навчання виступає як організатор процесу навчання, консультант, фасілітатор, який ніколи не «замикає» навчальний процес на собі.

Головними у процесі навчання є зв'язки між студентами, їхня взаємодія і співпраця. Результати навчання досягаються взаємними зусиллями учасників процесу навчання, студенти беруть на себе відповідальність за результати навчання.

Інтерактивна модель навчання передбачає застосування технологічного підходу і реалізується як сукупність інтерактивних технологій, загальною ознакою яких є принципи інтеракції: багатостороння комунікація, взаємодія і взаємонавчання студентів, кооперована навчальна діяльність з відповідними змінами у ролі і функціях як тих, хто навчається, так і викладачів.

Аналіз зарубіжних наукових праць, зокрема, Ф. Персивала та Г. Еллінгтона, дозволили з'ясувати визначення технології навчання як більш ретельного подання всіх аспектів побудови ситуацій навчання, що передбачає застосування будь-яких методів і технік навчання, які є найбільш адекватними для досягнення цілей, поставлених перед тими, хто навчається. Її роль вони бачать в «наданні допомоги у всілякому підвищенні ефективності процесу навчання» [3].

Отже, за ствердженням науковців, інтерактивні технології навчання включають в себе чітко спланований очікуваний результат навчання, окремі інтерактивні методи і прийоми, що стимулюють процес пізнання, та розумові і навчальні умови й процедури, за допомогою яких можна досягти запланованих результатів.

До того інтерактивні навчальні технології потребують від викладача чіткої покрокової, поетапної реалізації з обов'язковим прогнозуванням результатів навчання.

У наукових працях також підкреслюється, що інтерактивні технології відіграють важливу роль у сучасній освіті. Їх перевагою є те, що ті, хто навчається засвоюють всі рівні пізнання (знання, розуміння застосування, оцінка), збільшується в групах кількість студентів, які свідомо засвоюють навчальний матеріал. Студенти займають активну позицію в засвоєнні знань, зростає їх інтерес в одержанні знань. Значно підвищується особистісна роль викладача – він виступає як лідер, організатор. Але треба зазначити, що проектування і проведення заняття за інтерактивними технологіями вимагають, перш за все, компетентності в даних технологіях викладача, його вміння переглянути і перебудувати свою роботу.

Як зазначається в науковій літературі, застосування інтерактивних технологій навчання у вищих навчальних закладах залежить від певних умов:

- минулого і теперішнього досвіду студентів;
- наявності мотивації навчання;
- атмосфери комфорту і взаємоповаги;

- визначення цілей навчання;
- активного прилучення учасників до процесу навчання;
- врахування здібностей (темперамент, сприймання, спеціальність);
- учасники заняття керують навчальним процесом (погляд, ідея, тема реферату);
- надання можливості самореалізації і самоконтролю учасникам навчального процесу.

Таким чином, з метою формування професійних компетенцій у майбутніх фармацевтів у фармацевтичному коледжі доцільно дослідити можливості засобів інтерактивного навчання, а саме: для формування професійних знань – використання лекцій з запланованими помилками, бінарних лекцій, лекцій-прес-конференцій; для формування практичних умінь – мозковий штурм, дидактичні ігри, практичні тренінги : методи «Аналіз ситуації», «Ажурна пилка», «Навчаючи – вчуся», «Ток-шоу», «Робота в малих групах» тощо; для самостійної роботи – індивідуальні науково-дослідні завдання; для формування професійних якостей – майстер-класи, конференції тощо.

Список використаних джерел

1. Байденко В. И., Оскарссон Б. Базовые навыки (ключевые компетенции) как интегрирующий фактор образовательного процесса // Профессиональное образование и формирование личности специалиста – М., 2002. – С. 22-46.

2. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посіб. / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко; За ред. О. І. Пометун. – К. : А.С.К., 2005. – 192 с. іл.

3. Percival E, Ellington H. A Handbook of Educational Technology. - London; N.Y., 1984. – P. 12, 13, 20.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАРМАЦЕВТІВ

Т.М.Гордецька

Херсонський базовий медичний колледж Херсонської обласної ради

Робота присвячена аналізу застосування інноваційних технологій та різних методик при викладанні фармацевтичних дисциплін на базі Херсонського базового медичного коледжу Херсонської обласної ради.

Наведені приклади широкого застосування інноваційних форм та технологій у навчальному процесі фармацевтичного відділення.

Традиційна освіта, орієнтована на передавання знань, умінь і навичок, не встигає за темпами їх нарощування. І тому перед нами стоїть завдання готувати майбутніх фармацевтів не тільки з актуальними знаннями, а ще і з практичністю мислення, творчим підходом та високим адаптаційним потенціалом. Тому дедалі частіше викладачі фармацевтичних дисциплін відходять від використання традиційних методів навчання, що включають у себе пасивну взаємодію викладача і студента.

У навчальному процесі важливо застосовувати такі форми і методи, прийоми і засоби навчання, що сприяють підвищенню пізнавального інтересу, активності, творчості, самостійності в одержанні знань, формуванню вмінь та навичок, використанню їх на практиці. Проблема активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів завжди була й залишається актуальною.

Доведено, що формування пізнавальних інтересів є більш ефективним, якщо використовується різноманітна творча діяльність, види якої систематично чергуються, знання виробляються на практичній основі з поступовим залученням елементів дедуктивних міркувань, реалізуються міжпредметні зв’язки в процесі вивчення предмету.

Викладання спеціальних предметів у Херсонському базовому медичному коледжі здійснюється через систему теоретичних і практичних занять.

Викладачі фармацевтичних дисциплін активно розробляють та впроваджують новітні інтерактивні технологій навчання – застосування мультимедійних презентацій, банку комп'ютерних контролюючих, тренувальних та навчально-тренувальних програм.

Застосування мультимедійних технологій здатне підвищити ефективність активних методів навчання для всіх форм організації навчального процесу.

Базовим компонентом інноваційного процесу є інновація.

Інновація — нововведення, зміна, оновлення; новий підхід, створення якісно нового, використання відомого в інших цілях. Існує декілька підходів щодо визначення поняття «педагогічна інновація». Так, Г. Сиротинко [1] характеризує її як новий педагогічний продукт - результат процесу створення нового, що відповідно оновлює педагогічну теорію і практику, оптимізуючи досягнення поставленої перед суспільством освітньої мети. На думку Р. Юсуфбекова, «педагогічна інновація» визначається як зміст можливих змін педагогічної діяльності, що ведуть до раніше невідомого, розвивають теорію та практику навчання, тобто як процес створення, освоєння, використання та поширення нового. В. Загвязинський трактує це поняття, як ідеї, підходи, методи та технології, що раніше не використовувалися, та їх комплекс, що несе на собі прогресивний початок, який дозволяє в умовах, що змінюються, досить ефективно вирішувати завдання освіти. Згідно із Законом України «Про інноваційну діяльність» [2], «інновації у сфері освіти або освітні інновації» можна трактувати як новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоспроможні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно підвищують якість, ефективність та результативність навчально-виховного процесу. При цьому, основними елементами «освітньої інновації» творча особистість, який має певну інноваційну ідею та проводить інноваційний експеримент; споживач інновації - група студентів, слухачів (які

здобувають знання з певного напряму); а також інституції, що забезпечують упровадження інновацій у навчальний процес (заклади освіти; наукові, методичні, науково-методичні установи; науково-виробничі підприємства; державні і місцеві органи управління освітою та самоврядування в галузі освіти). Застосування сучасних технологій значно розширює та вдосконалює навчальний процес. Використання мультимедійного супроводу істотно покращує сприйняття й осмислення питань практичного заняття, а також позитивно впливає на активізацію пізнавальної діяльності студентів-фармацевтів. У процесі проведення практичного заняття викладач надає студентам у мультимедійному варіанті основні положення теми, яка вивчається, що, безумовно, сприяє кращому засвоєнню теоретичних знань та формуванню практичних навичок майбутнього фахівця.

Наприклад: на практичному занятті з фармацевтичної хімії викладач виводить на екран методику проведення якісного або кількісного аналізу лікарського засобу з виведенням формул для розрахунків.

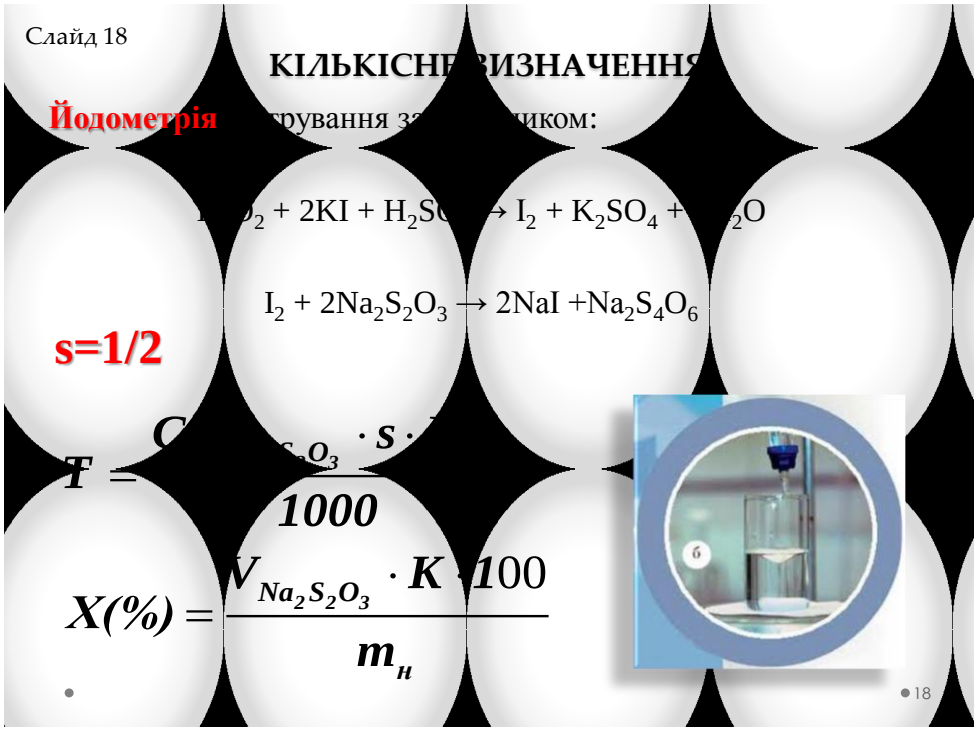

Заняття стають більш емоційно комфортними для студентів та викладача, тому сприяють підвищенню мотивації та активності студентів, відкривають нові

можливості для навчального процесу та самонавчання. Уміле використання сучасних мультимедійних засобів полегшує комунікацію викладача і студента.

З нашої точки зору, для підвищення рівня засвоєння знань з дисциплін необхідні передусім високий професіоналізм викладача, а саме достатній рівень науково-теоретичних знань не тільки у сфері фармацевтичної хімії, але й орієнтація в сучасних досягненнях, наукових відкриттях фармацевтичної галузі, а також високий рівень практичної, тобто педагогічної майстерності (знання сучасних і ефективних педагогічних методик та методів навчання). В останній час інтерактивне проведення занять є одним з провідних способів надання навчального матеріалу студентам та оптимізації навчання.

Одним із методів, який добре зарекомендував себе і використовується на наших заняттях, є метод “мозкового штурму”. Як відомо, метод мозкового штурму є спробою пошуку рішення проблеми за допомогою стимулювання творчої активності. Фармацевтична хімія як точна наука вимагає чіткості, логіки та точного мислення. Таким чином, при активізації максимального числа студентів за час проведення заняття підвищується якість засвоєння матеріалу теми заняття.

На практичних заняттях, присвячених вивченню лікарських засобів з групи алкалоїдів, застосовуючи дані наукової літератури, студентам надається можливість спрогнозувати хімічні властивості та, звідси, запропонувати можливі методи ідентифікації та кількісного визначення відповідних лікарських речовин, виходячи з їх будови.

Також у навчальному процесі викладачі фармацевтичних дисциплін самостійно розробляють тести для оцінки досягнень студентів та ефективності педагогічної діяльності. Характерні ознаки тесту: відносна простота процедури; безпосередня фіксація результатів; зручність математичної обробки результатів; короткочасність застосування; можливість застосування індивідуально й для цілої групи. Зміст тесту має відповідати меті тестування.

До складу тесту входять як самі завдання, так і критерії їхнього оцінювання. Тестування можна застосовувати як засіб усіх видів контролю. В ХБМК тестування застосовують для підготовки майбутніх фармацевтів до комплексного кваліфікаційного іспиту. Безумовно, комп'ютерне тестування не є єдиним методом контролю рівня знань у студентів - фармацевтів, але звісно, є раціональним доповненням до загальних критеріїв оцінювання підготовки майбутніх фахівців.

Таким чином, освітня інноваційна діяльність сприяє підвищенню конкурентоспроможності випускників медичних закладів, досягненню більш ефективного розвитку нашого суспільства. Модернізація системи освіти пов'язується, насамперед, із введенням в освітнє середовище інноваційних технологій, в основу яких покладені цілісні моделі навчально-виховного процесу, засновані на діалектичній єдності методології та засобів їх здійснення.

Список використаних джерел

1.Збірник матеріалів «Актуальні питання підготовки майбутніх фармацевтичних та медичних фахівців в умовах сучасної освіти», м. Житомир, 2016.

2. Інформаційні технології в навчальному процесі на кафедрі фармацевтичної хімії / Кучеренко Л.І., Портна О.О., Морозова О.О., Моряк З.Б., та інші // актуальні питання фарм. та мед. науки та практики: зб. наук. ст. – Запоріжжя : вид-во ЗДМУ, 2007. – вип. XIII. - с.273-274.

3. Досвід проведення дистанційного навчання на фарм. факультеті заочн. форми навчання ЗДМУ / Пряхін О.Р., Денисенко О.М., Портна О.О. // Запорізький мед. журнал. 2011р.т.13.№6.с.115-116.

4. Фармацевтична хімія, її роль у підготовці спеціалістів/ С.В. Огарь, С.Г. Леонова.// Медичний журнал. 2014 р. №2. НФаУ, Харків.

5. http://pharm.zt.ua/.

РОЛЬ МЕТОДУ КЕЙС-СТАДІ У РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЗАКЛАДУ

І.С. Ковальчук

КЗВО «Житомирський базовий фармацевтичний коледж»

Сьогодення потребує від фармацевтичного фахівця вміння розв'язувати складні проблеми, критично ставитися до обставин, порівнювати альтернативні точки зору, приймати зважені рішення, постійно самонавчатися, саморозвиватися та самовдосконалюватися.

Здатність критично мислити є навичкою, яку треба формувати і розвивати ще у процесі навчання. Навички критичного мислення дають змогу не потонути в інформаційній лавині, не піддатися маніпуляціям, допомагають приймати зважені рішення та відстоювати їх. Критичне мислення допомагає в пошуку нових шляхів вирішення проблем [1].

Критичне мислення − це складний процес, який починається із залучення інформації, її критичного осмислення та закінчується прийняттям рішення. Тому відправною точкою критичного мислення є інформація, яка поступово перетворюється у знання, а вони, у свою чергу, створюють мотивацію, без якої неможливе критичне мислення [2].

Перелік методів розвитку критичного мислення достатньо великий. Суть їх полягає у тому, що навчальний процес організовується на основі взаємодії, діалогу, в ході якого студенти навчаються критично мислити, вирішувати складні проблеми на основі аналізу обставин і відповідної інформації, враховувати альтернативні думки, приймати продумані рішення, брати участь у дискусіях, спілкуватись з іншими людьми [3].

Одним із сучасних методів розвитку критичного мислення є метод кейс-стаді.

Метод кейс-стаді або *метод конкретних ситуацій* (від англ. *case* випадок, ситуація) – метод активного проблемно-ситуаційного навчання, який базується на вирішенні конкретних задач-ситуацій (вирішення кейсів).

Суть методу полягає у тому, що студентам пропонується готова ситуація (кейс), яка в тій чи інший мірі імітує реальну, професійну, життєву. Найчастіше ситуація подається або письмово, або у вигляді відеокейсу (документального або ігрового), або мультимедійної презентації.

Метою використання кейс-методу є включення у навчальний процес елементів професійного спрямування, забезпечує перехід від навчальних ситуацій до професійних, вирішення яких і забезпечує розвиток критичного мислення.

Щоб вирішити проблему (кейс) за критичним мисленням потрібно діяти за таким алгоритмом:

- розуміння проблеми,
- пошук достовірної інформації,
- аналіз інформації,
- оцінка існуючих варіантів і вибір кращого,
- формування та обґрунтування власних поглядів,
- прийняття рішення і дія [4].

Викладач при застосуванні кейс-методу повинен створити у навчальній аудиторії такі умови, які б дозволили розвинути у студентів вміння критично мислити, аналізувати, спонукати їх до того, щоб у процесі дискусії поділитися власними думками, ідеями, знаннями та досвідом. Роль студента полягає в тому, щоб прийняти на себе частку відповідальності за результативність навчального процесу. При цьому студенти повинні усвідомлювати, що викладач знаходиться в аудиторії для того, щоб допомогти їм, проте основна відповідальність за те, чому вони навчились, лежить на них.

Не менш важливо і те, що аналіз ситуацій досить сильно впливає на професіоналізацію студентів, формує інтерес і позитивну мотивацію до навчання, оскільки використання методу кейс-стаді дозволяє створити атмосферу реальної практики розв’язання конкретних професійних завдань і вимагає від студентів уживання в реальну роль фармацевтичного працівника, дозволяє їм самостійно й

творчо засвоювати необхідні знання, приймати обґрунтовані рішення, вміти брати на себе відповідальність за їх виконання та результати.

Розв'язування кейсів сприяє розвитку у студентів основних рис критичного мислення: вміння робити логічні умовиводи; приймати обґрунтовані рішення; давати оцінку позитивних і негативних рис як отриманої інформації, так і самого розумового процесу; бути спрямованим на результат. Таке мислення характеризується контрольованістю, обґрунтованістю та цілеспрямованістю.

Критично мислячий студент здатний ставити потрібні запитання, виділяти головне; визначати потрібну інформацію; розпізнавати необ'єктивні судження, відокремлювати факти від суб'єктивної думки, відокремлювати помилкову інформацію від правильної; визначати проблему; робити порівняння; висувати варіанти рішення; передбачати наслідки; знаходити й наводити аргументи; робити висновки та перевіряти їх на практиці [5].

Розвиток критичного мислення є важливим як для студентів фармацевтичного закладу, так і для фахівців, оскільки в період розвитку інформаційних технологій цінується вміння професійного пошуку необхідної інформації, здатність її проаналізувати, оцінити та застосувати.

Список використаних джерел

1. [Електронний ресурс] – Режим доступа: https://high.itstep.org/2018/04/23/chomu-kry-ty-chne-my-slennya-tse-neobhidna-navy-chka-ta-yaki-buvayut-metody-ky-yiyi-rozvy-tku/

2. [Електронний ресурс] – Режим доступа: https://cyberleninka.ru/article/v/kak-formirovat-kriticheskoe-myshlenie

3. [Електронний ресурс] – Режим доступа: www.sau.kiev.ua/docs/conference_internet08/v.s.biskup.doc

4. [Електронний ресурс] – Режим доступа: http://womo.ua/kritichne-mislennya-navishho-i-yak-yogo-rozvivati/

5. [Електронний ресурс] – Режим доступа: https://naurok.com.ua/rozvitok-kritichnogo-mislennya-na-urokah-himi-cherez-vikoristannya-innovaciynih-tehnologiy-24276.html

ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

І.В. Луцак
КЗВО «Житомирський базовий фармацевтичний коледж»

В умовах сьогодення, коли має місце зростаюча інформатизація навколишнього простору, людям набагато швидше і легше взаємодіяти між собою, що спричинює істотний вплив на повсякденне життя.

Постійне зростання кількості навчальної інформації, необхідність її оперативного засвоєння, аналізу, узагальнення, систематизації та збереження зумовили широке впровадження інформаційних технологій під час підготовки майбутніх фахівців фармації. Сучасні заклади освіти одним із пріоритетних напрямів діяльності визначають і активно впроваджують широке використання новітніх комунікаційних технологій [1].

В контексті євроінтеграційних процесів освітнього простору сучасна освіта набуває нових особливостей. Вона стає зорієнтованою на особистість, сприяє забезпеченню комфортних умов отримання освіти, підготовки особистості до функціонування в складних умовах суперечливого соціуму, формування толерантності, сприйняття інших культур, релігій, цінностей, уміння спілкуватися з їхніми носіями, бути громадянином глобалізованого суспільства [2].

Завдяки цим можливостям інформація стає доступнішою, реальною є співпраця зі студентами, викладачами та науковцями з будь-якої точки світу.

З’являються нові методи і способи отримання знань. І саме завдяки активному впровадженню інноваційних технологій студенти мають змогу отримувати більше необхідних знань, а викладачі підвищувати свій професіоналізм. Заняття при цьому стають більш результативними, оскільки в їх основу уже закладені привабливість навчального матеріалу з використанням прийомів педагогічної техніки, підвищення інтересу до досліджуваної теми, принцип співтворчості викладача та студентів для отримання глибоких знань і застосування отриманої інформації. При цьому ефективніше розвивається дослідницька робота, творча діяльність, мотивація, самостійність, пошук матеріалу, відкриття нового.

Навчання з використанням інноваційних технологій стає на порядок якіснішим, інтегрує процеси, які не можна об'єднувати в межах класичної освіти, а саме навчання, працевлаштування, планування кар'єри, безперервну освіту. В порівнянні з класичними технологіями, інноваційні характеризуються цілою низкою особливостей, серед яких найважливішими є суб’єктивний тип та характер взаємовідносин між студентами та педагогом, діалогічний, демократичний та рефлективний стиль взаємодії, групові та колективні форми організації освітнього процесу, проблемні, пошукові, еврестичні та дослідницькі методи навчання. Способи отримання та засвоєння інформації більш орієнтовані на пошуково-мисленнєву діяльність[1].

Важливою особливістю освітніх технологій на етапі євроінтеграції є використання хмарних технологій, з допомогою яких відбувається формування в студентів якостей і вмінь необхідних сучасній людині: медіаграмотність, критичне мислення, здатність до рішення творчих завдань, уміння мислити глобально, готовність працювати в команді, громадянська свідомість.

Широко впроваджуються у освітній процес сервіси Google. Найбільш популярними та звичними стали текстовий редактор, система обробки електронних таблиць, середовище зі створення презентацій та форм, графічний редактор [3].

Google Диск дає можливість не лише зберігати дані у віртуальному просторі, а й працювати з он-лайн програмами, які мають простий та дуже зручний інтерфейс. Використання он-лайн ресурсу *Google Docs* полегшує роботу з документообігом, є своєрідним аналогом паперової форми, анкети, бланка і опитувального листа За своєю суттю веб-форма є спеціально обмеженою областю на сторінці сайту. У середовищі *Google Forms* надається можливість з допомогою форм легко і швидко планувати заходи, складати опитування та анкети, а також збирати іншу інформацію, перевіряти знання студентів за допомогою тестів. Зібрані після анкетування або тестування дані можуть бути розміщені в розділі *Відповіді* створеної *Форми* у вигляді діаграми або списку з відповідями. Можливим є автоматичне виставлення оцінки за тестування студента.

Планування та організація часу особливо важливі під час реалізації навчальних проектів, і для цього зручно використовувати ***Google Календар***, з допомогою якого простіше відстежити усі важливі події, формувати розклад роботи, призначати заходи і розсилати запрошення.

Для організації мережевої взаємодії між учасниками освітнього процесу можна створити **блог на базі сервісу *Blogger,* у** постах якого надається можливість створення віртуальної дошки оголошень, публікацій, розміщення навчальних матеріалів, онлайн-дискусій, інструкцій, засобів мультимедії, завдання для студентів та посилання на корисні ресурси. Взаємодія між учасниками реалізується через коментарі.

Особливо важливий ресурс для студентів та молодих науковців є Google Scholar - система пошуку наукових статей Академія. Це досить обширна система, що дозволяє отримати доступ до статей, дисертацій, книг, рефератів, академічних видавництв, онлайн-сховищ і університетів.

Сучасний студент живе у світі технологічних символів і знаків, у світі електронної культури. Викладач повинен бути озброєний сучасними методиками та новими освітніми технологіями, щоб спілкуватися зі студентом однією мовою. Навчити студента, який з раннього віку потрапляє в “електронне середовище”,

орієнтуватися в ньому, набувати навичок "читання", обробки та аналізу інформації, отриманої з різних джерел, критично осмислювати її і є одним із найважливіших завдань сучасного закладу освіти.

Список використаних джерел

1. Хмарні технології в освіті. Матеріали Всеукраїнського науково-методичного Інтернет-семінару [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://lib.iitta.gov.ua/706333/1/%D0%9F%D0%BE%D1%81_%D0%A5%D0%A2%D0%9E.PDF

2. Інноваційні освітні технології в контексті євроінтеграції. Матеріали науково-практичної конференції «Новітні освітні технології» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://confesp.fl.kpi.ua/fr/node/1213.

3. Google+. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://sites.google.com/site/edugservis/google

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ В ОСВІТІ ЯК ЗАПОРУКА ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ ФАРМАЦЕВТІВ

К.І.Сметаніна

Львівський національний медичний університет ім. Д.Галицького

Інновації в освіті — це процес творення, запровадження та поширення в освітній практиці нових ідей, засобів, педагогічних та управлінських технологій, у результаті яких підвищуються показники навчання і відбувається перехід системи освіти до якісно нового стану. «Інновація освіти» означає створення нових форм навчання, адаптацію процесу навчання до сучасних вимог з обов'язковою модифікацією мети, змісту, методів та форм навчання.

Перспективним напрямком інновацій у фармацевтичній освіті є створення віртуального навчального середовища з вивчення базисного матеріалу з використанням комунікаційних технологій. Прикладом удосконалення процесу інформаційної освіченості є т.з. дистанційне навчання, засноване на застосуванні сучасних комунікаційних і цифрових технологій для надання віддаленої медичної (фармацевтичної) допомоги та проведення консультацій з врахуванням сучасних вимог фармацевтичної профілактики, опіки, етики, деонтології, певного рівня доказовості, що в кінцевому результаті, впливатиме на якість, ефективність та тривалість процесу фармакотерапії.

Доказова медицина передбачає об'єднання індивідуального клінічного досвіду лікаря з найкращими доступними незалежними клінічними доказами з систематизованих досліджень. При цьому принципи доказової медицини дозволяють розробляти найбільш ефективні, безпечні і економічні сучасні терапевтичні стратегії, сприяючи вибору оптимального варіанту в кожному конкретному клінічному випадку. Доказова медицина складає основу сучасної тактики ведення хворого як з боку лікаря, так і з боку фармацевта, і є запорукою належної практики клінічної апробації препарату. Достовірність доказів з різних джерел не однакова і зменшується в наступному порядку: рандомізоване контрольоване клінічне випробування ⇦ нерандомізоване клінічне випробування з одночасним контролем ⇦ нерандомізоване клінічне випробування з історичним контролем ⇦ когортне дослідження ⇦ дослідження типу «випадок–контроль» ⇦ перехресне клінічне випробування ⇦ результати спостережень ⇦ опис окремих випадків. Систематичні дані при цьому сприяють більшій відкритості бази знань, у тому числі для пересічних споживачів ліків; надають безцінне джерело інформації, яке дозволяє узагальнювати накопичений в минулому матеріал, упорядковувати нові матеріали і розробити методологію визначення ключових напрямів наукових досліджень; надають можливість для дослідників пропонувати нові рішення в рамках накопичених знань і уникнути непотрібного дублювання досліджень; надають базу знань для практикуючих лікарів та фармацевтів.

Систематичні огляди іноді називають мета-аналізом, якщо цей метод застосовувався в огляді. Мета-аналіз проводять для того, щоб узагальнити наявну інформацію і поширити її в зрозумілому для читачів вигляді. Це статистичний метод, який дозволяє об'єднати результати незалежних досліджень. Найчастіше його використовують для оцінки клінічної ефективності терапевтичних втручань; для цього об'єднують результати двох і більше рандомізованих контрольованих досліджень. Використання систематичних оглядів не лише дозволяє отримати кращі результати, але і підвищити їх якість і ступінь довіри до них.

Для успішного пошуку необхідної інформації з питань доказової медицини велике значення мають вибір доступних баз клінічних даних (MedLine, Embase, Cochrane Library, Adonis і ін.) і розробка адекватної методології пошуку (за ключовими словами або словосполученнями, прізвищами провідних фахівців тощо). Тому в навчальному процесі в вищому медичному навчальному закладі слід приділяти значну увагу формуванню практичних навичок майбутніх фахівців фармації в сфері отримання достовірної науково-обґрунтованої сучасної медичної інформації. Ці навчальні програми повинні бути основою викладання фахових дисциплін, щоб студенти вже на етапі навчання використовували сучасні інформаційні джерела, опановували національні та міжнародні рекомендації щодо тактики ведення хворих з різноманітною патологією, вміли працювати з Протоколами провізора, тощо.

Завдяки дистанційного навчання та створення віртуального навчального середовища з вивчення базисного матеріалу з використанням комунікаційних технологій, рання діагностика і лікування багатьох захворювань вийшли на принципово новий рівень; спілкуватися фахівцям в режимі двостороннього відеозв'язку, вирішуючи проблеми пацієнтів стає простішим. З впровадженням віртуальних технологій (зокрема, телемедицини), можливий запуск електронних рецептів і листків непрацездатності, особливо для хронічних хворих, пацієнтів з особливими потребами та геріатричного віку. Відповідно, в обов’язки аптек та лікувально-профілактичних закладів повинні бути включені методики оволодіння

навичками з прийому та оформлення медичних документів в електронному форматі, використовуючи для цього електронний підпис. Вже сьогодні система моніторингу призначень, аудит висновків лікарів, он-лайн навчання дозволяє поліпшити якість медичної (фармацевтичної) допомоги і зробити її більш доступною.

Нове законодавство передбачає, що рецепти, що створюються у формі електронного документа, будуть направлятися безпосередньо в аптеки. Рецепт повинен виписувати лікар, що знає пацієнта. Проте це вимагає прийняття цілого ряду заходів, включаючи верифікацію електронного підпису лікаря, аж до контакту з конкретною аптекою, куди буде звертатися пацієнт, верифікацію особистості пацієнта, обмеження по тому, хто має право дистанційно виписувати рецепт, посилиться контроль за видачею препаратів, тощо.

На даний час заборонений продаж ліків через інтернет. Однак розглядається проект щодо безрецептурних ліків і парафармацевтичної продукції. Законодавство стимулює і ринок засобів дистанційного моніторингу показників здоров'я. Спостереження за станом пацієнта за допомогою мобільних пристроїв залишається одним з найбільш перспективних напрямків.

Впровадження інноваційних підходів у навчанні (зокрема, телемедичного консультування та дистанційного виписування рецептів, включаючи конкретне призначення доз, термінів терапії і т.п.) має знизити кількість випадків безвідповідального самолікування, що веде до ускладнень внаслідок непрофесійного підходу до терапії. В кінцевому рахунку, впровадження подібних технологій підвищить якість підготовки майбутніх спеціалістів, конкурентоспроможних на фармацевтичному ринку, і, як наслідок, - якість життя пацієнтів, дозволить скоротити тривалість лікування і підвищить ефективність фармакотерапії.

.

ДИДАКТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ З ФАРМАКОГНОЗІЇ У КОЛЕДЖІ НФаУ

В.М. Тюкіна, В.В. Берестова
Коледж Національного фармацевтичного університету

Якісна освіта потребує модернізації змісту навчання відповідно до економічних умов і сучасних науково-технічних досягнень. З метою формування фахових компетентностей у здобувачів освіти сучасний педагог постійно шукає ефективні форми та методи активізації їхньої навчально-пізнавальної діяльності.

Компетентнісний підхід до навчання на думку науковців (Болотов В., Сєріков В. та ін.), визначає пріоритетним вміння розв’язувати проблеми, що виникають за певних ситуацій: у пізнанні й поясненні явищ дійсності; під час засвоєння сучасних технологій; у стосунках з людьми, в етичних нормах; у практичному житті; при оцінюванні своєї готовності до навчання; за необхідності розв’язувати особисті проблеми: життєвого самовизначення, вибору способу життя тощо.

З позицій цього підходу визначення цілей формування фахових компетентностей має передувати добору професійних знань та вмінь.[1]

Але, слід зазначити, що проблемою освіти все ще залишається інформаційно-пояснювальне навчання, яке повинно у сучасних умовах розвитку суспільства перейти до особистісно-розвиваючого. Для професійного зростання необхідно навчити майбутнього фахівця логічно мислити та свідомо використовувати отримані знання. Досягненню цієї мети сприяє впровадження інформаційних технологій навчання в сучасну систему фармацевтичної освіти.[2]

Професійна підготовка майбутніх фармацевтів в коледжі НФаУ спрямована на формування здатності успішно діяти на основі практичного досвіду, застосовувати знання при вирішенні завдань професійного характеру, уміння аналізувати, передбачати наслідки своєї професійної діяльності.

Саме комп'ютерні технології мають великі дидактичні можливості в процесі підготовки конкурентноспроможного фармацевта.

Фармакогнозія – одна з професійно-орієнтованих навчальних дисциплін, що забезпечує здобуття знань про лікарські рослини, рослинну сировину та продукти рослинного та тваринного походження. Вивчення цієї дисципліни сприяє формуванню світогляду щодо раціонального використання природних рослинних ресурсів та їх охорони та відтворення.

Сучасні інформаційні технології використовуються і на лекційних, і на практичних заняттях, що інтенсифікує вивчення, закріплення навчального матеріалу, контроль знань, навичок, вмінь. Оскільки інтерактивне навчання – це діалогове навчання, то відбувається взаємодія учасників освітнього процесу через взаєморозуміння, спільне розв'язання навчальних завдань, розвиток особистісних якостей фахівця. Слід враховувати, що взаємодія між студентом та викладачем має суб'єкт-суб'єктний характер, при цьому викладач лише керує розумовою діяльністю студентів, спрямовує її та допомагає дійти певних висновків. Одним із інтерактивних методів, який використовується при вивченні фармакогнозії є метод обміну інформацією. Студенти отримують завдання, що передбачають пошук і підбір наукової літератури з певної теми. Вони обмірковують план вивчення конкретного питання, готують презентацію, використовуючи при цьому Інтернет, підручники, посібники. Завданням викладача є якісна організація обміну знаннями, які студенти здобули при роботі з науковою літературою та інтернетом, відфільтровування нової, актуальної, істотної інформації, необхідної для подальшого професійного розвитку особистості.

Прогресивним є метод проектів, сутність якого полягає в стимулюванні зацікавленості студентів у практичному застосуванні надбаних знань (від теорії до практики).

Використання навчальних проектів передбачає дотримання вимог, а саме:

1. Наявність проблеми, що потребує інтегрованих знань, дослідницького пошуку для її розв'язання.

2. Практична, теоретична, пізнавальна значущість передбачуваних результатів.

3. Структурування діяльності відповідно до класичних стадій проектування.

4. Використання дослідницьких методів.

5. Моделювання умов для виявлення студентами навчальної проблеми: її постановка, дослідження, пошук шляхів розв'язання, експертиза та апробація версій, конструювання підсумкового проекту, його захист, корекція та впровадження.

Результати проектної діяльності потребують відповідного оформлення (відеофільм, мультимедійна презентація, альманах тощо). Комп'ютерні технології, які використовують студенти для їх оформлення, значно підвищують ефективність і результати навчання.

Результатами проектної діяльності студентів при вивченні фармакогнозії є відеоролики перевірки якості меду, відеоролики ситуаційного характеру, що пов'язані з майбутньою діяльністю і зняті безпосередньо на робочому місці фармацевта, тобто в аптеці, де моделюються різні ситуації по відпуску рослинних препаратів або лікарської рослинної сировини для лікування захворювань з тем, що вже вивчили студенти.

Мозок людини-це комп'ютер, який найкраще працює, коли в процесі навчання активізуються слух, пам'ять, зір та енергія учня. Враховуючи слова відомого китайського філософа Конфуція: «Те, що я чув, я забуваю. Те, що я бачу, я пам'ятаю. Те, що я роблю, я розумію», ми надаємо нашим студентам самостійні завдання по оформленню презентацій з окремих тем дисциплін. Але спочатку ми проводимо з ними обов'язкове обговорення основних правил та вимог по оформленню і демонстрації матеріалу, який повинен органічно вписатись в тему заняття. Така позааудиторна самостійна робота формує у студентів потребу у постійному поповненню знань, активізує індивідуальні творчі здібності,

пожвавлює зацікавленість студентів до вивчення програмного матеріалу і дисципліни в цілому. Вона є стимулом до зростання професійної майстерності.

Отже, використання інформаційних технологій у навчальній діяльності активізує пізнавальну діяльність студентів, спонукає до вивчення програмного матеріалу дисципліни, розвиває індивідуальні творчі здібності та формує потребу у постійному поповненню знань. Враховуючи вищезазначене, використання інноваційних педагогічних технологій значно підвищує результативність навчання, сприяє розвитку особистості, здатної до самовдосконалення.

Список використаних джерел

1.Болотов В.А., Сериков В.В. Компетентносная модель: от идеи к образовательной программе // Педагогика. – 2003. – №10. – с.8-14.

2. Бібік Н.М. Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування / О.В. Овчарук // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. (під заг. ред. О.В. Овчарук.) – К. 2004. – 111 с.

ТЕЗИ

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАРМАЦЕВТІВ

І.В. Галиця, В.В. Галиця

КВНЗ «Запорізький медичний коледж» Запорізької обласної ради

Вимоги сьогодення при підготовці сучасного фахівця швидко змінюються, постійно зростає обсяг інформації, потрібної для виконання професійних задач та реалізації професійних компетенцій. Від майбутніх молодших спеціалістів

постійно потребується підвищення професійної компетентності, швидка адаптація в умовах стрімкого оновлення сучасних інноваційно-інформаційних технологій, і протягом нетривалого часу швидке поповнення професійних знань. Завдяки можливості впровадження та розвитку дистанційної освіти вирішення цієї проблеми полегшується. Саме ця форма надання освіти дозволяє отримувати знання в будь-якій галузі без постійного відвідування навчального закладу та дає можливість безперервного професійного вдосконалення протягом всього життя.

При підготовці молодших спеціалістів напрямку «Фармація» перспективи впровадження дистанційної освіти також не втрачають своєї актуальності, але одним з найважливіших завдань при впровадженні є не тільки необхідність її розвитку, але й зменшення певних негативних сторін.

Дистанційна освіта в Україні більш наближена до нашого споживача і є більш демократичною, органічно поєднуючи в собі змішані технології відкритої освіти.

Серед основних показників ефективного впровадження дистанційної освіти при підготовці фармацевтів можна виділити:

- навчання в індивідуальному темпі (швидкість вивчення встановлюється самим студентом у залежності від його потреб, але з урахуванням професійних компетенцій);
- свобода та гнучкість (студент може обирати будь-який курс, а також самостійно планувати час, місце та тривалість заняття, можливість застосування накопичених знань та вмінь на практиці, гнучкі індивідуальні консультації; безпосередню роль у цьому відіграє міждисциплінарна інтеграція, а саме, фармакологія, фармакогнозія та фармацевтична хімія, організація економіки фармації та медичне і фармацевтичне товарознавство тощо);
- соціальна рівноправність (рівні можливості одержання освіти незалежно від місця проживання, матеріальної забезпеченості студента та стану здоров’я);

- мобільність (ефективна реалізація зворотного зв'язку між викладачем та студентом, робота у віртуальній аптеці, вивчення гербаріїв або ознайомлення із субстанціями лікарських засобів та їх ідентифікацією, нормативними правовими документами он-лайн);
- програмне забезпечення та провідні освітні технології.

За допомогою сучасних інформаційних технологій забезпечується передача знань та надається доступ до різноманітної навчальної інформації набагато швидше ніж в традиційних засобах навчання. Новітні інформаційні технології забезпечують активне залучення студентів у навчальний процес. Інтерактивні можливості дистанційного навчання дозволяють налагодити та стимулювати зворотній зв'язок, забезпечити діалог та постійну підтримку, які неможливі у більшості традиційних систем навчання.

Серед найбільших актуальних проблем, що виникають при впровадженні дистанційної форми навчання є:

- контроль за наявністю знань у студентів;
- оцінка якості наданих освітніх послуг;
- об'єктивність оцінки знань студентів.

Але, незважаючи на всі недоліки, впровадження дистанційної освіти може зробити навчання не ретельно розпланованою процедурою, а захоплюючим пізнавальним процесом, у формуванні якого студент сам може приймати активну участь, а новітні освітні інформаційні технології дають можливість значно підвищити ефективність та якість навчання.

ВИКОРИСТАННЯ ФІТНЕС-ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖУ НФАУ

Р.М. Зеленський, А.Ю. Тулінов

Коледж Національного фармацевтичного університету

Заняття з фізичного виховання у ЗВО, передбачені навчальною програмою, задовольняють лише 25-30% загальної добової потреби студентів у рухах. Така ситуація обумовлена дією низки факторів, серед яких невідповідність нормативно-правової бази щодо організації занять з фізичного виховання студентської молоді чинним нормативно-правовим документам, декларативність багатьох їх положень, застаріла методологія, націленість на планомірне вирішення переважно освітніх завдань, здачу нормативів з фізичного виховання, що зумовлюють низьку мотивацію студентів до занять фізичними вправами, мінімізують вплив на здоров'я молоді, її фізичне вдосконалення й духовний розвиток.

У зв'язку з цим постає необхідність запровадження таких форм організації фізичного виховання у ЗВО, які б дозволяли суттєво підвищити рухову активність студентів без збільшення кількості навчальних годин.

Одним із резервів для вирішення окресленої проблеми слугує використання сучасних фітнес-технологій, які є багатофункціональними видами оздоровчої фізичної культури й здатні в комплексі вирішувати оздоровчі, виховні, освітні завдання фізичного виховання.

У сучасному науковому просторі поняття «фітнес» вживається у декількох значеннях: по-перше, як сукупність заходів, що забезпечують всебічний фізичний розвиток людини, покращення та формування її здоров'я. До таких заходів належать: а) тренування з обтяженнями, що спрямовані на зміцнення і збільшення м'язової маси; б) «аеробні» або «кардіо» тренування, які забезпечують розвиток серцево-судинної та дихальної систем; в) вправи на координацію рухів, що спрямовані на розвиток гнучкості; г) вправи на формування культури харчування та здорового способу життя [1, с. 10].

По-друге, «фітнес» розглядається як вид спорту, що з'явився нещодавно в межах змагального бодібілдингу. Втілюється ця тенденція у вигляді популярних змагань з «фітнесу», де оцінюються пропорції тіла та вміння володіти тілом у процесі виконання довільної програми [1, с. 11].

Найбільш поширеними різновидами фітнесу є: аеробіка і її різні напрями; стретч-тренування, елементи східних одноборств (тайн-чи, тай-бо тощо), фітнес-йога, шейпінг, пілатес, калланетика, бодібілдинг. Названі різновиди фітнесу мають значний потенціал для розширення діапазону засобів рухової активності тих, хто займається з урахуванням потреб і інтересів, підвищення рівня їхнього здоров'я, покращення самопочуття, корекції тілобудови, розвитку фізичних якостей [2].

Отже, в умовах реформування фізичного виховання у ЗВО, зокрема Коледжі НФаУ, перевага має надаватися сучасним фізкультурно-оздоровчим технологіям, серед яких чільне місце посідають фітнес-технології (з ритмічної та атлетичної гімнастики, аеробіки, шейпінгу, бодібілдингу, оздоровчого бігу, плавання, пілатесу, стрейчінгу, йоги тощо). Названі фітнес-технології, завдяки потужному фізкультурно-оздоровчому потенціалу, значно підвищують зацікавленість студентів до фізичного виховання, дозволяють врахувати їхні індивідуальні запити й інтереси, створюють позитивну емоційну атмосферу занять, покращують фізичні якості та фізичну працездатність, зміцнюють здоров'я і в комплексі дозволяють ефективно вирішувати завдання оздоровчої, освітньої та виховної спрямованості.

Список використаних джерел

1. Маракушин А.І., Мкртичан О.А. Сучасні оздоровчі фітнес-технології як засіб підвищення рухової активності та фізичної підготовленості студентів ВНЗ // Науковий часопис [Нац. пед. ун-ту імені М.П. Драгоманова]. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури, 2016, Вип.10, С. 64-67.

2. Меньших О.Е., Костогриз-Куликова Н.В., Петренко Ю.О. Новітні фітнес-технології у роботі спортивних секцій вищих навчальних закладів: навч.-метод. посібник. Черкаси : ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2014, 84 с.

ІНОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ФАРМАЦЕВТІВ

Каблуков А.О., Мурзіна О.А.
Запорізький державний медичний університет

В умовах інформаційного суспільства, традиційні системи навчання та технології вже не можуть повністю відповідати сучасним вимогам до підготовки фахівців різних галузей економіки, і, перш за все, фармації, як однієї з найбільш наукомістких і соціально значущих.

Затребуваність фармацевтів в Україні дуже висока. Це пов’язано з зростанням кількості відкритих аптечних мереж, для яких потрібні освічені фахівці. У зв'язку з цим спостерігається велика кількість бажаючих отримати фармацевтичну освіту.

Заочна форма навчання є в даний час однієї з різновидів придбання спеціальності практичними працівниками без відриву від професійної діяльності.

У той же час підготовка висококваліфікованого співробітника фармацевта в умовах заочної форми навчання, вимагає уваги до змістовним, методичним аспектам розвитку педагогічних умов. Відсутність на даному етапі досліджень, що розглядають основи заочної форми навчання, впливу педагогічних умов на якість підвищення навчальної діяльності, оголює один з недоліків вузівської підготовки. Отже, питання, підвищення якості підготовки фармацевтів вимагають пошуків нових форм і методів заочного навчання.

Одна з таких форм навчання, на базі сучасних інформаційних технологій, - дистанційна форма навчання.

Впровадження технологій дистанційного навчання (ДН) в навчальний процес вимагає виконання певних робіт, пов'язаних з підготовкою навчальних online курсів; купівлею необхідного програмного забезпечення; створенням власної IT- інфраструктури і.т.д.

Тому для поліпшення підготовки студентів найбільш раціональної технологією, з дистанційною складової, є технологія дистанційно-денної форми, яка дозволяє використовувати в навчанні як звичайну очну методику навчання (в класах і лабораторіях), так і дистанційну форму навчання.

ДН дасть можливість студентам заочного та денного відділень використовувати при підготовці навчальне інформаційне середовище що включає навчальні курси, комп'ютерні інформаційні джерела, електронні бібліотеки, відео- і аудіотеки, книги і навчальні посібники. При виникненні у студентів питань, дистанційне навчання надає можливість контакту з викладачем: за допомогою електронної пошти або відеозв'язку.

У Запорізькому державному медичному університеті (ЗДМУ) проведено перший етап підготовки для ДН студентів заочників - створені електронні курси дисциплін, включених в навчальний план фармацевтів заочного відділення. Наступним етапом впровадження ДН в навчальний процес передбачається забезпечення доступу студентів до цих матеріалів (реєстрація та отримання паролів доступу).

Висновки. Використання технологій дистанційного навчання в медичних вузах України при підготовці фармацевтів прогнозовано підвищить якість знань і професійну готовність фахівця-фармацевта до роботи за обраною професією, а також призведе до значної економії коштів університету.

ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ХІМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Г.Ю. Сафронова, І.Л. Шевченко

Коледж Національного фармацевтичного університету

Сьогодення вимагає від педагогічного працівника нових підходів до навчання, використання сучасних технологій. Застосування активних методів при викладанні хімічних дисциплін обумовлено тим, що здобувачі освіти повинні вміти не тільки засвоїти певний матеріал, але й вміти його використовувати в конкретній практичній ситуації. Тому проведення ділових ігор, що моделюють виробничу діяльність, дають змогу наблизитись до реальних життєвих ситуацій та перевіряють набуті здобувачами освіти знання на практиці.

Бінарне заняття є формою інтегрованого навчального заняття, коли поєднується матеріал з різних навчальних дисциплін, підпорядкованого одній темі або фрагментарно надаються відомості із суміжних дисциплін.

У цьому навчальному році нами було проведене таке заняття за темою «Техніка приготування розчинів заданої масової частки речовини», яке було результатом співпраці викладачів дисциплін «Техніка лабораторних робіт» та «Загальна та неорганічна хімія». Сценарій проведення ділової гри з елементами брейн-рингу містив запитання за даною темою, завдання конкурсів та відповіді до них, студентські проекти, мультимедійну презентацію, лабораторний практикум.

Ділову гру було проведено серед здобувачів освіти другого курсу спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація», освітньої програми «Фармація», які отримали відповідну теоретичну підготовку за темою «Розчини» з дисципліни «Загальна та неорганічна хімія» і пройшли обов’язковий інструктаж з техніки безпеки.

У грі брали участь дві команди, до складу яких увійшли здобувачі освіти двох груп. Кожна команда обрала капітана, який координував дії учасників та обирав того, хто давав відповіді на запропоновані завдання.

Гра проводилася у п’ять етапів, під час яких учасники команд згадали теоретичний матеріал, ознайомилися з технікою приготування розчинів заданої масової частки речовини, виконали розрахунки та приготували розчини, згідно отриманих завдань. За результатами проведеного кожного етапу, гравці одержали певну кількість балів, з урахуванням помилок або заохочувань, які увійшли у загальний командний залік.

Під час приготування розчинів, здобувачі освіти повинні були показати вміння роботи з лабораторним посудом, реактивами та ваговимірювальними приладами.

Цінність запропонованого бінарного заняття полягала у тому, що воно дало змогу реалізувати тісні міждисциплінарні зв’язки, сформувати у здобувачів освіти необхідні професійні вміння та навички, створити передумови для психологічної готовності впроваджувати їх у реальну практику.

Проведення заняття у формі ділової гри з елементами брейн-рингу значно активізує навчальний процес, бо саме вона сприяє активній взаємодії здобувачів освіти та педагогічних працівників, розвиває загально-професійні компетентності, формує необхідні вміння та навички, створює передумови для психологічної готовності впроваджувати їх в реальну практику. При цьому досягаються комплексні педагогічні цілі: пізнавальні, виховні, розвиваючі.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ В КОЛЕДЖІ НФаУ

Т.М. Ситник

Коледж Національного фармацевтичного університету

Актуальним питанням підготовки висококваліфікованих фармацевтів, є набуття не тільки професійних знань, але й виховання особистості готової до постійного самовдосконалення, яка керується загальнолюдською культурою, з чітко сформованою гуманістичною, національно-патріотичною позицією.

Зміни, що відбуваються в сучасному українському суспільстві, сприяють формуванню нових пріоритетних цінностей і стратегій в усіх сферах життя і діяльності, в тому числі і в освітньому процесі. Докорінне реформування системи вищої освіти, зокрема фармацевтичної, націлює на впровадження гуманістичної парадигми, що орієнтує на необхідність формування особистості, якій притаманні індивідуальні риси, яка має власні погляди на події і процеси, вміє критично мислити. Особливого значення набуває організація освітнього процесу на основі використання особистісно орієнтованих технологій навчання.

Питанню особистісно орієнтованих технологій присвячені дослідження багатьох науковців, але ми керувалися думкою вчених Національного фармацевтичного університету (Є. Подольска, А. Яковлєв та Л. Кайдалова), які до таких технологій відносить технологію створення успіху, технологію «навчання у співробітництві»; технологію проблемно-розвивального навчання, технологію проектного навчання, інформаційно-комунікаційні технології, ігрові технології, технологію навчання за допомогою ситуаційних вправ (кейс-технологію), кредитно-модульну технологію та ін.

Застосування особистісно орієнтованих технологій при викладанні «Культурології» дозволяє підвищити якість навчання, індивідуалізувати та диференціювати його. Розглянемо характерні ознаки основних технологій, які

використовуються, а саме: «навчання у співробітництві», проектної, проблемно-розвивальної, інформаційно-комунікаційної.

«Навчання у співробітництві» – створення умов для активної спільної навчальної діяльності особистості у різних навчальних ситуаціях. При цьому наголошується на необхідності співпраці студентів на противагу їх змагальності. Основною одиницею навчання виступає команда, члени якої мають спільні цілі й завдання, індивідуальні відповідальності і рівні можливості для успіху. Ключовий елемент технології – групова комунікація.

У проблемно-розвивальному навчанні головна увага приділяється не стільки засвоєнню результатів наукового пізнання, системи знань, скільки власне процесу отримання цих результатів, формуванню пізнавальної самостійної діяльності, розвитку особистих здібностей студента, формуванню творчого мислення.

Суть проектної технології навчання полягає у стимулюванні інтересу студентів до певних проблем, що передбачає вирішення однієї або цілого ряду проблем, висвітлення шляхів практичного застосування отриманих знань, гармонійне поєднання академічних знань з прагматичними.

Зауважимо, що підвищення результативності навчання вбачається в систематичному застосуванні інформаційно-комунікаційних технологій. Які не тільки сприяють розвитку самостійності та творчих здібностей студентів, але й трансформують негативне відношення до навчання в позитивне, посилюють особистісну спрямованість, сприяють ефективній орієнтації на професійну діяльність.

Можемо зробити висновки, що використання особистісно орієнтованих технологій в освітньому процесі фармацевтичного коледжу має ряд особливостей, які пов’язані з необхідністю формування професійних компетентностей майбутніх фахівців. Але їх призначення полягає у підтримці та розвитку природних якостей студента, як суб’єкта навчання, його здоров’я та індивідуальних здібностей,

наданні допомоги у ставленні його суб'єктивності, соціальності, культурної ідентифікації та творчої самореалізації.

ЕЛЕМЕНТИ ПРОБЛЕМНО–ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ОРГАНІЧНОЇ ХІМІЇ

Ю.В. Шабаєва

Коледж Національного фармацевтичного університету

Спрямованість на нові освітні цілі – компетенції – потребує не лише перегляду змісту дисциплін, що вивчають майбутні фахівці фармації, а і зміни методів і форм організації освітнього процесу. Першочергово необхідно активізувати роботу студентів у ході заняття, наблизити теми, що вивчаються, до майбутньої професії і реального життя, вдосконалити навички пошуку шляхів розв`язання проблемних питань, які виникають у процесі навчання.

Активізувати роботу студентів можна завданнями, що містять проблему наближену до реальних ситуацій професійної діяльності чи повсякденного життя. Для вирішення таких задач необхідними є аналіз завдання і пошук шляхів його розв`язання, що будуть спиратись на знання, отримані в ході аудиторних занять та знання, отримані в процесі самостійної роботи.

Так, наприклад, при вивченні теми «Гетероциклічні сполуки» з органічної хімії, одним з проблемних питань, запропонованих студентам, було питання якості харчових продуктів. З широкого переліку речовин, що входять до складу харчових продуктів, була обрана аскорбінова кислота. Вибір саме аскорбінової кислоти обумовлений тим, що вітамін С – речовина, пов`язана з професійною діяльністю майбутнього фармацевта.

Для дослідження вмісту аскорбінової кислоти в харчових продуктах були обрані фруктові соки декількох виробників. Визначення відповідності реального вмісту вітаміну С, заявленому виробником, спонукало студентів детально розглянути фізичні та хімічні властивості аскорбінової кислоти, здійснити раціональний вибір методу аналізу, відпрацювати навички визначення аскорбінової кислоти, зробити розрахунки і сформулювати висновки.

Дані, що отримали виконавці роботи, підтвердили відповідність вмісту вітаміну С у п`яти обраних зразках.

На практичному занятті за темою «Гетероциклічні сполуки» студенти, що працювали над розв`язанням реальної проблеми, зробили доповідь одногрупникам про результати своєї роботи.

Отже, робота проведена студентами під час виконання реальної проблемної задачі допомогла краще засвоїти тему з органічної хімії «Гетероциклічні сполуки», застосувати навички, отримані на лабораторних заняттях з техніки лабораторних робіт та аналітичної хімії, усвідомити тісну міждисциплінарну інтеграцію хімічних дисциплін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Компетентності як ключ до оновлення змісту освіти. Стратегія реформування освіти в Україні // Рекомендації з освітньої політики. К.: «К.І.С.», – 2011.– с.13-39.

2. Компетентнісний підхід до оцінювання рівнів досягнень учнів /Пометун О.І. // Презентація на нараді центру тестових технологій. – 2008. – 10 с.

3. Сучасний розвиток вищої медичної та фармацевтичної освіти та проблемні питання забезпечення якості підготовки лікарів і провізорів /М.В.Банчук ,О.П. Волосовець, І.І. Фещенко та ін.// Впровадження засад Болонської освіти: український та зарубіжний досвід: Матеріали Всеукраїнської освітньо-наукової конференції – Тернопіль: ТДМУ, – 2007. – с. 3-12.

Секція

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФАРМАЦЕВТІВ

СТАТТІ

ПОШУКОВО-ПІЗНАВАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ-ФАРМАЦЕВТІВ

Л.Я. Антонюк, Н.І. Чупіль

ВНКЗ ЛОР «Львівський медичний коледж післядипломної освіти»

У сучасній школі пропонується перейти від класичної моделі навчання, в центрі якої є вчитель, до навчання, орієнтованого на студента. Згідно цієї моделі навчання:

° хоча викладач залишається авторитетом, викладачі та студенти – активні партнери в процесі навчання;

° вчитель є тренером, який полегшує навчання студента;

° знання студента оцінюється як формально, так і неформально – групові проекти, студентські портфоліо, активність на занятті.

Психологічні аспекти, що виховують у сучасній моделі навчання, або іншими словами, «висока п’ятірка»:

° досконалість;

° комунікативність;

° впевненість;

° креативність та допитливість;

° наполегливість [1, с. 47].

Ще в 40-их роках Абрагам Маслоу вважав, що для самовираження та творчості необхідно перш за все, задовольнити базові (фізіологічні та безпеки) та соціальні потреби (дружба, сім’я, інтимність) [2, с. 243]. У зв’язку з тим, навчальні інституції мають сприяти вихованню у студентів самоповаги та впевненості.

Безумовно, вплив на процес навчання має час, у якому ми живемо. Сьогодні, на відміну від попередніх епох, існує вільний доступ до величезних

ресурсів інформації, що породжує нові виклики перед людством. Інформація буквально «бомбардує» соціум, створюючи безперервний «шум» інформаційних потоків. У таких умовах необхідна особлива вмотивованість та наполегливість, щоб шукати потрібну інформацію і не відволікатися на сторонню.

Важливим елементом навчального процесу є пошуково-пізнавальна діяльність, завданнями якої є:

° формування наукового світогляду, оволодіння методами наукового дослідження;

° досягнення високого професіоналізму;

° розвиток ініціативності, самостійності, творчого мислення;

° здатність використовувати теоретичні знання в практичній роботі.

Форми організації пошуково-пізнавальної діяльності при вивченні фармакогнозії у ВНКЗ ЛОР «Львівський медичний коледж післядипломної освіти є наступними:

° вивчення лікарських рослин (ЛР) у природі;

° визначення ЛР та виготовлення гербарію;

° визначення та заготівля зразків лікарської рослинної сировини (ЛРС);

° включення елементів дослідження при виконанні практичних робіт;

° написання та захист курсових проектів;

° участь у студентських науково-пошукових конференціях.

З метою вивчення ЛР у природі регулярно проводяться екскурсії в ботанічні сади міста Львова, зокрема, в ботанічний сад університету ім.. Івана Франка, та ботанічний сад медичного університету ім. Данила Галицького, а також у Стрийський парк та парк «Знесіння». Викладач акцентує увагу на правилах та календарних термінах збору, охороні дикорослих лікарських рослин, на рослинах, занесених до «Червоної книги», недопустимих домішках до ЛР та отруйних рослинах, а також ознаках доброякісності ЛРС. Викладач дає студентам завдання протягом літніх канікул самостійно виготовити гербарії ЛР та підготувати зразки ЛРС.

Практичні заняття з фармакогнозії включають елементи пошукової діяльності. Студенти за макро- та мікроскопічними ознаками, гістохімічними та мікрохімічними реакціями, а також користуючись визначниками ЛР та ЛРС встановлюють тотожність ЛР та ЛРС, вчаться відрізняти ЛРС від сторонніх домішок, визначають процентний вміст домішок, встановлюють доброякісність сировини, виконують реакції з визначення основних діючих речовин, методом перегонки з водяною парою одержують ефірні олії, тощо.

Пошуково-пізнавальній діяльності сприяють курсові проекти, які студенти готують і захищають під кінець вивчення фармакогнозії. Вони дозволяють ефективніше засвоїти навчальний матеріал, сприяють міжпредметній інтеграції, розвивають творчі здібності, навчають користуватись науковою літературою та інтернет-ресурсами.

Студенти ВНКЗ ЛОР «Львівський медичний коледж післядипломної освіти» регулярно беруть участь у регіональних та Всеукраїнських студентських науково-пошукових конференціях. Наприклад, студентка 2-го курсу спеціальності «Фармація» Яна Остапчук виступила з доповіддю на тему «Лікарські рослини, що найчастіше викликають отруєння у людей та тварин» на ІІ-ій регіональній студентській науково-пошуковій конференції, що відбулася 12.05.2017 р на базі ВНКЗ ЛОР «Львівський інститут медсестринства та лабораторної медицини ім. Андрея Крупинського». Дослідницька робота студентів ІІ-го курсу Уляни Броневської та Христини Городник на тему «Дослідження антраглікозидів кори крушини» опублікована в матеріалах Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та педагогічних працівників коледжів [3, с. 18].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Якса Н. В. Андрагогічна модель навчання. // Андрагогічний вісник: Наукове електронне педагогічне видання. – 2014. №5. с. 47-52

2. Маслоу А. Мотивация и личность /перевод с англ. Татлыбаевой А.М. – СПб.: Евразия: 1999. – 478 с.

3. Фундаментальні та прикладні дослідження в хімії: гіпотези, проблеми. Результати. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та педагогічних працівників коледжів. 17.05. 2018 р. /під ред. І.В. Коломієць – Харків: Коледж НФАУ. – 2018. – 88 с.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАРМАЦЕВТІВ У МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Л.О. Головенко

Вінницький медичний коледж ім.акад. Д.К. Заболотного

Постановка проблеми. Кардинальні зміни соціально-економічних орієнтирів розвитку України зумовили необхідність модернізації змісту, форм і методів підготовки майбутніх фармацевтів, які володіють відповідними професійними вміннями. Особливо важливе значення мають комунікативні вміння, оскільки професійна комунікативна компетентність є одним із основних інструментів професійної діяльності фармацевтів.

У процесі професійного спілкування відбувається оволодіння загальною культурою, формується самооцінка особистості, напрацьовуються критерії ставлення до інших людей, формується професійна компетентність.

Професійну компетентність сприймають як багатомірне явище, котре визначається на особистісному , теоретичному, практичному і творчому рівнях. Практичний рівень передбачає аналіз структури професійної діяльності, професійно важливих якостей особистості; теоретичний – відтворює сукупність професійних знань, котрі необхідні для здійснення конкретних видів, практичних дій. Слід зазначити, що творчий рівень свідчить про можливості загальної професійної підготовки особистості, його складовими можна вважати творчий

нестандартний підхід у розв'язанні соціальних завдань, здатність орієнтуватися в нестандартних професійних ситуаціях.

Значну роль у професійній підготовці фармацевтів має виховання комунікативної компетентності, основою якої є опанування молодою людиною стратегії спілкування, що використовується в різних ситуаціях. У більш загальному вигляді комунікативну компетентність можна визначити як необхідний людині рівень сформованості досвіду міжособистісної взаємодії, щоб успішно функціонувати в суспільстві з огляду на власні здібності і соціальний статус. Серед різних підходів до визначення цього поняття найбільш продуктивним є трактування комунікативної компетентності як готовності до діяльності.

Що таке комунікативна компетентність? Це здатність встановлювати і підтримувати контакти з іншими людьми, здатність до спільної роботи щодо передавання інформації від людини до людини, здатність суміщати різнотипні форми передачі інформації, знання психології і етики, здатність до точного сприймання іншої людини. Здатність до участі в комунікативних ситуаціях, ситуативна адаптованість, вільне володіння вербальними та невербальними засобами соціальної поведінки можна визначити як складові комунікативної компетентності.

Традиційним для більшості наших ВНЗ залишається підхід до навчання, де інформаційний обмін між викладачем і студентом, як правило, побудований однобічно, на заняттях студенти частіше виконують роль пасивних споживачів знань і нечасто беруть участь у дискусіях, а в обмінах думками тим більше.

Зрозуміло, що такі методи викладання навчальних дисциплін не дають можливості студентам розвивати навички та вміння, які допомагають формувати власну позицію та самостійність у прийнятті рішень, і ніяк не сприяють формуванню компетентної поведінки.

Доречно відзначити позитивний досвід, нагромаджений школою діалогу культур, філософсько-методологічна ідея якої належить В. Біблеру. Ця

педагогічна технологія вбачає в учневі або студентові не об'єкт навчання, а рівноправного суб'єкта, вводить у навчально-виховний процес замість монологічної взаємодії діалогічну, конструктивне розв'язання конфлікту, знаходження альтернативних виходів з нього та обміркування наслідків, рефлективне мислення. Діалогічна взаємодія «вчитель – учень» допомагає молоді оволодівати засобами адекватного вираження емоцій, уникати агресивної поведінки, орієнтуватись на розв'язання конфлікту.

Анкетування проведене серед студентів виявило загострений і професійно усвідомлений інтерес студентів до діалогічних форм спілкування на лекціях.

Наприклад, студенти – старшокурсники так оцінювали комунікативну компетентність лектора: «Діалоги на лекції дають навички спілкування», «Така форма викладання розкріпачує студентів і краще її починати з першого курсу», «Можна висловити свою думку, послухати думку іншого – це вже спільна робота думки», «З'являється зміна діяльності, лекції – живі, надовго запам'ятовуються».

Безпосереднє спілкування на лекції з точки зору студентів, не тільки створює сприятливий психологічний клімат в аудиторії, психологічний комфорт, а й є засобом взаємної стимуляції, корекції суджень, одним із факторів активізації процесів пам'яті і мислення.

Особливі можливості відкриваються на практичних заняттях, де нові активні методи створення полілогів, рольових ігор, колективне моделювання теоретичного об'єкта набувають серед інших додаткової функції: психотерапевтичну – знімають сором'язливість, формують навички емоційної саморегуляції, комунікативну – розвивають комунікативну компетентність майбутнього фахівця.

Формування комунікативної компетентності майбутнього фармацевта в навчальному процесі буде успішним, якщо:

1) таке завдання буде включено в мету педагогічного процесу, при цьому комунікативні вміння фармацевта будуть розглядатись як прийоми взаємодії з людьми в професійній діяльності;

2) процес навчання буде застосовуватись як засіб формування професійних умінь майбутніх фармацевтів, головними складовими якого є активна комунікація та взаємодія учасників навчального процесу;

3) процес формування професійної компетентності майбутнього фахівця буде організований на принципах пошуку, інтегративності, проблемності, індивідуальності та комфортності і заснований на поетапному становленні професійних умінь.

Висновки. На мою думку, найбільш продуктивними для розвитку професійних якостей фармацевтів, зокрема комунікативної компетентності є методи активного навчання, а саме рольові ігри, що дозволяють максимально наблизити процес навчання до професійної обстановки, розвивають вміння професійного спілкування, забезпечують потребу студентів у спілкуванні, створюють діалог між викладачем і студентами.

У професійній підготовці фармацевта важливу роль відіграє здатність його до творчого, самостійного підходу в розв'язанні професійних завдань, пов'язаних з наданням допомоги людям.

Розв'язання реальних професійних завдань за допомогою рольових ігор дає можливість майбутньому фахівцю долучитися до тих чи інших професійних ситуацій і проблем.

Важливу роль у цьому відіграє викладач – професіонал, який на основі залучення студентів до виконання професійних операцій формує в майбутнього фахівця – фармацевта цілісну систему вмінь щодо ефективного розв'язання складних професійних завдань, розвиває його комунікативну компетентність.

Отже, основою професійної підготовки майбутніх фармацевтів є використання методів активного навчання із залученням студентів до участі у рольових іграх, пов'язаних з професійною діяльністю; професійна спрямованість особистості, комунікативна компетентність.

Список використаних джерел

1. Адрианова Е.В. Новые подходы в подготовке среднего мед. персонала. *Специалист*. 2004. №10. С. 16-17.

2. Бондаренко В. В. Сучасні інформаційні технології й мовленнєва підготовка керівників виробництва у вищих навчальних закладах. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2002. №1. С. 97-101.

3. Бороздина Г. В. Психология делового общения. М.: Инфра-М, 2008. 294 с.

4. Гамова Л.Г. Воспитание профессиональных качеств медика. *Специалист.* 2002 . №3. С. 11-12.

РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Ю.В.Ісаєнко, Н.І.Горбунова

Коледж Національного фармацевтичного університету

У червні 1999 року стартував Болонський процес, який об’єднав представників 29 європейських країн (на сьогодні 43, в тому числі й Україна) підписанням декларації про побудову “Зони европейської вищої освіти”. Головною ідеєю декларації є координація політики в області освіти і курс на зближення національних освітніх програм. Одним із основних положень є положення про єдину *рейтингову* систему оцінювання знань студентів (ECTS), засноване, з одного боку, на обліку природних здібностей і старанності кожної конкретної особистості, а з іншого – на порівнянні цих показників з навчальними досягненнями колег-студентів, здійснюваного за допомогою статистики. Якісна одиниця виміру знань студентів виражається в балах від 1 до 100 за модуль і позначається літерами A, B, C, D, E, FX, F [1, 2].

Згідно до Болонської системи за шкалою ECTS студенти, які склали іспит або залік, за результатами успішності діляться на 5 груп (в порядку зниження балів): 10% кращих студентів отримують позначку "A", 25 наступних студентів за рівнем академічної успішності – "B", 30% - "C", 25% - "D" і 10% "E".

Оцінювання знань студентів є одним із основних етапів навчальної діяльності та визначення успішності навчання. Методики оцінювання суттєво впливають на кінцеві результати та на статистичну достовірність оцінок. Тому при оцінюванні знань необхідно надавати перевагу стандартизованим методам тестування, структурованим письмовим роботам та контролю практичних навичок в умовах, що наближені до реальних.

Оцінювання результатів навчання студентів, зокрема рівень сформованості знань, вмінь, навичок та компетенцій слід проводити у відповідності до "Освітньо-кваліфікаційної характеристики спеціальності" та навчальної програми дисципліни.

Рейтингова система оцінювання нерозривно пов′язана зі студентоцентрованим навчанням. Термін «студентоцентроване навчання» увійшло в обіг у педагогічному просторі в зв′язку з болонськими перетвореннями системи вітчизняної освіти. Таке навчання передбачає розширення прав і можливостей студентів, розробку нових підходів до викладання і навчання, навчальних програм, що формують практичні навички і компетенції у майбутніх фахівців. Студентоцентроване навчання передбачає зміщення акцентів освітнього процесу викладання на вчення як активну освітню діяльність студента. Студентоцентроване навчання – це процес якісної трансформації навчального середовища для студентів, метою якого є поліпшення їх автономії і здатності до критичного мислення на основі результативного підходу.

Поняття студентоцентрованого навчання включає такі елементи:

- опора на активне, а не на пасивне навчання;
- акцент на критичному й аналітичному навчанні та розумінні;
- підвищена відповідальність і підзвітність студента;

- розширення автономії студента.

На думку багатьох спеціалістів рейтингове оцінювання успішності студентів сприяє підвищенню мотивації студентів до опанування навчального матеріалу освітньо-професійної програми, що пояснюється більш високою диференціацією оцінки їх навчальної роботи. Основні завдання рейтингового оцінювання успішності полягають у комплексній оцінці якості навчальної роботи студентів при опануванні ними освітньо-професійної програми підготовки, а також у підвищенні рівня організації навчального процесу в начальному закладі.

Однією з навчальних дисциплін, яку вивчають студенти у Коледжі НФаУ, є дисципліна "Загальна та неорганічна хімія". Ця дисципліна є однією із важливих дисциплін в системі вищої фармацевтичної освіти. Вона надає студенту базову підготовку для оволодіння: аналітичною хімією, фізичною та колоїдною хімією; фармацевтичною хімією, токсикологічною хімією, фармакологією, фармакогнозією.

Оцінювання навчальних досягнень студентів спеціальності 226 "Фармація, промислова фармація" (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти) здійснюється за рейтинговою системою. Оцінка з дисципліни визначається як середня з оцінок за 2 модулі, на які структурована навчальна дисципліна. Оцінка за модуль визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності та оцінки підсумкового модульного контролю і виражається за 100-бальною шкалою.

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати при вивченні кожного модуля, становить 100 балів, у тому числі за поточну навчальну діяльність – 60 балів, за результати підсумкового модульного контролю – 40 балів (60 та 40% відповідно).

Поточний контроль здійснюється на основі контролю поточних знань, практичних навичок і вмінь. Форми поточного контролю включать контроль:

- *теоретичних знань* – тестові завдання, індивідуальне опитування, співбесіда;

- *практичних навичок і вмінь* – рішення типових і ситуаційних задач, написання рівнянь хімічних реакцій та індивідуальний контроль практичних дій.

Підсумковий контроль здійснюється на основі контролю теоретичних знань, практичних навичок і вмінь. Форми підсумкового контролю включать контроль:

- *теоретичних знань* – система запитань, тестові завдання, задачі.

Кількість балів, яку студент набрав з дисципліни, визначається як середнє арифметичне кількості балів з усіх модулів дисципліни. Об2єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів має перевірятися статистичними методами (коефіцієнт кореляції між поточною успішністю та результатами підсумкового модульного контролю).

Бали з дисципліни конвертуються як у шкалу ECTS, так і у національну 5-бальну шкалу

Таким чином, використання рейтингової системи оцінювання навчальних досягнень студентів сприяє активному навчанню та підвищенню відповідальності та підзвітності студента.

Список використаних джерел

1. Методичні рекомендації щодо запровадження Європейської кредитно-трансферної системи та її ключових документів у вищих навчальних закладах (лист МОН України від 26.02.2010 р. №1/9-119.

2. Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (лист МОЗ України від 15.04.2015 р. №0801-47/10395.

ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ З МЕТОЮ ФОРМУВАННЯ ОСНОВНИХ СОЦІАЛЬНИХ ТА ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ-ФАРМАЦЕВТІВ У КОВЕЛЬСЬКОМУ МЕДКОЛЕДЖІ

І.В. Мазурик

КВНЗ Ковельський медичний коледж

В даний час проблема підготовки висококваліфікованих фахівців набуває все більшого значення. Сучасне суспільство висуває випускнику ВНЗу високі вимоги, серед яких важливе місце займають професіоналізм, соціальна активність і творчий підхід до виконання робочих завдань.

Процес вдосконалення підготовки майбутніх спеціалістів для аптечної мережі в умовах сучасної освіти досить складний та обумовлений важливими факторами. Саме тому стратегічним завданням нашого навчального закладу є розвиток особистості, її інтелектуальних здібностей, здатності реалізувати себе в пошуково-дослідницькій діяльності, що сприяє відповідній підготовці майбутнього професіонала.

Актуальність проблеми формування соціальної компетентності є нагальною, оскільки зумовлена тим, що система вищої професійної освіти має забезпечити майбутніх фахівців ефективним інструментарієм життєвої адаптації в мінливих соціальних умовах, сформувати ціннісні настанови та практичні вміння ефективної взаємодії й соціально-компетентної поведінки, які реально підтримують будь-які соціально-рольові функції, значущі дляпрактичної діяльності фармацевтів, здатність продуктивно взаємодіяти із соціальним середовищем, постійно самовдосконалюватися.

Ключовою характеристикою навчально-виховного процесу стає не тільки передавання знань і технологій, але й розвиток морально-етичних якостей, творчого інноваційного потенціалу, готовності до навчання протягом життя, гармонійної суспільної взаємодії на засадах гуманізму, милосердя, справедливості й свободи.

Навчальний заклад повинен підтримати, захистити молодь, озброїти механізмами, технологіями розробки життєвих стратегій, спрямованих на формування гармонійної компетентної, конкурентоспроможної особистості, яка вміє творчо розв'язувати проблеми, вміє повноцінно жити у новому світі, адекватно реагувати на зміни, постійно самовдосконалюється, намагається змінити на краще своє життя та життя своєї країни, а саме виховати компетентну особистість [1, с. 44-45].

Метою діяльності нашого закладу є професійна підготовка фармацевтів, комплексний вплив на їх свідомість і поведінку, результатом чого має бути засвоєння знань, умінь та навичок, визначених стандартами вищої освіти, формування професійної культури та інших певних якостей особистості які у комплексі визначаються як компетентність аптечного фахівця.

Соціальна компетентність має бути наявна в усіх сферах діяльності і виступати головною передумовою ефективної реалізації освітньо-виховного процесу та формування культурно-ціннісних орієнтацій підростаючого покоління. Дефіцит соціальної компетентності зумовлює зростання громадянських конфліктів, випадки морального і фізичного насильства, егоїстичну й неприйнятну поведінку.

Складниками навчально-виховного середовища, сприятливого для формування соціальної компетентності студентів, є: навчання, виховання, студентське самоврядування, дозвілля, громадська діяльність, традиції, волонтерська діяльність, тобто ті компоненти, які в єдності забезпечують ефективність формування соціально компетентної поведінки студента. Соціальна компетентність майбутнього фахівця є важливим компонентом його професіограми [2].

Увесь навчально-виховний процес нашого коледжу дає можливість розвивати творчі здібності своїх вихованців під час проведення начальних занять різного профілю, що дає змогу підтримати їх захоплення та має інтелектуально-логічний аспект: прививати уміння аналізувати, порівнювати,

виділяти головне, доводити, обґрунтовувати, систематизовувати та постійно самовдосконалюватись.

Я, як голова циклової комісії хімічних та фармацевтичних дисциплін, хочу відмітити, що сучасній фармацевтичній галузі потрібен фахівець, який здатний максимально використовувати свій потенціал, бути мобільним, проявляти гнучкість, конкурентно-спроможність.

До професійних компетенцій фармацевтів відносяться: надання фармацевтичної допомоги будь якій людині, що її потребує, знання, вміння й навички з професійної галузі, комунікативні вміння й навички, здатність вести бесіду, спілкуватися з відвідувачами аптечних закладів тощо.

Фармацевти здійснюють продаж товарів аптечного асортименту населенню, безпосередньо взаємодіють з відвідувачами аптек, тому їм потрібно мати не лише відмінні професійні знання з фармакології і фармацевтичної хімії та мати високий рівень професійної компетентності, але й володіти мистецтвом спілкування, тобто вміти спостерігати, ставити цілеспрямовані запитання й миттєво фіксувати необхідні дані, найповніше відповідати на запитання покупців і задовольняти їх потреби.

Психолого-педагогічна підготовка майбутнього фахівця фармації, її зміст, форми та методи, спрямовані на формування психологічної та соціальної компетентностей, які відпрацьовуються на заняттях фармацевтичного циклу за допомогою тренінгів, вправ, виконання практичних завдань, розв’язання психологічних задач та ситуацій, рольових ігор, моделювання ситуацій тощо.

Формування професійної компетентності аптечних працівників триває протягом усього професійного становлення особистості.

Набуття компетенцій відбувається поступово в процесі навчання, рівень компетентності молоді на різних етапах навчання буде різним. Таке бачення свідчить про рівневий характер компетентнісного підходу в навчанні, про доцільність визначення певних послідовних рівнів у формуванні компетентності

студентів. Отримання позитивного кінцевого результату в навчанні передбачає періодичний контроль за його досягненням на певних етапах цього процесу.

Випускник – це людина, яка здатна реалізувати себе в будь-якій справі (краще, щоб вона була улюбленою), використовувати знання для вирішення теоретичних та практичних завдань.

Орієнтація на досягнення компетентностей задає принципово іншу логіку організації освітнього процесу, а саме логіку вирішення завдань і проблем, причому не тільки і не стільки індивідуального, скільки групового, колективного характеру. Відповідно перед педагогічними колективами в цілому і перед кожним викладачем нашого закладу, зокрема, стоїть завдання не примушувати студентів, а мотивувати їх до тієї чи іншої діяльності, формувати потребу у виконанні тих чи інших завдань, сприяти отриманню досвіду творчої діяльності та емоційно-ціннісного ставлення до знань і до процесу їх отримання [3].

З метою ефективного формування соціальної компетентності студентів-фармацевтів ми практикуємо такі форми та методи роботи зі студентською молоддю, які б максимально створювали можливість для їхнього соціального вдосконалення, сприяли формуванню їхнього життєвого самовизначення, розвитку людяності, толерантності, поваги до інших, бажання творити, бути активним учасником усіх суспільних процесів.

Підготовка компетентного випускника-фармацевта – це головний результат, критерій ефективності освітньої діяльності навчального закладу, його впливу на соціальне життя нашої держави, підвищення загального рівня життя.

Список використаних джерел

1. Кириченко Л.М. Практичне навчання в системі підготовки майбутніх фахівців у фармацевтичному коледжі. Збірник наукових праць «Педагогіка та психологія». – Харків , 2016. – Випуск 53. С. 195.

2. “Компетентний підхід під час підготовки фармацевтичних кадрів” [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://ua.textreferat.com/referat

3. http://www.provisor.com.ua

ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕГРОВАНИХ ЗАНЯТЬ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІН ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЦИКЛУ - ШЛЯХ ДО ФОРМУВАННЯ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНОГО ФАХІВЦЯ

Н.М. Нестерук О.Л. Трофименко

Ковельський медичний коледж

Важливе місце в лікувальному процесі посідає фармацевт, і ключова роль у безмежному морі ліків належить саме йому, він може і повинен надати висококваліфіковану допомогу і лікарю, і пацієнту.

Професії медико-фармацевтичного напрямку є соціально важливими і значення їх для життя та здоров'я людини важко переоцінити. Відповідно до цього професія фармацевта має свої характерні риси й специфічні ознаки. Фармацевт надає допомогу пацієнту шляхом надання певного лікарського засобу за рецептом лікаря або без нього, застосовуючи при цьому необхідні знання та досвід. Безумовно, що ця допомога має бути кваліфікованою, тому що ціною помилки може стати життя та здоров'я людини.

Головними вимогами до випускника фармацевтичного напрямку медичного коледжу стають компетентність, комунікабельність і мобільність. У зв'язку з цим акценти при викладанні навчальних дисциплін переносяться не стільки на формування знань, умінь і навичок, скільки на сам процес пізнання, уміння навчатися самостійно, ефективність якого повністю залежить від пізнавальної активності самого студента.

Отже, рівень професійної компетенції майбутніх фармацевтів є одним із вирішальних факторів їх підготовки й безпосередньо впливає на ефективність навчання студентів за фармацевтичною спеціальністю.

Але студенти медичних коледжів не завжди у повному обсязі розуміють ступінь відповідальності та особливості обраної професії. Таким чином, у числі психолого-педагогічних аспектів навчально-виховного процесу медичного коледжу, одне з центральних місць належить такому з них, як розвиток та

підвищення навчально-пізнавальної та професійної мотивації, яка у свою чергу є сприятливим фактором навчання та таким, що призводить до ефективних результатів навчального процесу.

На стан фармацевтичної освіти сьогодні суттєво впливають зміни в сучасному суспільстві. Ці зміни відбуваються такими темпами, що зумовили потребу негайно переглянути й реформувати фармацевтичну освіту на всіх рівнях, оскільки наявні системи не повністю відповідали сучасним запитам та потребували переорієнтації на формування компетентності майбутнього фахівця. Виникає потреба у спеціалістах із синтетичним типом мислення, здатних не лише оперувати різноплановою інформацією, що стосується професійної діяльності, а й у разі потреби виходити за інформаційні межі своєї галузі. Провідним умінням такого спеціаліста стає здатність до інтеграції інформації, отриманої з різних джерел.

Словосполучення «*інтеграція навчання*» у Педагогічному словнику тлумачиться як «відбір та об'єднання навчального матеріалу з різних предметів з метою цілісного, системного й різнобічного вивчення важливих наскрізних тем (тематична інтеграція); це створення інтегрованого змісту навчання – предметів, які об'єднували б в єдине ціле знання з різних галузей».

Існують різні рівні інтеграції навчального матеріалу: інтеграція в межах теми; інтеграція в межах розділу навчального матеріалу; інтеграція в межах однієї дисципліни; інтеграція в межах споріднених дисциплін; інтеграція між дисциплінами різних циклів і навіть інтеграція як особливий дидактичний принцип навчання.

Отже, інтегративний характер навчання дає можливість здійснювати зв'язки як між дисциплінами одного циклу, так і різних. Для розкриття основних положень теми важливо, щоб понятійний апарат спирався на зміст інших базових дисциплін, на ту інформацію, яку одержують студенти із літератури, засобів масової інформації, інтернет-джерел та з власного життєвого досвіду. Вони

повинні вміти оперувати матеріалом з інших навчальних дисциплін, правильно визначати місце опорних міждисциплінарних знань у структурі своєї відповіді.

Враховуючи те, що освітньо-професійна програма підготовки фармацевта у циклах природничо-наукової та професійно-практичної підготовки передбачають вивчення хімічних дисциплін у достатньо великому обсязі та їх інтеграцію з фаховими та клінічними дисциплінами форми та методи проведення занять з дисциплін фармацевтичного циклу передбачає використання інтегрованих методів навчання. Саме здатність комплексно застосовувати знання з цих дисциплін визначає професійну компетентність майбутнього фармацевта.

Інтегроване заняття – заняття, що полягає в об'єднанні зусиль викладачів різних предметів у його підготовці і проведенні, а також в інтеграції знань про певний об'єкт вивчення, що здобувається засобами різних навчальних дисциплін. Специфіка таких занять полягає в тому, що вони проводяться спільно викладачами двох або декількох суміжних предметів.

Особливості професійної діяльності вимагають від майбутніх фармацевтів всебічної підготовленості і соціальної відповідальності. Тому мотивація професійної діяльності та інтеграція навчальної діяльності студентів- фармацевтів потребує уваги та корекції зі сторони викладачів. Це можливо через вдосконалення навчального процесу шляхом залучення інноваційних підходів у навчанні, підвищення його практичної спрямованості, формування позитивного образу фармацевта, розвитку професійно важливих якостей особистості майбутнього фармацевта – здатності до емпатії та рефлексії, співчуття до клієнта, відповідальності за наслідки своєї професійної діяльності.

Професійну діяльність фармацевтичних працівників не можна розглядати відокремлено від професійного спілкування, знання психологічних основ, етики та деонтології. Обґрунтовано психологічний аспект надання фармацевтичної допомоги, який полягає в тому, що така послуга практично завжди здійснюється при безпосередньому контакті з пацієнтом, який може відноситись до тієї чи іншої групи ризику. Тому для фармацевтичного працівника важливо знати

психологію спілкування, уміти слухати, уміти захистити себе від негативних емоцій, уміти встановити душевну рівновагу, компенсувати втрати моральних та фізичних сил тощо. Встановлено, що об'єктом діяльності фахівця фармацевтичного профілю є людина, а предметом – лікарські засоби, що також є частиною фармацевтичної етики та деонтології.

Таким чином, використання на заняттях з підготовки майбутніх фармацевтів інтегрованих занять сприяє розвитку пізнавального інтересу студентів, підвищує якість засвоєння навчального матеріалу і якість фахової підготовки молодших спеціалістів.

Усю свою діяльність викладачі фармацевтичних та клінічних дисциплін повинні спрямовувати на формування всебічно розвиненої, творчої особистості. Бо тільки вихованши особистість, здатну творчо засвоювати знання і застосовувати їх на практиці можна створити конкурентоспроможного спеціаліста.

Список використаних джерел

1. Галій Л.В., Толочко В.М. Управління персоналом фармацевтичних організацій на основі компетенцій: монографія. – Х.: Авіста-ВЛТ, 2010. – 180 с.

2. Давтян Л.Л., Коритнюк Р.С. Післядипломна освіта та підвищення кваліфікації фармацевтів // Фармацевтичний кур'єр. – 2011. – №12. – С. 38-40.

3. Лесик Р.Б. Про особливості фармацевтичної освіти в Україні // Фармацевтичний кур'єр. – 2011. – №10. – С. 20-25.

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА РОБОТА ПРИ ВИВЧЕННІ ХІМІЇ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНОСПРОМОЖНОСТІ ФАРМАЦЕВТІВ

Т.А. Петухова

Слов'янський хіміко-механічний технікум

Якщо запастися терпінням і проявити старання, то посіяне насіння знання неодмінно дасть добрі сходи. Навчання – корінь гіркий, так плід солодкий.

Леонардо да Вінчі

Подальший розвиток і формування нової моделі освіти ставлять принципово нові вимоги до підготовки фахівців фармацевтичної галузі. У Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки зазначається: «Метою національної стратегії розвитку освіти на наступне десятиріччя є забезпечення особистісного розвитку людини згідно з її індивідуальними задатками, здібностями, потребами на основі навчання впродовж життя» [3, с.3].

На основі знань про хімічні сполуки, закономірності їх перетворень розкриваються процеси розвитку в матеріальному світі від найпростіших молекулярних форм до функцій, які вони відіграють у живому організмі. Хімічні сполуки є ланкою, що пов'язує уявлення людини про живу і неживу природу в єдине ціле. Отже, в системі становлення майбутнього фармацевта хімія посідає місце важливої і невід'ємної складової. Залучення до науково-дослідницької роботи при вивченні хімії є одним із важливих напрямків формування фахової компетентності молодшого спеціаліста. Теорії і практиці організації науково-

дослідної роботи студентів присвячене дослідження Н. Пузирьової (на матеріалах університетів України XIX ст.)[6,с.10].

Серед визначених функцій моделі професійної підготовки фармацевтів у ВНЗ І-ІІ рівня акредитації, що відображають професійну діяльність фармацевта - контрольна (проведення досліджень з контролю якості лікарських засобів) та технічна (забезпечення аналізу лікарських засобів) базуються на знаннях хімічних сполук, методів їх дослідження. Тому науково-дослідницька діяльність при вивченні хімії є важливою ланкою формування фахових компетенцій [1].

Наукова робота — це самостійно виконане наукове дослідження тієї чи іншої проблеми, яке відповідає науковим принципам, має певну структуру, містить результат власного дослідження і власні висновки [2]. До критеріїв якості роботи відносять актуальність, науковість, повноту розкриття теми, аргументованість висновків, елемент творчості, стиль, грамотність.

При виборі теми дослідження необхідно обов'язково враховувати сили й здібності студента, рівень здобутих знань з дисципліни, відповідність рівню навчання - залежність від курсу навчання. Формулювання теми передбачає і з'ясування шляхів, методів її вирішення.

З перших кроків навчання в технікумі ми залучаємо наших студентів-фармацевтів до науково-дослідницької роботи. Так, на першому курсі студентка Рижих А.С. з роботою «Роль хімічних елементів в життєдіяльності організму людини» посіла друге місце серед науково-дослідницьких робіт Донецького територіального відділу МАН України, відділення — хімія та біологія, секція хімія. Матеріали цієї роботи лягли в основу статті, що була надрукована в журналі «Молодий вчений»[5].

Метою роботи було визначення біологічної ролі хімічних елементів в організмі людини, якісне визначення біогенних елементів (C, N, Na^+, Cl^-, S, Fe^{2+}) в продуктах харчування та з’ясування забезпеченості організму людини (студентів Слов’янського хіміко-механічного технікуму) цими елементами.

Для виявлення впливу спожитих продуктів харчування на забезпеченість

організму людини деякими макро-, мікро- та ультрамікроелементами були проведені: опитування студентів Слов'янського хіміко-механічного технікуму з метою виявлення їх добового раціону харчування; тестування на визначення забезпеченості організму студентів макроелементами: Магнієм, Калієм і Кальцієм; надані рекомендації студентам щодо збалансованого харчування, а також джерел надходження хімічних елементів до організму людини із продуктів харчування.

На третьому курсі, на базі вивчення органічної та аналітичної хімії, темою науково-дослідної роботи Рижих А. було обрано визначення вмісту вітаміну С (аскорбінової кислоти) у продуктах харчування та лікарських засобах. Основні результати дослідження викладені в статті «Маркер загального стану здоров'я людини — вітамін «С». У статті також узагальнено теоретичні питання щодо значення вітаміну С у життєдіяльності людини, його фармакологічній дії, вмісту у продуктах рослинного та тваринного походження; практично досліджено властивості аскорбінової кислоти [7].

Дослідження вмісту вітаміну С проводили у лимоні (цедра/ сік), драже «Аскорбінова кислота» – виробник ПАТ Київський вітамінний завод, «Вітамін С плюс» – дієтичній добавці Nutrilite, таблетках «Аскорбінова кислота (вітамін С) з цукром», виробник ПАТ «Київський вітамінний завод». У літературних даних вказується на той факт, що аскорбінова кислота легко окислюється киснем повітря. У зв'язку з цим було досліджено драже аскорбінової кислоти з різним терміном придатності: до 09. 2017р та до 03. 2019 року. Кількісне визначення проводили методом йодометрії. Результати дослідження наведені у таблиці 1.

Таблиця 1

Результати дослідження аскорбінової кислоти

	Аскорбінова кислота, драже		Вітамін С плюс Nutrilite	Аскорбінова кислота (вітамін С) з цукром, таблетки
	термін придатності до 09.2017р	термін придатності до 03.2019р		
Зовнішній вигляд	Драже жовтого кольору		Продовгуваті таблетки тілесного кольору	Таблетки круглої форми білого кольору.
Розчинні у воді, спирті, у хлороформі не розчинні. Драже с простроченим терміном придатності погано розчиняється у воді.				
Колір розчину	жовтуватий	жовтуватий	без кольору	без кольору
Прозорість/наявність включень	прозорість		наявність включень волокнистої структури	прозорість
Ідентифікація — якісні реакції, грунтуються на відновних властивостях аскорбінової кислоти				
з розчином аргентум нітрату (ДФУ)	випадає сіруватий осад	випадає сірий осад	випадає темно-сірий осад	випадає сірий осад
з розчином ферум (II) сульфату	сіруватий колір розчину	розчин світло сірого кольору з фіолетовою облямівкою	розчин сірого кольору з фіолетово-жовтуватою облямівкою	розчин сірого кольору з жовтуватою облямівкою
Вміст, мг/1шт	50	50	240	25
Маса 1табл/драже, мг	0,33167	0,33575	0,7818	3,06885
Вміст,% у 5% р-ні	1,76	2,82	3,52	2,47
Вміст, мг/табл	18,52	28	170	12,6
%, 1 табл	37	44	71	50

Для порівняння були проведені якісні реакції з: а) чистою аскорбіновою кислотою. При взаємодії з розчином аргентум нітрату утворився осад сірого

кольору, при взаємодії з розчином ферум (II) сульфату отримали розчин з фіолетовою облямівкою; б) із соком лимону. При взаємодії з розчином аргентум нітрату утворився осад сіруватого кольору, при взаємодії з розчином ферум (II) сульфату отримали розчин жовтуватого кольору; в) з цедрою лимону. При взаємодії з розчином аргентум нітрату утворився осад сірого кольору, при взаємодії з розчином ферум (II) сульфату отримали розчин сірого кольору [7].

Розвиток творчого потенціалу студентів є однією з основних умов формування молодшого спеціаліста — професіонала. Тому під час виконання науково-дослідницької роботи необхідно звернути увагу на формування різноманітної, глибокої і міцної системи знань студентів, на максимальну стимуляцію їх самостійної оперативності та дієвості, на розвиток стійких творчих інтересів, цілеспрямованості творчих пошуків, наполегливості. Ми, викладачі хімії нашого навчального закладу, вважаємо, що науково-дослідницька робота є діяльністю, де найповніше виявляються творчі можливості студентів, а також знаходять вияв самостійність, активність, ініціативність особистості.

У сучасних умовах змінюється характер і зміст навчання, але мета залишається одна: формування особистості спеціаліста зі стійкими моральними принципами, який може зорієнтуватися у будь-якій ситуації, володіє новим економічним мисленням і здатний до розвитку.

Список використаних джерел

1. Бойчук І. Д. Педагогічні умови професійної підготовки майбутніх фармацевтів у коледжі /Автореф. дис. канд. пед.наук: /Житомир — 2010 — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://otherreferats.allbest.ru/pedagogiks/00573827_0.html

2. Науково-дослідницька робота учнів. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://klasnaocinka.com.ua/ru/article/naukovo-doslidnitska-robota-uchniv.html

3. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.meduniv.lviv.ua/files/info/natsstrategia. pdf.- с. 3-29.

4. Організація науково-дослідницької роботи з обдарованою молоддю — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://188.190.33.56:7980/jspui/bitsream/ 123456789/548/1/PPD-2-17.pdf

5. Петухова Т. А. Роль хімічних елементів в життєдіяльності організму людини [Текст] /Т. А. Петухова, А. С. Рижих // Молодий вчений. — 2016. — № 4 (31) — С. 294-297.

6. Пузирьова Н.В. Теорія і практика науково-дослідної роботи студентів (на матеріалі університетів України ХІХст.)/ Автореф. дис. канд. пед.наук: /Харків. Нац.ун-т ім.В.Каразіна. — Х., 2002. — 19 с.

7. Шульга О. К. Маркер загального стану здоров'я людини – вітамін «С» [Текст] / О. К. Шульга, Т. А. Петухова, Г. М. Моісеєва, А. С. Рижих // Молодий вчений. — 2018. — № 2 (54) — С. 56-61.

ФОРМУВАННЯ ЛАТИНОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО КОЛЕДЖУ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

О.К. Царик

Ковельський медичний коледж

У сучасному мовознавстві проблематика компетенції представлена такими лінгвістичними напрямками, як паралінгвістика, дискурсологія, лінгвограматика (комунікативна компетенція), лінгвокультурологія (культурно-мовна компетенція), когнітивна лінгвістика, генеративізм (комунікативна та мовна компетенція). Тож здатність мобілізувати різноманітні знання мови, впізнавати в

мовних одиницях культурні коди та, відповідно, формувати комунікативну поведінку є найхарактернішими рисами компетенції.

Сучасна педагогіка вищої школи так само долучалися до цієї проблематики. Однак існує чітке розмежування термінів «компетенція» та «компетентність», про що свідчить низка наукових досліджень із проблеми висвітлення різнотипних компетентностей.

Так науковцями висувалися гіпотези щодо всезагальної компетентністної освіти, визначалися її зміст, структурні та функціональні компоненти, формувалися критерії визначення професіоналізму (О. Євсюков, В. Шовковий). Значну кількість наукових розвідок було присвячено актуалізації рефлексивного, критичного, творчого мислення на сучасному етапі існування професійної компетентності різних галузей знань (В. Вишківська, В. Федина, Д. Демченко).

Метою даної статті є висвітлення проблеми латиномовної компетентності студентів у вишах на сучасному етапі, зокрема формуванні комунікативних професійних умінь та навичок із дисципліни «Латинська мова» для спеціальності Фармація.

Лінгвопсихоментальна діяльність сучасної людини спрямована, з одного боку, на передачу повідомлення, з іншого, на його сприйняття. Так, у комунікативній ситуації знаходять прояв такі складові як комунікативні навички та установки, знання соціальної системи, культурні норми й цінності.

Нинішня соціальна реальність формує поведінку культури та визначає спектр мовних ресурсів, що є проекцією на соціальну організацію суспільства, за допомогою яких інтерпретуються реалії розвитку соціуму. Тому питання різнопланових знань у сфері діяльності особистості, а відтак і мовна компетенція, формують новий пласт наукових досліджень.

У процесі комунікативної взаємодії виявляється готовність комунікантів до швидкого реагування на обставини, що змінюються, до корегування власної комунікативної поведінки, а відтак виокремлюються одиниці мовленнєвої діяльності, які є складовою комунікативної майстерності.

Таким чином, комунікативна компетенція підпорядковує мовну, а відтак диференціюються знання, породжується і сприймається нова інформація. Інколи у складному механізмі сприйняття й розуміння одиниць мови виникають зміщення, які впливають на адекватність розуміння тексту. У мовній практиці можуть виникати стереотипи мислення й стереотипи мовних зворотів, тому завжди необхідна установка на логічне, раціональне сприйняття слова. Адже мовна діяльність – це складний механізм, складне психічне і фізіологічне явище, тому особистість виступає ключовою фігурою кожного мовного акту.

Отже, особливості формування мовної компетенції зумовлені:

- культурою певного етносу та його колективною свідомістю (мисленням, поведінкою, етичними і естетичними цінностями);
- мають власну специфіку формування й функціонування;
- виокремлюються в окрему складову комунікативної компетенції;
- мовна компетенція презентує образне сприйняття як певний знаковий код.

Викладання курсу латинської мови у медичному коледжі профілю передбачає засвоєння певної кількості одиниць лексичного мінімуму. Одним із способів цього засвоєння є робота з найпростішими текстами у вигляді окремих висловів, усталених словосполучень та певної кількості термінів загальногуманітарного і спеціального характеру. Із суто лінгвістичної точки зору аналіз лексеми в контексті допомагає кращому її засвоєнню. Крім того, образність вислову, глибина закладеної в ньому думки допомагає розкрити значення слова в усій його багатогранності та змістовності.

Загальновизнано, що іншомовна лексика найкраще запам’ятовується у зв’язних фразах. Цікавість до латинських приказок, прислів’їв та крилатих виразів пояснюється, очевидно, не лише тим, що вони пройшли крізь віки як світло справжньої мудрості, але й тим, що вони зараз особливо співзвучні до нашого динамічного часу, що вимагає лаконічності й точності в передачі думок.

Латинські сентенції облігаторно вивчаються студентами тих факультетів, де латинська мова викладається як нормативний курс. Зокрема, програмою для студентів спеціальності Фармація, передбачено опанування ними 100 крилатих латинських висловів.

Головною метою вивчення дисципліни «Латинська мова» в медичних та фармацевтичних навчальних закладах I-III рівнів акредитації із спеціальності Фармація є підготовка майбутніх фахівців до розуміння сучасної медичної і фармацевтичної термінології, орієнтування в численній кількості фармацевтичних та медичних термінів, утворених з латинських та грецьких слів, коренів, префіксів і суфіксів, розуміння їх і правильного використання. Для цього студенти мають оволодіти загальними принципами побудови цих термінів.

Викладання латинської мови повинно бути тісно інтегровано із навчальними дисциплінами професійної підготовки, зокрема з такими, як технологія ліків, фармакологія, фармакогнозія, фармацевтична хімія тощо.

Уже на перших заняттях необхідно приділяти увагу формуванню навичок швидкого читання і грамотного написання фармацевтичних термінів, тому на кожному занятті студенти мають запам'ятовувати 15-20 термінів.

Тема «Дієслово» значно скорочена: вивчається лише для засвоєння стандартних рецептурних формулювань, в яких дієслово вживається у наказовому і може вживатися в умовному способах. Дієвідмінювання розглядається тільки у 3-й особі однини та множини активного і пасивного станів у теперішньому часі дійсного способу. Умовний спосіб дієслова слід вивчати лише як форму, що використовується в рецептурних виразах замість наказового способу і у виразах з дієсловом *fio, fieri.* Форма дієслова «бути» в 3-й особі однини та множини розглядається для розуміння афоризмів і нескладних спеціальних текстів.

Під час вивчення теми «Іменники» потрібно систематично домагатися якісного засвоєння форм називного і родового відмінків, найуживаніших у термінології. Слід звернути увагу на неузгоджене означення в латинській мові, яке виражається іменником у родовому відмінку, переклад його українською

мовою, постановку неузгодженого означення після іменника, що його означає, вживання неузгодженого означення в назвах настоянок, екстрактів, ароматних вод, сировини тощо.

Вивчення іменників I, II, III, IV і V відмін труднощів у студентів не викликає, на відміну від іменників III відміни. Саме тому необхідно акцентувати увагу на особливостях цієї групи іменників: їх рівноскладовості і не рівноскладовості, типів відмінювання, словниковій формі. Вивчати іменники цієї групи слід не за типами відмінювання, а за родами, запам'ятовувати найуживаніші слова у називному та родовому відмінках. Тему «Рецепт. Структура рецепта. Латинська частина рецепта» бажано вивчати після тем «Дієслово», «Іменники I і II відмін», «Прикметники I групи», коли студенти матимуть певний обсяг знань і запас термінів для перекладу рецептів з латинської мови українською і навпаки. Виписування латинської частини рецепта на різні лікарські форми слід розглядати на кожному занятті:

- прописування рецептів на тверді лікарські засоби;
- прописування рецептів на м'які лікарські засоби;
- прописування рецептів на рідкі лікарські засоби;

Значні труднощі для студентів становить узгодження прикметників з іменниками, тому слід звертатися до алгоритму узгодження.

Хімічну номенклатуру бажано вивчати після теми прикметники I групи (назви кислот, оксидів і солей безоксигенових кислот) і при вивченні іменників III відміни (назви солей оксигеновмісних кислот).

Фармацевтичну термінологію (фармакологічну, ботанічну, фармакогностичну, латино-грецькі дублети) варто розглядати під час вивчення кожної відміни іменників або групи прикметників. Це дасть змогу активно запам'ятовувати терміни і користуватися ними.

Прислівники та займенники вивчають як лексичні одиниці у фразеологізмах, а не як граматичні теми. Під час вивчення теми «Числівники» слід приділити увагу числівникам-префіксам, що вживаються в хімічній

номенклатурі та трапляються у назвах лікарських засобів як словотворчі елементи. Теми «Прийменники» та «Сполучники» можна вивчати з темою «Іменник», починаючи з іменників I відміни.

У процесі навчання слід звертати увагу не лише на професійне значення латинської мови, а й на загальнокультурне. Для цього на кожному занятті бажано проводити аналогію з українською мовою, читати й робити граматичний аналіз латинських афоризмів, прислів'їв, запам'ятовувати їх.

Не менш важливим моментом у процесі навчання термінологічної латини є система контролю рівня знань студентів. Тому представлено також варіанти тестових робіт, виконання яких ґрунтується на операції вибору правильної детермінованої відповіді із серії запропонованих. Такі завдання спрямовані на формування у студентів системи алгоритмічних рішень, закріплення рецептивних умінь і навичок, необхідних для оволодіння читанням, написанням та конструюванням термінів.

Тож у пропонованих сучасних навчальних посібниках та словниках з латинської мови видно чітку позицію укладачів: поєднати викладання класичної мови з іншими європейськими на належному теоретичному рівні, сформувати у студентської аудиторії погляд на мову як на системно-структурне явище; допомогти їм глибше оволодіти мовними формами, активізувати їх уміння використовувати потенціал розвиненої мови науки у різних соціокомунікативних ситуаціях; набуття навичок культури мовлення, а також підвищення загальної грамотності студентів, тобто вдосконалення рівня мовної і мовленнєвої підготовки сучасних студентів.

Результати, на які може очікувати викладач у процесі роботи зі студентською аудиторією, великою мірою залежать від визначених цілей та шляхів їх досягнення. По-перше, це самовизначення у навчальному просторі як актуальна проблема для кожної особистості; по-друге, набуття досвіду за допомогою дискусійних питань, виконання завдань і ситуацій, дотримуючись принципу docendo discimus; по-третє, засвоєння форм та методів педагогічної

роботи у режимі організаційної діяльності семінарів, на яких моделюється попередньо розроблені завдання.

Тому, пропонуючи практичні поради щодо ефективності навчання, слід пам'ятати, що актуалізація знань залежить, перш за все, від зацікавленості самих студентів. І викладачі покликані зробити все можливе, аби інформативне осмислення навчального матеріалу відбувалося за всіма законами дидактики.

Стратегічним напрямом подальшої роботи в ситуації, як склалась у царині нинішнього викладання латинської мови та формування комптентностей, може бути органічне поєднання національної традиції із запозиченням зарубіжних методик, які мають здійснюватися на науковій основі, що сприятиме вдосконаленню рівня професійної мовної підготовки майбутніх фахівців.

Список використаної літератури

1. Бондарчук Л. І. Методи активного навчання в курсі «Основи педагогічної майстерності» / Бондарчук Л. І., Федорчук Е. І. //Вища і середня пед. освіта. –1993. – № 16.

2. Володько В. М. Самостійна навчально-пізнавальна діяльність як один з методів розвитку творчих здібностей студентів/ Володько В. М., Іванова Т. В. //Вища і середня педагогічна освіта. –1993. – № 16.

3. Чубовська Н. Ігрові технології навчання / Чубовська Н. // Освіта. Технікуми. Коледжі. –2007. –№ 2(17).

4. Явоненко О. Ф. Комплексний підхід до розв'язування проблем фахової підготовки студентів педвузу / О. Ф. Явоненко, В. Ф. Савченко // педагогіка і психологія. –1996. –№ 4.

5. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка : навчальний посібник / Мойсеюк Н. Є. 5-е видання, доповнене і перероблене. –К., 2007.

ТЕЗИ

КВАЗІПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ ЯК ФОРМА ОВОЛОДІННЯ ПРОФЕСІЙНМИ КОМПЕТЕНТНОСТЯМИ

Л.О. Горяча, Т.С. Прокопенко, І.В. Коломієць
Коледж Національного фармацевтичного університету

Проблема визначення умов формування професійної компетентності студентів як результату навчання – актуальна задача сучасної фармацевтичної освіти. Реалізація задач освітньої програми щодо формування результатів навчання студентів-фармацевтів обумовлює наявність умов формування і розвитку компетентностей в ході освітнього процесу.

До організації навчального процесу висувається ряд вимог, що полягають у проектуванні та моделюванні послідовного переходу й трансформації навчальної діяльності в діяльність професійну. Процес включає ряд послідовних стадій – власне навчальна діяльність – квазіпрофесійна діяльність – навчально-професійна діяльність – професійна діяльність.

Квазіпрофесійна діяльність є однією із форм контекстного навчання, коли за допомогою усієї системи форм, методів і засобів навчання – традиційних та інноваційних – моделюється зміст та формується цілісне розуміння майбутньої професійної діяльності випускників.

Квазіпрофесійна діяльність є сполучною ланкою між власне навчальною (академічною) та навчально-професійною діяльністю. Процес характеризується формуванням досвіду використання навчальної інформації в ситуаціях, що імітують професійну діяльність. Використання у такий спосіб навчальної інформації дає можливість студентам засвоїти і актуалізувати знання в контексті майбутньої професії, мотивує студентів навчатись, сприяє розвитку професійного мислення та набуттю досвіду реалізації отриманого об’єму теоретичних знань.

Квазіпрофесійна діяльність актуалізує міждисциплінарні зв'язки: коли накопичені знання із дисциплін освітньої програми мають бути реалізовані як складові компетентностей майбутнього випускника.

Структурними компонентами компетентності є:

- знання, уміння та навички (інструментальна основа);
- мотиви діяльності (мотиваційна основа);
- здібність до діяльності (індивідуально-психологічна основа);
- відповідальність (ціннісно-смислова основа).

Це визначає необхідність комплексного формування і розвитку її компонентів. За таких умов застосування лише традиційного підходу до організації навчання не є виправданим: зміст освітнього процесу, спрямований на формування компетентностей фахівця, має відображати як специфіку професійної діяльності, так особистісні характеристики майбутнього спеціаліста.

Основним способом формування професійної компетентності студентів коледжу, на наш погляд, є проблемно-орієнтований підхід, коли навчання здійснюється в контексті реальних професійних проблем, рішення яких дозволяє студентам проводити дослідження, інтегрувати теорію і практику та застосовувати знання й навички для розроблення найбільш оптимальних способів розв'язання проблем.

Діяльність фармацевтичного фахівця – це процес постійного мобільного використання знань для розпізнання та індивідуального рішення проблем кожного конкретного пацієнта. Завданням фармацевтичної освіти є забезпечення випускника системою інтегрованих теоретичних знань і вмінь, що сприяють процесу адаптації молодого спеціаліста, є базою для компетентної професійної діяльності, сприяння формуванню у студентів навичок самостійного навчання упродовж життя.

Секція

ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНА ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ ФАРМАЦЕВТА

СТАТТІ

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ-ФАРМАЦЕВТІВ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ − ЗАПОРУКА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МОЛОДШОГО ФАРМАЦЕВТИСНОГО СПЕЦІАЛІСТА

Т.С. Шевченко
КВНЗ Ковельський медичний коледж

Організація самостійної роботи студентів під час проходження практики – запорука підготовки молодшого медичного спеціаліста.

В сучасних умовах перед ВНЗ стоїть першочергове завдання – навчити студентів вчитися, самостійно здобувати знання, сформувати у них навики самостійної роботи. Саме тому вища школа переходить поступово від «передачі» студентам інформації в готовому вигляді до управління їх самостійною навчально-пізнавальною діяльністю.

Щоб досягти формування мети творчої особистості спеціаліста, необхідно докорінно змінити саму позицію студента в процесі навчання. Із пасивного спостерігача, який «вибирає» інформацію і ретельного виконавця стандартних завдань студент повинен перетворюватися в творчого здобувача знань, не суми засвоєних істин, а розвиток творчого інтелекту.

Студенти повинні не лише брати активну участь у процесі сприйняття та засвоєння знань, а й мати стосовно них власну позицію, бути спроможними застосувати вивчене на практиці, творчо переосмислювати, співвідносити здобуті результати діяльності з перспективами своєї майбутньої професії.

Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних дисциплін.

Положенням про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах України передбачено, що навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів, визначається робочим навчальним планом і повинен становити

не менше 1/3 та не більше 2/3 від загального обсягу навчального часу, відведеного студенту для вивчення конкретної дисципліни.

Самостійна робота студентів поділяється на аудиторну та позааудиторну.

Самостійна робота студентів це спланована, пізнавальна, організаційно і методично направлена діяльність, яка здійснюється без прямої допомоги викладача, на досягнення результату.

Мета самостійної роботи: формування в студентів потреби самостійного поповнення знань; розвиток творчих здібностей; активізація творчої діяльності; розвиток морально-вольових зусиль.

Завдання самостійної роботи студентів: навчити студентів самостійно працювати з літературою; творчо сприймати навчальний матеріал та осмислювати його; сформувати навички щоденної самостійної роботи з метою одержання та відпрацювання практичних навиків [1, с. 25-26]

Методи самостійної діяльності:

- конспект, виготовлення муляжів, складання структурно-логічних схем;
- написання рефератів, виписування рецептів; створення словників медичної термінології;
- вирішування ситуаційних задач, тестів, аналіз виписаних рецептів та назначень.

Самостійна робота студентів забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни:

- основна література (підручник, конспект лекцій, навчальні та методичні посібники);
- додаткова література (наукова, фахова, монографічна, періодична);
- методичні матеріали (методичні вказівки щодо виконання самостійної роботи).

Самостійна робота як вид навчальної діяльності матиме ефективність за таких умов:

- якщо ця робота чітко організована методичним керівником практики,
- якщо вона є складовою навчально-виховного процесу,

  а не епізодичним явищем якщо за самостійною роботою студентів здійснюється педагогічний контроль (оцінка і корекція знань)

- якщо за самостійною роботою студентів здійснюється педагогічний контроль (оцінка і корекція знань).

Методичний керівник організовує дискусію із завчасно визначених тем; студенти готують тези відповідей або індивідуально виконані реферати, презентації.

Самостійна робота включає:

- удосконалення засвоєних практичних навичок (робота в тренажерному кабінеті та кабінетах доклінічної практики);
- написання фахової документації(під час проходження переддипломної практики);
- пошуково – дослідницьку роботу;
- санітарно-освітню роботу (проведення бесід, виготовлення санбюлетнів);
- проведення профорієнтаційної роботи [2, с.55].

Під час проходження фармакогностичної практики студенти-фармацевти вивчають:

- перелік лікарських рослин, характерних для нашої місцевості,
- їх зовнішні ознаки та біологічні особливості,
- освоюють навички гербаризації лікарських рослин.

Самостійна робота під час проходження технологічної та переддипломної практик спрямована на самостійне опрацювання інструкції долікарських препаратів, виписування рецептів, ознайомлення з новими лікарськими засобами. Невід'ємною складовою підготовки фармацевтів до практичної діяльності є вироблення та закріплення навиків приготування рецептів, форм під час проходження технологічної практики.

Таким чином, самостійна робота студентів є важливою складовою у підготовці висококваліфікованого фахівця, конкурентноспроможного на ринку праці, здатного до компетентної професійної діяльності на рівні світових стандартів.

Список використаних джерел

1. Зіньковський Ю. Ф. Самостійна робота студентів / Енциклопедія освіти / Акад.пед.наук України; гол. ред. В. Г .Кремінь. – К.: Юрінком Інтер, 2008.

2. Кульга Н. К. Використання інноваційних технологій навчання – запорука успіху якісної підготовки фахівців / Н. К. Кульга // Проблеми освіти. – 2000. – Вип. 22. – С. 75-84.

ТЕЗИ

САМОСТІЙНЕ ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ ТА ПРОВЕДЕННЯ СЕЗОННИХ СПОСТРЕЖЕНЬ ЯК СКЛАДОВА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ БОТАНІКИ У СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ТА ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМ НАВЧАННЯ

Т.М. Гонтова, В.П. Гапоненко, О.С. Мала, К.І. Проскуріна

Національний фармацевтичний університет

Згідно з вимогами стандарту та освітньо-професійної програми вищої освіти з фармації дисципліна «Навчальна практика з фармацевтичної ботаніки» є професійно орієнтованою дисципліною, забезпечує здобувачами вищої освіти (ЗВО) здатність розв’язувати типові практичні проблеми у професійній фармацевтичній діяльності.

Відповідно до навчальної програми для ЗВО заочної та дистанційної форм навчання навчальна практика складає 90 годин, передбачаючи самостійні заняття за тематичним планом, виконання практичних завдань, ведення щоденника, звіт та отримання заліку [1, 2].

Навчально-методична література, яка висвітлює питання щодо організації та змісту навчальної практики з фармацевтичної ботаніки включає теоретичний матеріал, але практичні завдання для самостійного проведення сезонних спостережень і практичних робіт не представлені, тому розробка завдань та методичних рекомендацій саме для самостійного проведення сезонних спостережень і практичних робіт є актуальною.

Починаючи з 2016 року кафедрою ботаніки розроблюються і впроваджуються практичні завдання, адаптовані до вимог, специфіки та строків проведення навчальної практики для студентів заочної форми навчання. Головними критеріями складання таких завдань можна вважати: відповідність навчальним програмам усіх спеціальностей і рівнів навчання; урахування важливості і значущості певних тем з дисципліни; уможливлення виконання запропонованих варіантів робіт у будь-який час навчального року; чіткі вимоги до засвоєння і оформлення результатів виконаних робіт та складання залікового модулю; створення належних умов для спілкування через сайт кафедри тощо.

Посібник «Навчальна польова практика з фармацевтичної ботаніки. Методичні рекомендації для самостійного проведення сезонних спостережень та практичних робіт здобувачами вищої освіти заочного відділення» охоплює розділи з морфології вегетативних та генеративних органів рослин, надає інформацію щодо використання харчових і лікарських рослин, знайомить з особливостями розвитку, розмноження та нагляду за рослинами закритого ґрунту, дозволяє отримати додаткові відомості про бур’янову рослинність, лікарські рослини лісів та лук, рослинність заболочених і прибережних земель, водойм тощо. Також належна увага приділена лікарським рослинам Червоної книги України, їх раціональному використанню, охороні та поновленню. Для перевірки

отриманих знань для ЗВО наведено тестові завдання різного рівня, виконання яких дозволяє здійснити самоконтроль та сприяє засвоєнню базових тестів ліцензійного іспиту Крок-1.

Аналіз результатів виконання ЗВО наданих практичних завдань у минулому навчальному році, спілкування на консультаціях, під час заліку надав можливість оцінити якість методичних підходів.

Список використаних джерел

1. Гонтова Т. М. Особливості проведення навчальної практики з фармацевтичної ботаніки для здобувачів вищої освіти факультету з підготовки іноземних громадян / Т. М. Гонтова, В. П. Гапоненко, Л. М. Сіра // Матеріали Всеукраїнської наукової конференції «Освіта і наука в умовах глобальних трансформацій» (м. Дніпро, 24-25 листопада 2017 р.). – Дніпро, 2017. - с. 140-141.

2. Сербін, А. Г. Фармацевтична ботаніка : підруч. / А. Г. Сербін, Л. М. Сіра, Т. О. Слободянюк; за ред. Л. М. Сірої. – Вінниця : НОВА КНИГА, 2015. – 420 с.

КОМПЕТЕНТНОСТНИЙ ПІДХІД ДО ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАРМАЦЕВТІВ

В.В. Гузєва, Н.Б. Гаврилова

Коледж Національного фармацевтичного університету

В умовах ступеневої освіти формування компетентного фахівця фармації сприяє проведення навчально-виробничої практики. Освіта в Україні на сучасному етапі знаходиться у стані докорінних змін, що викликані новими вимогами суспільно-економічного життя, суть яких полягає в необхідності підвищення, перш за все, практичного рівня підготовки майбутніх фармацевтів.

Завдання сучасних закладів вищої освіти це – формування компетентної особистості, яка володіє не лише знаннями, високими моральними якостями, а й

уміє діяти адекватно у відповідних ситуаціях, застосовуючи отримані знання та беручи на себе відповідальність.

Це можливо за умови оновлення змісту освіти з урахуванням досягнень науки, новітніх технологій та передового досвіду.

Відомо, що практична підготовка студентів започатковується в процесі теоретичного навчання, коли проводяться лабораторно-практичні заняття, вирішуються завдання певного виробничого змісту. Традиційно в професійній педагогіці термін "практична підготовка" використовується для визначення характеру навчання, як складової частини професійної освіти, що відображає закономірності, зміст, методи і форми організації процесу формування умінь і навичок, яка спрямована на формування здатності студентів до кваліфікаційної виробничої праці за обраною спеціальністю

Сьогодні, говорячи про систему фармацевтичної освіти в контексті компетентнісного підходу, необхідно розуміти, що саме тут закладається фундамент майбутнього професіонала, і подальший успіх у його майбутній діяльності фармацевта буде визначатися тим, наскільки він зуміє реалізувати свій потенціал у реальній практичній діяльності. Для успішного вирішення професійно орієнтованих задач випускник повинен уміти аналізувати реальну ситуацію, знаходити оптимальні шляхи її поліпшення, пропонувати найбільш ефективні рішення виникаючих проблем, володіти навичками роботи з різними джерелами інформації. При цьому найважливішим напрямом формування професійної компетентності виступає посилення професійних якостей майбутнього фармацевта.

При підготовці молодших спеціалістів фармації практична підготовка має велике значення, зокрема:

- набуття студентами міцних професійних знань, умінь та навичок для вирішення тих чи інших виробничих питань;
- практика стає критерієм засвоєння знань, перевірки їх якості і кількості;
- має місце удосконалення професійної уваги;
- під час роботи відбувається тренування різних аналізаторів, їх розвиток;

- прийняття самостійних рішень під час виконання будь-якої роботи в умовах сучасного виробництва на базі вже отриманих у закладі вищої освіти знань, умінь та навичок згідно з кваліфікаційними характеристиками.

Процес розвитку умінь і навичок протягом всіх етапів практичної підготовки, яка базується на основі знань студентів про конкретну дію, починається з формування у них початкових умінь. Закономірно, що від простих навичок в професійній підготовці переходять до формування складних навичок, тобто компетенцій.

Практична підготовка має великий вплив на виховання і розвиток всіх сторін особистості. Винятково важливе значення практичної підготовки і для розумового розвитку особистості. Правда, воно суттєво відрізняється залежно від освітньо-кваліфікаційного рівня. Це пояснюється тим, що підвищення кваліфікаційного рівня професійної майстерності потребує збільшення ваги інтелектуальних умінь (уміння бачити проблеми, висувати гіпотези і знаходити їх розв'язання тощо).

Методи навчання при практичній підготовці - це засоби спільної діяльності викладача і студента, за допомогою яких досягається набуття студентами практичних знань, умінь і навичок, професійної майстерності, виховуються навички моральної поведінки, розвиваються розумові сили, творчі здібності.

Аналізуючи особливості професійної підготовки фармацевтів, можна визначити, що важливою якісною рисою будь-якого сучасного фармацевта є здатність гнучко реагувати на зміну ситуації. Для цього треба бути компетентним у вибраній сфері діяльності, володіти необхідними рисами характеру: цілеспрямованість, наполегливість, здатність навчатися і робити висновки із своїх помилок.

Секція

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ - ОРІЄНТАЦІЯ НА ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

СТАТТІ

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ, ЩО СПРИЯЮТЬ РОСТУ ЯКОСТІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

О.К. Єренко, Г.П. Смойловська, Т.В. Хортецька, О.О. Малюгіна

Запорізькій державний медичний університет

В умовах бурхливого розвитку інформаційних технологій застосування ІКТ-засобів та ІКТ-методів навчання дає змогу споживачам освітніх послуг самим обирати програми та модулі навчання, а також час та способи їхнього опанування. Кожний індивідуум, використовуючи як традиційну систему освіти, так і безперервну освіту на базі ІКТ, залишаючись на одному й тому ж формальному освітньому рівні, може вдосконалювати свою професійну кваліфікацію і майстерність; підійматися по ступенях і рівнях професійної освіти; не тільки продовжити, а й змінити профіль освіти [1, с. 503-516].

У сучасних умовах розвитку інноваційних технологій відбувається зміна моделі професійно-освітньої діяльності, напрямок освіти змінюється від простого засвоєння знань до розвитку самостійного мислення через пошук, відбір та аналіз інформації. На перший план виходять вміння фахівців фармацевтичної галузі ставити проблему, формулювати пошукові запити, аналізувати інформацію, в тому числі й з позиції її достовірності, а також виробляти на її основі шляхи вирішення проблем. Все це призводить до необхідності внесення змін у навчальний процес.

Головна мета відкритої освіти – навчити людину максимально використовувати ресурси для вибудови своєї освітньої програми. Особистість, будучи замовником освіти, сама проектує її зміст і відповідає за нього, врешті-решт отримуючи певний рівень освіченості [2, с. 83-86].

Якість післядипломної освіти можна розглядати як складну та багаторівневу систему, що включає в себе якість освітнього середовища, якість викладачів, провізорів-інтернів та слухачів курсів підвищення кваліфікації. Результат навчання також буде залежати від якості процесу комунікації викладача та осіб, що здобувають післядипломну освіту. Інформаційно-комунікативні технології включають в себе комп'ютери, програмне забезпечення, засоби електронного зв'язку, основним завданням яких є збереження інформації, її обробка, передача і поширення. Частіше використовують у ВНЗ такі засоби інформаційно-комунікативних технологій, як засоби електронного навчання, дистанційні освітні технології, різноманітні хмарні сервіси. З огляду на тенденцію до збільшення самостійної роботи фахівців фармацевтичної галузі, інформаційно-комунікативні технології дозволяють найбільш повно і якісно провести її організацію та проконтролювати якість виконання завдань, а при необхідності і спрямувати зусилля фахівців фармацевтичної галузі на досягнення необхідних результатів навчання. Отримання виконаних завдань у електронному вигляді дозволяє за допомогою використання сучасних програм, перевірити приналежність роботи автору, що сприяє зростанню відповідального ставлення до виконання завдань. Наявні засобів комунікації (наприклад, через участь у форумах) скорочують дистанцію між особами, що потребують підвищенням кваліфікації, та викладачем, допомагають обговорювати навчальний матеріал, здійснювати зворотній зв'язок. Наявність зворотного зв'язку найбільш важливо, так як стає зрозуміло, які теми засвоюються добре, а які погано, які завдання дають високий навчальний результат. Все це дозволяє удосконалювати навчальний процес, розробляти матеріал у більш зручній для сприйняття формі, покращувати методи навчання. Ведення Google форм, проведення самостійних робіт, тестів у системах дистанційного навчання (на платформі Open EDX) дозволяє зробити контроль за його результатами об'єктивним і прозорим.

Ефективною формою відкритих освітніх ресурсів є інституційні репозитарії – електронні архіви відкритого доступу. Їхня поява стала можливою завдяки всесвітньому руху Open Acces (відкритий доступ), який забезпечується через журнали відкритого доступу та електронні репозитарії, що створюються в університетах, науково-дослідних установах, де, крім друкованих, архівуються й недруковані статті. Більшість бібліотек також відкривають свої ресурси для вільного користування [3, с. 51-52]. Сучасні системи інформаційно-комунікативного навчання забезпечують можливість фахівцям фармацевтичної галузі вчитися в своєму темпі, повертатися до матеріалу, який був недостатньо зрозумілий, а також складати індивідуальну траєкторію навчання. Дуже багато переваг на післядипломному етапі навчання дає поширення онлайн – освіти. Важливо відзначити, що сучасні інформаційно-комунікативні технології не витісняють традиційного навчання, а навпаки, доповнюють його, створюючи нові можливості взаємодії викладача та провізора-інтерни чи слухача курсів підвищення кваліфікації, дають свободу творчості у виборі засобів викладання навчального матеріалу, що в кінцевому результаті сприяє зростанню якості освіти у формуванні знання, уміння та навичок.

Слід враховувати, що інформаційно-комунікативні технології покращуючи якість освітнього середовища процесу навчання, ще висувають і певні вимоги до кваліфікації викладача, вимагають від нього постійного самовдосконалення і підвищення свого рівня в сфері володіння інформаційними технологіями. Також це стимулює самоорганізацію фахівців фармацевтичної галузі, мотивацію до навчання, чіткого розуміння цілей навчання, бачення його кінцевих результатів. На даний час, такі процеси спостерігаються не завжди, що пов’язано із загальним знеціненням вищої освіти, викликане широкою комерціалізацією ВНЗ [4, с. 13]. На ринку праці багато дипломованих фахівців, які мають достатню кваліфікацію для виконання роботи за профілем, зазначеним у документі. У суспільстві переважає точка зору марності знань, отриманих у ВНЗ та їх дійсність не

співпадає з реальної практикою у фармацевтичній галузі. Усі ці чинники призвели до низької мотивації до навчання.

Однак слід визнати, що проблема визнання кваліфікацій, здобутих в онлайн-освіті, залишається невирішеною не лише в Україні. Більшість університетів розвинутих країн, що створюють масові онлайн-курси, після їхнього завершення не видають кредитні бали навіть своїм власним студентам. Цінність сертифікатів, що пропонуються різноманітними платформами масових онлайн-курсів, так само не визначена на ринку праці.

Для української освітньої системи важливим завданням є напрацювання механізмів сертифікації освітніх онлайн-курсів, підтвердженої як провідними навчальними закладами та роботодавцями, так і державними органами освіти.

Таким чином, інформаційно-комунікативні технології створюють великі можливостей для підвищення якості навчання у ВНЗ на післядипломному етапі навчання, але їх застосування саме по собі не може змінити якість вищої освіти, проте в поєднання з іншими заходами щодо модернізації системи вищої освіти може надати значний ефект. Важливо розуміти, що інформаційно-комунікативні технології − це інструмент в руках викладача, що дозволяє більш ефективно формувати у фахівців фармацевтичної галузі необхідні компетенції.

Список використаних джерел

1. Беззуб. І. Поширення інформаційно-комунікаційних технологій в освіті протягом життя / І. Беззуб // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського : зб. наук. пр. / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України. – Київ, 2017. – Вип. 48. – С. 503–516. – Режим доступу: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=3532:poshirennya-informatsijno-komunikatsijnikh-tekhnologij-v-osviti-protyagom

2. Шевченко Л. С. Безперервність як основний принцип реформування сучасної системи освіти / Л. С. Шевченко // Матеріали наук.-практ. конф. викл., аспірантів і студ. Нац. унту «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого»

«Соціально-економічні трансформації сучасного світу» (15 трав. 2013 р.) – Харків, 2013. – С. 83–86. – Режим доступу: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/4017/1/SHevchenko_83.pdf

3. Коржилова О. Ю. Засоби відкритої освіти в умовах освітніх трансформацій [Електронний ресурс] / О. Ю. Коржилова // Педагогічна компаративістика – 2014 : матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару (Київ, 5 черв. 2014 р.). – Київ : Пед. думка, 2014. – С. 51–52. – Режим доступу: http://repo.sau.sumy.ua/handle/123456789/1656

4. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології / Г. Г. Швачич, В. В Толстой., Л. М Петречук та ін. - Навчальний посібник. – Дніпро: НМетАУ, 2017. – 230 с. – Режим доступу: https://nmetau.edu.ua/file/ikt_tutor.pdf

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ДОДАТКУ «PLICKERS» ПРИ ВИКЛАДАННІ ФАРМАКОЛОГІЇ

Н.Є.Караковська

КВНЗ «Мелітопольський медичний коледж» ЗОР

Сучасний етап розвитку фармацевтичної освіти в Україні при підготовці висококваліфікованих спеціалістів характеризується стрімкими динамічними змінами. Надзвичайної актуальності в наш час набуває використання нових інноваційних методів та технологій навчання студентів у вищих навчальних закладах, які дозволяють майбутнім фахівцям фармації бути більш конкурентоспроможними на ринку праці. Мета використання цих методів - створити комфортні умови навчання, за яких кожен студент буде відчувати свою інтелектуальну спроможність та успішність.

Всезростаючий обсяг інформації з фармакології потребує застосування прогресивних методів перевірки початкового знання навчального матеріалу студентами на практичних заняттях з дисципліни. Використання цих методів дозволить скоротити час опитування та допоможе відобразити статистику засвоювання знань. Таким чином, на практичному занятті з фармакології ми почали проводити тестування за допомогою інтерактивного ресурсу «Plickers».

Plickers-метод – це інноваційний метод навчання, який включає в себе сайт, мобільний додаток для створення комп'ютерних тестів, роздруковані картки з QR–кодами, проведення тестування та детального аналізу результатів тестувань [3]. Основу роботи цієї програми складає технологія зчитування QR-штрих-кодів (QUICK-RESPONSE код - «швидка відповідь»), яка містить інформацію та швидко зчитується камерою смартфонів або планшетів. Для проведення опитування з «Plickers» на занятті необхідно мати доступ до мережі Internet та мобільний пристрій для викладача зі встановленим додатком «Plickers»; набір карток з QR–кодами, проектор з відкритим сайтом «Plickers» в режимі Live View.

Для користування електронним ресурсом при підготовці до заняття викладач повинен зареєструватися на електронному ресурсі www.plickers.com, установити мобільний додаток, створити обліковий запис, каталог груп та тестові завдання різного рівня складності.

Для полегшення пошуку необхідних тестів були створені папки за темами. Наприклад, «Гормональні лікарські препарати, їх синтетичні замінники та антагоністи» або «Дезінфекційні та антисептичні лікарські препарти».

Потім ми роздрукували набор карток «Standard», який складався з 40 карток та містив на одному аркуші А4 по 2 картки. Картка з QR–кодами має форму прямокутника. Кожній стороні відповідає свій варіант відповіді (A, B, C, D), який вказаний на самій картці. Номер картки буде належати окремому студенту (згідно зі списком) (рис.1).

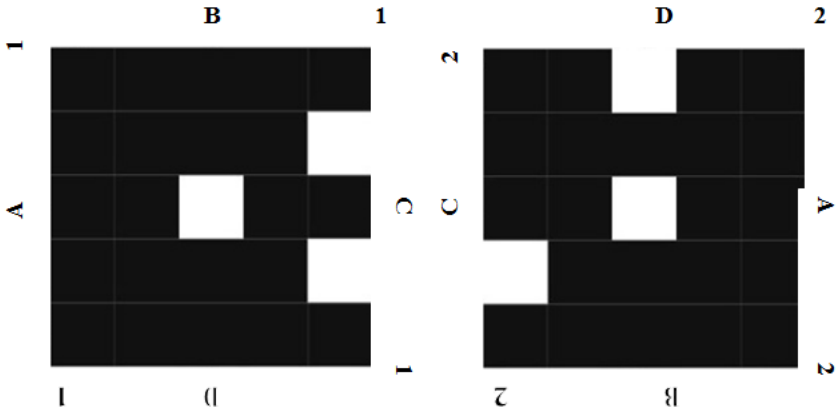

Рис. 1. Картки для тестування з QR–кодами

При проведенні опитування відкриваємо пряму трансляцію Live view на комп'ютері з підключеним проектором. У мобільному телефоні відкриваємо додаток «Plickers» та обираємо запитання з телефону, яке одразу з'явиться на екрані завдяки автоматичній синхронізації з монітором. Студенти читають питання і підіймають картки з варіантами відповіді так, щоб літера правильної відповіді була розташована вгорі. При натисканні викладачем кнопки «Scan» у мобільному додатку відбувається сканування відповідей. Кольорове виділення відповідей на екрані допомагає зорієнтуватися у правильності відповідей на питання: ще не відповіли, неправильні відповіді, відповіді правильні. Але студент може змінити свою думку - це враховано розробниками програми. У додатку одразу ж стає доступною базова статистика розподілу відповідей.

Після проведення тестування даним методом автоматично створюється діаграма успішності групи, що дозволяє визначити слабкі сторони у вивченні конкретної теми, пришвидшити отримання результатів контролю та налагодити зворотній зв'язок зі студентами.

Варто звернути увагу, що студенти не користуються власними гаджетами, а тому не відволікаються від навчального процесу, а з задоволенням відповідають на запитання.

Таким чином, використання педагогічної інновації у вигляді Plickers-методу на практичних заняттях з фармакології дозволяє проводити контроль початкового

рівня знань студентів за декілька хвилин з миттєвим визначенням результатів, що дає змогу приділити більше часу на практичний тренінг. Тож, можна зробити висновок, що доцільно використовувати цей метод в процесі професійної підготовки студентів.

Список використаних джерел

1. Ващук Ф. Г. Перехід до інноваційних технологій у вищій освіті – вимога часу. *Інтеграція в європейський освітній простір: здобутки, проблеми, перспективи*: монографія. Ужгород: ЗакДУ, 2011. Вип. 16. С. 290–305. (Серія: Євроінтеграція: український вимір).

2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2004. 352с.

3. Мухлаева А. С. Использование приложения PLICKERS для проведения опроса на уроках. *Инновационные подходы в современной науке. сб. ст. по материалам XI междунар. науч.-практ. конф.* № 11. Москва: «Интернаука»,2017.188.С.65//https://www.internauka.org/conf/inno/archive2/inno/11/pdf (дата звернення 14.03.2019)

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ – ЗАСІБ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Музичук Л. О.

КВНЗ «Ковельський медичний коледж»

Нинішнє молоде покоління – це покоління, яке насичується інформацією з екранів телевізора, моніторів комп’ютера, телефону.

Тому сучасному викладачу необхідні гнучкість і нестандартність мислення, вміння адаптуватися до швидких змін умов життя. Адже кожен з нас прагне бути

Майстром, професіоналом своєї справи. Це – мета, до якої педагог прямує все життя, усвідомлюючи, що ніколи не досягне її повністю.

Професіоналізм, безумовно, приходить не тільки з досвідом, він залежить від особистих здібностей, мотивації до роботи, її змісту, умов життя, впливу колективу тощо. І лише цілеспрямоване, правильно організоване навчання відіграє у становленні, формуванні професіонала неабияку роль.

Процес реформування сьогодні освіти в Україні – це спроба застосування нових форм роботи у межах традиційної системи, що є засобом удосконалення процесу підготовки.

Використання інформаційних технологій навчання не заперечує традиційних, але проблема адаптації людини у новому інформаційному середовищі змушує переглянути їх зміст з нахилом до вибору ефективніших методів і засобів надання освітніх послуг.

У педагогічній діяльності закладу надаємо перевагу технологіям, які сприяють формуванню професійної компетентності майбутнього спеціаліста, зокрема, проведення лекцій з використанням активних методів навчання: лекція-діалог, проблемна лекція, лекція-консультація, лекція-прес-конференція.

З цією метою підготовлені фондові та базові лекції з основних клінічних дисциплін як у друкованому, так і в комп'ютерному варіантах, що дозволяє користуватися ними у процесі самостійної підготовки до занять як викладачам, так і студентам. Самопідготовка студентів з теми наступної лекції є елементом методики випереджаючого навчання, яке використовується викладачами під час вивчення проблемного матеріалу («Туберкульоз», «Цукровий діабет» та ін).

Саме активні методи навчання допомагають викладачу не втрачати контакту з аудиторією, а студентам – стати більш упевненими в собі, у власних поглядах, підготувати себе до роботи з людьми, налагодити доброзичливі, товариські взаємини у спілкуванні.

Ефективними, на нашу думку, є *імітаційні* технології, серед яких вирішальне значення мають ситуаційні задачі, що розвивають творче мислення,

ініціативу студентів, забезпечують зв'язок навчання з майбутньою діяльністю Наприклад, хворий М. скаржиться на сухість в роті, сильну спрагу, легку загальну слабкість. Під час обстеження виявлено підвищений рівень цукру в крові та сечі, поліурію. Яке захворювання у пацієнта? Які препарати доцільно призначити для лікування? Якими способами їх треба вводити? і т.д.

Складання ситуаційних задач, звичайно, складний процес для викладача, бо потребує багато часу, але сприяє отриманню міцних знань завдяки індивідуальній активності під час їх обговорення і прийняття рішення.

З метою зацікавленості студентів у підвищенні рівня знань, розвитку логічного мислення, самостійності та активності їх використовуємо ігрові технології, які активізують навчання, розвивають ініціативу, відповідальність, прагнення до вдосконалення, учать спілкуванню, без якого діяльність фельдшера неможлива; дозволяють позбутися страху перед опитуванням. Викладач в ігровій моделі виступає і як конструктор (ознайомлення з правилами гри, консультація під час її проведення), і як суддя-рефері (коректування і поради з розподілами ролей), і як ведучий (організатор обговорення).

«Відеотренінг» - відпрацювання мистецтва ділового спілкування в складних ситуаціях. На практичних заняттях з «Сестринства в терапії» викладачі використовують поєднання теоретичного вивчення матеріалу з його візуальним підкріпленням шляхом демонстрації відеозаписів з методикою проведення бесіди медсестри з пацієнтом і подальшим відпрацюванням студентами навиків комунікації у конкретній ситуації один на одному з корекцією дій викладачем. На заняттях з «Сімейної медицини» для відпрацювання навиків проведення профілактичних бесід медсестри на сімейній дільниці з членами родини поєднуємо відеотренінг з діловою грою, де сценарій бесіди розробляється групою студентів, а результат записується на аудіоплівку.

Інтерактивні технології дають можливість самореалізуватися студентам, проявити свої комунікативні здібності, творчу активність.

Наприклад, робота в малих групах допомагає легше засвоїти матеріал, вчить працювати з дидактичним матеріалом, що сприяє створенню атмосфери доброзичливості, взаємодопомоги, поваги один до одного.

Цікавими й ефективними для контролю засвоєння знань є застосування таких ігор як «Аукціон» та «Естафета».

«Мозковий штурм» - ефективний метод колективного обговорення проблеми, пошук правильних рішень через вільне висловлювання думок, ідей. Суть його в тому, що перед студентами ставиться певна задача, проблема. Студенти висувають свої ідеї, пропозиції. Всі вони сприймаються. А далі проводиться їхня оцінка і вибір найоптимальнішого з них.

Метод «Мікрофон» використовуємо для актуалізації опорних знань, активізації студентів та перевірки рівня засвоєння знань під час лекції. Ставляться короткі запитання, на них дається коротка відповідь, але конкретна і змістовна. Приміром, перед вивченням теми «Антисептичні і дезінфікуючі засоби» за допомогою «мікрофону» проводимо інтелектуальну розминку(*Що таке мазі, способи їх застосування? Чим відрізняються пасти від мазей? Що таке розчини? і т.д.),* яка і спонукає аудиторію до активного, «стартового стану», формує мотивацію до навчання, сприяє обміну думками, повторенню вивченого, дає змогу виявити рівень підготовки студентів до заняття.

Для повторення та закріплення матеріалу з фармакотерапії використовуємо гру **«Впізнай мене»,** де описується, наприклад, той чи інший препарат, а студенти називають його. Наприклад, визначте лікарські форми та препарати: їх виготовляють із желатину, кератину. У них вміщують дозовані лікарські речовини, що мають неприємний смак і запах; в одному пакеті 20 порошків масою по 0,25, а в другому - речовина у формі порошку масою 20,0; синтетичний муколітичний засіб, розріджує харкотиння, нормалізує бронхолегеневу секрецію. Стимулює синтез сурфактанту. Застосовують препарат при гострому і хронічному бронхітах, бронхіальній астмі, пневмонії.

Розвитку професійних якостей майбутніх спеціалістів, формуванню їхньої професійної компетентності допомагає і метод проектів, який передбачає реалізацію їх різних видів: ігрових, пошукових, дослідницьких, в основі яких лежить уміння самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі, формувати навички мислення високого рівня.

Діяльність студентів може бути індивідуальною, парною, груповою для виконання завдання, розв'язання певної проблеми пошуком і дослідженням різноманітних засобів для створення «продукту». Це студентські публікації (реферати, збірки, буклети, бюлетені), презентації та ін.

Санбюлетень - груповий проект, а захист його - це візуалізація, показ кінцевого результату, для реалізації якого необхідна мовна та психологічна підготовка студентів, вивчення великої кількості матеріалу.

За даними ЮНЕСКО, при слуховому сприйнятті закріплюються 15 % мовної інформації, при зоровому – 25 % візуальної інформації, чуючи і бачачи одночасно, людина запам'ятовує 65 % інформації, що їй повідомляється.

Тому не можна сьогодні уявити навчального процесу і без мультимедійних технологій, які полегшують засвоєння і запам'ятовування матеріалу, стають способом оптимізації як навчального процесу, так і об'єктом для вивчення, для того, щоб майбутній медичний працівник міг оптимально їх використовувати. З цією метою сьогодні в коледжі придбано 2 інтерактивні дошки.

Простою, доступною і цікавою формою викладу нового матеріалу є використання навчального відеофільму, що сприяє підвищенню інтересу до дисципліни, кращому засвоєнню матеріалу, що вивчається. Викладачі мають можливість на екрані показати відеофрагменти з клінічними прикладами хвороб, рисунки, графологічні схеми, табличні дані, а також оптимально розмістити матеріал лекції в часовому вимірі (при наявності 25-30 слайдів щільність їх показу буде становити 3-5 хв.).

У навчальному процесі коледжу використовуються як студійні відеофільми, так і навчальні фільми, створені викладачами.

Заслуговує на увагу і досвід використання програмного контролю знань, що дозволяє виділити його позитивні моменти, а саме: підвищується об'єктивність оцінювання знань студента; змінюється роль викладача. Викладач перестає бути джерелом негативних емоцій, а здобуває роль консультанта, виникає стійкий зворотний зв'язок: викладач – студент – викладач; поліпшується психологічна атмосфера в групах, поняття «мазунчиків» автоматично втрачає зміст; різко зростає оперативність одержання результатів оцінювання порівняно з іншими методами (усним і письмовим опитуванням);ліквідовується можливість підказування і списування.

У коледжі проводиться планова робота з його підготовки і проведення. З цією метою на основі банку тестових завдань «Крок-М» складено комп'ютерні тестові програми із всіх дисциплін, що відповідають вимогам Державних стандартів до кваліфікаційної професійної характеристики медичної сестри. Тестовий комплекс дисципліни розподілений на теми. Таким чином, студенти постійно мають можливість працювати з тестовими програмами як під час занять, так і самостійної роботи в Internet-клубі.

З метою дослідження готовності викладачів до впровадження інноваційних технологій та виявлення найбільш ефективних з них у навчальній роботі медколеджу було проведено анкетування. Окремі з них:

Переважна більшість респондентів (87,5%), вважає, що застосування інноваційних технологій – це вимога часу.

Застосування нових технологій - це

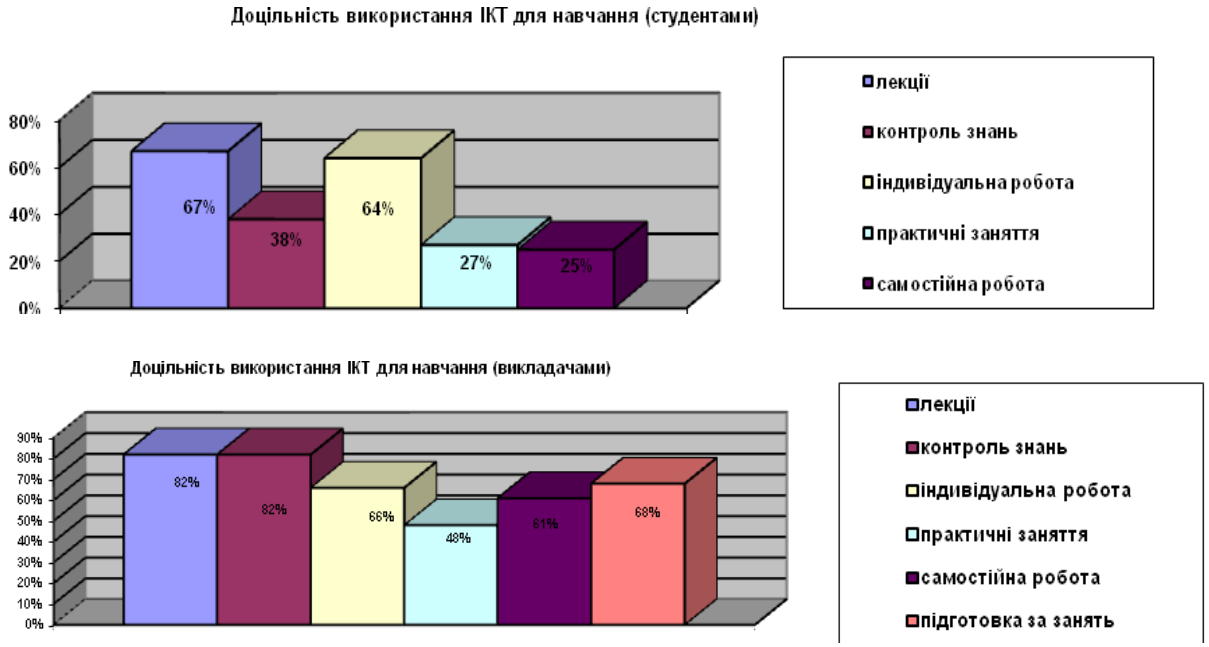

Як видно з діаграм, студенти, їх викладачі мають спільну думку щодо доцільності використання комп'ютерних технологій під час лекцій та індивідуальної роботи.

Але слід пам'ятати, що для студента основний засіб передачі знань – живе слово вчителя. Тому викладач повинен уміти повідомити нову інформацію доступно, враховуючи в процесі мовлення психолого-педагогічні характеристики мови: чіткість, виразність, відповідний темп, емоційність.

Під час роботи студентів за комп'ютерами за викладачем залишається провідна роль. Оскільки викладач має більше знань та досвіду, він стає і організатором, і консультантом, і експертом навчального процесу. Викладач виробляє правила організації спілкування та навчання, може змінювати методичні підходи і форми навчання залежно від ситуації.

Список використаних джерел

1. Борзенкова Т. Навчаючи інших, навчаюся сам / Т. Борзенкова // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2013. - № 3. – С. 80-84.

2. Телішевська Л. Фанфіки: форми і методи роботи / Л. Телішевська // Дивослово. – 2013. - № 7-8.

3. Киях З. Розвиток професійних навичок педагога –запорука професійної

компетентності студентів /З. Киях. /Освіта. Технікуми. Коледжі.–2016.–№ 2 (40). – С. 10-11.

СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ – СКЛАДОВА БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

О.А. Семеняченко
Кіровоградський медичний коледж ім. Є.Й.Мухіна

Л.А. Орлова
Коледж Національного фармацевтичного університету

Інформатизація суспільства – це перспективний шлях до економічного соціального та освітнього розвитку. Інформатизація освіти спрямовується на формування та розвиток інтелектуального потенціалу студентів, удосконалення форм і змісту навчального процесу, впровадження комп'ютерних методів навчання та тестування, що надає можливість вирішувати проблеми освіти на вищому рівні з урахуванням світових вимог.

Одним із важливих напрямків розвитку інформатизації освіти є нові комп’ютерні технології. Інтерактивність, зворотний зв'язок – помітні переваги цих технологій, котрі зумовили необхідність їх застосування у різних галузях, в тому числі, які пов'язані з освітою та професійною підготовкою фармацевтів.

Виникнення та розвиток інформаційного суспільства припускає широке застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в освіті, що визначається багатьма чинниками:

- впровадження ІКТ у сучасну освіту суттєво прискорює передавання знань і накопиченого досвіду людства не тільки від покоління до покоління, а й від однієї людини до іншої.

- сучасні ІКТ, підвищуючи якість навчання й освіти, дають змогу студентам успішніше й швидше адаптуватися до навколишнього середовища, до соціальних змін.

- активне й ефективне впровадження цих технологій в освіту є важливим чинником створення нової системи освіти.

Основними напрямами формування перспективної системи освіти, є такі:

- підвищення якості освіти шляхом інформування студентів про сучасні досягнення науки у більшому обсязі та швидшими темпами;

- забезпечення орієнтації навчання на ІКТ;

- забезпечення більшої доступності освіти;

- підвищення творчого потенціалу освіти.

Прикладом успішної реалізації ІКТ стала поява Інтернету – глобальної комп'ютерної мережі з її практично необмеженими можливостями збирання та збереження інформації, передавання її індивідуально кожному користувачеві.

Інтернет швидко знайшов застосування в науці, освіті, зв'язку, засобах масової інформації, включаючи телебачення, в рекламі, торгівлі, а також в інших галузей людської діяльності. Перші кроки із впровадження Інтернету в систему освіти показали його величезні можливості для її розвитку.

Освітні технології (ОТ) є одним із головних елементів системи освіти, оскільки вони безпосередньо спрямовані на досягнення головних цілей: навчання і виховання. ОТ(освітні технології) - це реалізація навчальних планів і навчальних програм, також передавання студенту системи знань.

ІКТ здійснюють активний вплив на процес навчання і виховання студентів, оскільки змінюють схему передавання знань і методи навчання. Разом з тим, упровадження ІКТ у систему освіти не тільки впливає на освітні технології, а й уводить до процесу освіти нові, такі як: комп'ютери і телекомунікації, програмні та апаратні засоби обробки інформації. Вони пов'язані також зі створенням нових засобів навчання і збереження знань, до яких належать електронні підручники і

мультимедіа; електронні бібліотеки й архіви, глобальні та локальні освітні мережі; інформаційно-пошукові системи.

Інформатизація пов'язана, насамперед, з розвитком комп'ютерної техніки, різноманітного програмного забезпечення, глобальних мереж (Інтернет) та мультимедійних технологій. Мультимедійні засоби навчання займають важливе місце у розвитку інформаційного суспільства. Мультимедійні засоби навчання за Гончаренко С.У. – це комплекс апаратних і програмних засобів, що дозволяють користувачеві спілкуватися з комп'ютером, використовуючи різноманітні, природні для себе середовища: графіку, гіпертексти, звук, анімацію, відео.[3]. Мультимедійні системи надають користувачеві персонального комп'ютера такі види інформації: текст, зображення, анімаційні картинки, та інше. Технології, які дозволяють за допомогою комп'ютера перетворювати, обробляти і відтворювати різноманітну інформацію, називаються мультимедійними

Існує багато способів застосування засобів мультимедіа в навчальному процесі:

- використання електронних підручників, енциклопедій;
- розробка ситуаційно-рольових та інтелектуальних ігор;
- моделювання процесів і явищ;
- забезпечення дистанційної форми навчання;
- проведення інтерактивних освітніх конференцій;
-побудова систем контролю й перевірки знань і умінь студентів (використання контролюючих програм-тестів);
- створення презентацій навчального матеріалу;
- здійснення проективної і дослідницької діяльності студентів тощо.

Використання засобів мультимедіа в освітньому процесі сприяє:

- підвищенню мотивації студентів до навчання;
- розвитку особистості студента;
- розвитку навичок самостійної роботи з навчальним матеріалом;
- підвищенню ефективності навчання за рахунок його індивідуалізації.

Отже, застосування комп'ютерів в освіті привело до появи нового покоління інформаційних освітніх технологій, що дали змогу підвищити якість та ефективність навчання, створити нові засоби впливу, ефективніше взаємодіяти педагогам зі студентами.

Список використаних джерел

1. Бибик С.П. Словник іншомовних слів: тлумачення, словотворення та слововживання / С.П. Бибик, Г.М. Сюта. – Харків : Фоліо, 2006. – 623 с.

2. Биков В.Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти : монографія / В.Ю. Биков. – К. : Атіка, 2009. – 684 с.

3. Гончаренко С.У. Український педагогічний енциклопедичний словник. Видання друге, доповнене і виправлене – Рівне: Волинські обереги, 2011. - 522 с.

4. Коваль Т.І. Підготовка викладачів вищої школи: інформаційні технології у педагогічній діяльності : навч.-метод. посіб. / Т.І. Коваль. – К. : Вид. центр НЛУ, 2009. – 380 с.

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК СУЧАСНИЙ ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Столяренко Т. Л.

Коледж Національного фармацевтичного університету

Інформаційні технології є невід'ємним компонентом сучасної освіти, визнаним засобом оптимізації і підвищення її результативності. У Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки наголошено, що пріоритетом розвитку освіти є впровадження сучасних інформаційно-

комунікаційних технологій у навчальний процес. Викладач є реалізатором державної політики щодо інформатизації освіти, йому належить готувати студентів до життя і діяльності в інформаційному суспільстві, у світі, де постійно прискорюється процес появи нових знань, де виникає потреба в нових професіях та навчанні протягом життя. Від мобільності залежить, наскільки кожен випускник буде успішною у цифровому і технологізованому суспільстві, зможе успішно співробітничати, розв'язувати завдання, творчо навчатися, здійснювати дослідницьку діяльність, тощо.

Процеси інформатизації охопили всі рівні освіти. Поштовх до суттєвого розширення сфери використання електронних ресурсів у навчанні спричинений низкою факторів, до яких слід віднести: 1) насиченість побуту сучасної молоді цифровими пристроями, внаслідок чого у ВНЗ приходять абітурієнти зі сформованими користувацькими навичками; 2) налаштованість сучасних студентів на сприйняття візуальної інформації, зокрема з екрану комп'ютера; 3) поява нових більш безпечних пристроїв для електронного навчання, що знімає низку проблем, пов'язаних із негативним впливом роботи за комп'ютером на здоров'я користувача; 4) наявність потужного фонду багатофункціональних електронних ресурсів, розрахованих на навчання з різних дисциплін (біології, хімії, фізики, мови, культурології, історії, географії, інформатики, тощо); 5) зацікавленість студентів у набутті навичок упевненого використання комп'ютера для вирішення різноманітних змістовних завдань, перш за все фахового, прикладного та навчально-пізнавального характеру; (технології мобільного навчання, хмарні технології навчання, гіпертекстові технології, інтерактивне спілкування у мережі на базі мережних сервісів, мультимедійні технології навчання, проведення та організація студентських математичних дистанційних теле- та відео- диспутів і конференцій, участь у форумах, дистанційне навчання тощо); 6) підвищені вимоги сучасного суспільства до якості вищої освіти,

задоволення яких потребує її модернізації на засадах використання інформаційно-комунікаційних технологій на всіх рівнях.

Розвиток інформаційних технологій, поява нових потужних можливостей програмних засобів для забезпечення різних етапів навчання зумовило появу значного арсеналу педагогічних програмних засобів – електронних посібників та підручників, електронних конспектів лекцій, робочих зошитів та задачників, мультимедійних лекції, тренажерів, контролюючих систем, предметних середовищ, енциклопедій та довідників тощо, кожен з яких має свої функції та особливості. Впровадження в освітній процес новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, а саме систему дидактичних засобів можна подати у вигляді чотирьох груп: 1) Дидактичні засоби, що є джерелами інформації: а) об'єкти навколишньої дійсності в їх природному стані; б) моделі об'єктів навколишньої дійсності: *матеріальні* – муляжі, зменшені копії об'єктів тощо; *образні (незалежно від форми їх зберігання)* – малюнки, ілюстрації, картини, фотознімки, музичні твори, відео та аудіо записи; *вербальні* – усний опис об'єкту, озвучені тексти; *знакові* – схеми, креслення, хімічні формули, електронні атлоси, мапи; *віртуальні – аналоги реальних або абстрактних об'єктів* у віртуальному середовищі (віртуальні екскурсії); – виклад відомостей (знань) про об'єкт (незалежно від форми подання) – довідники, енциклопедії, підручники, посібники – електронні і друковані, мультимедійні презентації, навчальні кінофільми, аудіо- та відео уроки тощо; 2) дидактичні засоби для організації засвоєння навчального матеріалу – тренажери, збірки вправ; 3) дидактичні засоби для здійснення контролю й діагностики навчального процесу – засоби автоматизованого тестування; тести; електронні задачники; 4) дидактичні засоби для дослідження, створення та відтворення джерел інформації: а) інструменти для створення моделей об'єктів -аудіопристрої, фото-, відео- та веб- камери; програмні засоби для створення образних, знакових моделей об'єктів – ментальні карти, віртуальні дошки; б) інструменти для створення та редагування засобів, призначених для викладу відомостей та організації засвоєння навчального матеріалу – відео уроків,

електронних курсів, електронних підручників, посібників тощо; в) інструменти для відтворення джерел інформації – комп'ютер, відеопрогравач, магнітофон, проектор, лінгафонне обладнання, віртуальна дошка, інтерактивна дошка тощо; г) інструменти для дослідження об'єкту — мікроскоп, телескоп, вимірювальні інструменти, навчальні лабораторні комплекси, в тому числі і комп'ютерні; д) інструменти для створення і дослідження віртуальних моделей об'єктів – віртуальні лабораторії (хімічні, фізичні), тощо. [1, с. 30, 44-45, 47-48].

На основі аналізу можливостей інформаційно-комунікаційних технологій І. В. Роберт, С. В. Панюкова, О. А. Кузнєцов. А. Ю. Кравцова визначають такі їх дидактичні функції: інформаційно-довідкову (за рахунок подання різного роду інформації, наочної демонстрації матеріалу й комп'ютерної візуалізації досліджуваного об'єкта та його складових частин); індивідуалізації й диференціації процесу засвоєння навчального матеріалу в ході занять та самостійної роботи студентів; оптимізації навчального процесу (за рахунок можливостей поетапної роботи або роботи в певному темпі); контролюючої (за рахунок здійснення об'єктивного контролю зі зворотним зв'язком, оцінювання знань, умінь і навичок, здійснення самоконтролю); коригуючої (за рахунок здійснення в процесі навчання тренування-консультацій та інших видів допомоги); діагностуючої (за рахунок інформування викладача про результати навчання); автоматизації процесів управління навчальною діяльністю при здійсненні реєстрації, збирання, аналізу, зберігання інформації про студентів, розсилання необхідного матеріалу та інформації по мережі; моделювання реальних дослідів, імітації роботи різноманітних лабораторних стендів, об'єктів, процесів і явищ; автоматизації процесів обробки результатів лабораторного експерименту, побудови графіків, таблиць і діаграм, отримання інформації про перебіг процесів і явищ реальності [2, с. 54-55].

Н. В. Олефіренко визначені функції дидактичних електронних ресурсів. Перша група містить функції, що сприяють формуванню позитивного ставлення студента до процесу і результату навчання. До цієї групи віднесено функції: 1)

розвитку власних мотивів студента до виконання навчальних дій, 2) відслідковування і схвалення успішних дій студента, 3) створення сприятливого емоційного фону, 4) реалізації зв'язку змісту навчання з життям. У другій групі зібрані функції, що забезпечують успішність студента у засвоєнні змісту навчання. До цієї групи віднесено функції: 1) візуалізації, 2) тренінгову, 3) корекції набутих знань й умінь, 4) інтеграційну, 5) адаптаційну, 6) забезпечення своєчасної допомоги в опануванні змісту навчання, 7) компенсаторну. Третю групу складають функції оптимізації навчального процесу, а саме функції: 1) контрольна, 2) діагностична; 3) моніторингова, 4) інтенсифікації навчального процесу. У четвертій групі об'єднані функції, зорієнтовані на закладання основ успішності подальшого навчання студента. Ця група включає функції, які є важливими для поточного навчального процесу, але мають перспективний характер і сприяють становленню пізнавальної діяльності студента. До цієї групи віднесено функції: 1) інструментальну, 2) дослідницьку, 3) розвитку інтелектуальних умінь, 4) мобілізаційну, 5) сприяння формуванню цілісного світогляду [1, с. 65].

На основі проведеного дослідження можемо констатувати, що розвиток інформаційно-комунікаційних технологій стимулював суттєве розширення спектру дидактичних засобів, які можуть бути використані для потреб навчального процесу. Теоретичні положення та практичні напрацювання можуть бути використані викладачами, які здійснюють інформатичну, педагогічну та методичну підготовку майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах для оновлення змісту лекційних і практичних занять, розробки спецкурсів, створення посібників; студентами в процесі виконання індивідуальних науково-дослідних завдань, написання курсових, дипломних і магістерських робіт, проходження практики; працівниками системи післядипломної освіти педагогічних кадрів у процесі проведення курсової перепідготовки та підвищення кваліфікації.

Список використаних джерел

1. Олефіренко Н. В. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до проектування дидактичних електронних ресурсів : монографія / Н. В. Олефіренко. – Х. : Вид-во ТОВ «Щедра садиба плюс», 2014. - 336 с.

2. Роберт И. В. Информационные и коммуникационные технологии в образовании : учебно-методическое пособие / И. В. Роберт, С. В. Панюкова, А. А. Кузнецов, А. Ю. Кравцова; под ред. И. В. Роберт. – М.: Дрофа, 2008. –312 с.

ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ТЕСТУВАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ ФІЗИКИ ТА АСТРОНОМІЇ

О.І. Тітар

Коледж Національного фармацевтичного університету

Контроль та оцінювання рівня навчальних досягнень студентів передбачає вирішення таких основних завдань:

1. Визначення на кожному етапі навчання рівня навчальних досягнень студентів відповідно до вимог освітньої програми; рівня компетентності студентів та готовності застосовувати знання та вміння у практичній діяльності.

2. Врахування викладачами єдиних вимог до оцінювання відповідно до Положення про освітню діяльність закладу вищої освіти.

3. Виявлення труднощів, з якими студент стикається у навчальній діяльності, прогалин у знаннях та вміннях.

Серед засобів перевірки знань, вмінь і навичок тестовий контроль займає особливе місто [9]. Його відрізняє перш за все об’єктивність результатів перевірки знань, умінь та навичок. ***Тестування*** - це визначення рівня підготовленості людини в певній галузі знань, психологічного, фізичного й

розумового стану, професійної придатності, обдарованості та інших якостей особи за допомогою системи спеціально підготовлених завдань.

Тестування можна використовувати:

- для самостійного оцінювання студентами своїх знань;
- для вхідного (базового) контролю;
- для поточного контролю;
- для підсумкового контролю;

За методом розрізняють тестування ***бланкове, комп'ютерне*** та ***комп'ютерне адаптоване.***

Бланкове тестування передбачає, що студенти відповідають на тестові завдання шляхом внесення олівцем або ручкою відповідей у спеціальні бланки відповідей.

Комп'ютерне тестування відрізняється від бланкового тим, що тест надається не у паперовому буклеті, а в базі даних комп'ютера. Тестові завдання відображаються на дисплеї, а відповіді вводяться студентом безпосередньо з клавіатури комп'ютера для подальшого їх опрацювання на комп'ютері. Відповідно, для комп'ютерного тестування необхідна автоматизація всього процесу вимірювання.

За типом вибору правильної відповіді тести часто поділяються на формати:

Формат А: Тестові завдання з *однією* найкращою відповіддю.

Формат Х: Тестові завдання множинного вибору "правильно – неправильно". Зовні цей формат ідентичний формату А, проте у ньому може бути будь-яка кількість правильних відповідей.

Формат N: Тестові завдання з декількома найкращими відповідями.

Формат R: Тестові завдання розширеного вибору.

Формат В: Тестові завдання логічних пар або визначення відповідності.

У Коледжі НФаУ при викладанні загальноосвітніх дисциплін «Фізика» та «Астрономія» надано перевагу тесовим завданням форматів **А, N, В.**

Тестування є якісним і об'єктивним способом оцінювання, його об'єктивність досягається шляхом стандартизації процедури проведення, перевірки показників якості завдань і тестів у цілому. Тестування —метод, який ставить усіх студентів в однакові умови, як у процесі контролю, так і в процесі оцінювання, практично усуваючи суб'єктивізм викладача, знижує нервове напруження студентів.

З досвіду використання тестових технологій можна відмітити, що попри всі переваги тестування, ця технологія оцінювання має певні недоліки. Дані, що отримує викладач в результаті тестування, хоча і включають інформацію про недостатність підготовки по конкретних розділах, але не дозволяють судити про причини цих недоліків. Тест не дозволяє перевіряти і оцінювати високі, продуктивні рівні знань, пов'язані з творчістю, тобто імовірнісні, абстрактні і методологічні знання. Широта охоплення тем у тестуванні має і зворотний бік. Студент при тестуванні не має достатньо часу для скільки-небудь глибокого аналізу теми. Забезпечення об'єктивності і справедливості тесту вимагає прийняття спеціальних заходів по забезпеченню конфіденційності тестових завдань. За повторного застосування тесту необхідно вносити зміни до завдань або використовувати інший пакет. У тестуванні присутній елемент випадковості. Наприклад, студент, що не відповів на просте запитання, може дати правильну відповідь на складніше. Причиною цього може бути, як випадкова помилка у першому випадку, так і вгадування відповіді у другому. Це спотворює результати тесту і призводить до необхідності врахування ймовірнісної складової при їх аналізі.

На ринку шкільних підручників представлений великий перелік посібників з фізики та астрономії. Автор ознайомився з досвідом використання тестових технологій багатьох викладачів ([3],[4],[5],[6],[7]).

За навчальними посібниками, які вважаються багатьма педагогічними працівниками найбільш вдалими ([1],[2],[8],[10]) були укладені збірки тестових

завдань з фізики та з астрономії до усіх тем для проведення контролю знань студентів першого та другого курсу коледжу.

Тестування проводиться за допомогою комп'ютерної програми Test – W [11], яка, як показує досвід, дає можливість студентам отримати об'єктивну інформацію про результати своєї навчальної роботи: на досягнення в оволодінні знаннями, вміннями і навичками, а також на недоліки, проблеми, упущення. В цьому є освітня роль тестування.

Виховна роль тестової оцінки полягає в усвідомленні студентами засобів вдосконалення різноманітних видів навчальної діяльності та шляхів підвищення ефективності навчання. Правильно встановлена, справедлива та об'єктивна тестова оцінка навчальної діяльності студентів слугує важливим стимулом формування та розвитку пізнавальних інтересів, позитивних якостей особистості, працьовитості, активності, самостійності, вміння долати труднощі тощо.

Висновки. У традиційній формі тестування — це трудомісткий процес.

Використання комп'ютерів на заняттях фізики та з астрономії робить процес тестування більш технологічним. Разом з традиційним контролем, що оцінює кінцеві результати навчання, тестові технології дозволяють здійснити контроль самого процесу навчання, діагностувати поточний рівень засвоєння матеріалу студентами. Це дозволяє викладачу коригувати процес подальшого оволодіння знаннями та навичками, враховуючи всі види навчальної діяльності студента.

Викладач, використовуючи комп'ютерні тестові технології, має можливість ефективно, оперативно та об'єктивно оцінити рівень знань студентів з вивченого матеріалу.

В подальшому планується робота над створенням бази нових тестових завдань різного рівня видів та форматів з фізики та астрономії, а також впровадження в навчальний процес нових платформ для проведення дистанційного тестування студентів.

Список використаних джерел

1. Фізика. Тести. 7-11кл.: посібник / Н.В. Татарчук. –К.:ВЦ «Академія», 2008 – 440 с.

2. Повний курс шкільної фізики в тестах/І.М. Гельфгат. – Х.: Вид-во «Ранок», 2013. – 384 с. + Додаток: Короткий фізичний довідник (48 с.). – (Енциклопедія тестових завдань).

3. Фурсенко В. В. Використання тестових технологій на уроках фізики засобами ІКТ технологій на уроках фізики засобами ІКТ [Електронний ресурс] / Валерій Вікторович Фурсенко. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: http://timso.koippo.kr.ua/hmura9/vykorystannya-testovyh-tehnolohij-na-urokah-fizyky-zasobamy-ikt/.

4. Скороход С.В. Використання активних форм та методів роботи на уроках фізики та астрономії [Електронний ресурс] / Скороход С.В. – Режим доступу до ресурсу:http://pomichna-chool1.edukit.kr.ua/pedagogiichna_spadschina/majstri_pedagogichnoi_spravi/vikoristannya_aktivnih_form_ta_metodiv_roboti_na_urokah_fiziki_ta_astronomii/.

5. Використання ІКТ на уроках фізики та астрономії [Електронний ресурс]. – 2011. – Режим доступу до ресурсу: http://hrivorscool.ucoz.ua/blog/vikoristannja_ikt_na_urokakh_fiziki_ta_astronomiji/2011-10-10-

6. Створення тестів за допомогою Google Forms [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://phys.ippo.kubg.edu.ua/?page_id=1725.

7. Сайт методичного об'єднання вчителів фізики Шевченківського району м. Запоріжжя [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://95zpr.blogspot.com/

8. Астрономія. 11 клас: Книга для вчителя./ Ю. В. Александров, А. М. Грецький, М. П. Пришляк. — Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2005. — 256 с.

9. Булах І. Є., Мруга М. Р. Створюємо якісний тест: Навч. посіб**.** — К.: Майстер клас, — 2006 — 160 с.

10. Збірник задач «ЛЕВЕНЯ» (2002 – 2011)

11. Чашук О. Ф. Контрольно-діагностична система TEST-W [Електронний ресурс] / Олександр Федорович Чашук // Персональний сайт вчителя інформатики ЗОШ №23 м.Луцька Чашука Олександра Федоровича – Режим доступу до ресурсу: http://chashuk.edukit.volyn.ua/tests/testuyucha_obolonka_test_w/.

ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТРЕНАЖЕРІВ (ІНТЕРНЕТ-ТРЕНАЖЕРІВ) ДЛЯ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Н.О.Федірко

Коледж Національного фармацевтичного університету

Існує ряд серйозних об'єктивних обставин, які змушують проводити пошук нових шляхів покращення якості підготовки фахівців.

Отже рішення цієї проблеми треба шукати шляхом інтенсифікації і раціональної організації навчального процесу. Ця важлива задача вирішується фахівцями різних областей, в першу чергу педагогами, психологами, математиками, кібернетиками, які ведуть пошуки в області розробки моделей розумової діяльності навчання, нових методів викладання навчального матеріалу, а також розвитку і упровадження в навчальний процес різноманітних технічних засобів. Застосування електронного навчання в навчальному процесі є звичайним продовженням багаторічного процесу впровадження технічних засобів.

У зв'язку з тим, що тестологія отримала високий рівень розвитку і дозволяє отримати достатньо об'єктивні показники рівня підготовки особи, яка навчається. Тому в наступний час у сфері навчання почали використовуватися Інтернет-тренажери. Інтернет- тренажер – це програмно-методичний комплекс в основу

якого покладена методика оцінювання знань згідно критеріїв, умінь студента, система діагностики та інтерпретації отриманих відповідей, алгоритми цілеспрямованих тренувань студентів у процесі многократного повторного виконання тестових завдань та пояснень причин їх не виконання. Тренажерні програми (Інтернет-тренажери), як правило, працюють у режимах:

1. ”Навчання“.

2. ”Самоконтроля“.

3. ”Контроль“.

Мета режимів ”Навчання“ та ”Самоконтроля“ - многократне тренування та удосконалення знань, умінь та навичок студентів по темам та розділам, які вивчені, підготовка студентів до контролю якості засвоєння знань.

Режим Навчання призначений для осмислення та закріплення пройденого матеріалу по дисципліні та удосконалення умінь та навичок, його особливості:

- отримання підказок у випадку вибору неправильної відповіді;

- можливість ознайомитись з текстом правильної відповіді;

- наявність довідкового матеріалу;

- відсутність обмеження по часу.

Режим ”Самоконтролю“ призначений для самостійної оцінки студентом рівня засвоєння дисципліни і максимального приближення до реального контрольного тестування, його особливості:

- відсутність підказок у випадку неправильної відповіді;

- неможливість ознайомитись з текстом правильної відповіді;

- обмеження сеансу тестування по часу.

Мета режимів ”Навчання“ та ”Самоконтроля“ - многократне тренування та удосконалення знань, умінь та навичок студентів по темам та розділам, які вивчені, підготовка студентів до контролю якості засвоєння знань.

Режим Навчання призначений для осмислення та закріплення пройденого матеріалу по дисципліні та удосконалення умінь та навичок, його особливості:

- отримання підказок у випадку вибору неправильної відповіді;

- можливість ознайомитись з текстом правильної відповіді;
- наявність довідкового матеріалу;
- відсутність обмеження по часу.

Режим ”Самоконтролю“ призначений для самостійної оцінки студентом рівня засвоєння дисципліни і максимального приближення до реального контрольного тестування, його особливості:

- відсутність підказок у випадку неправильної відповіді;
- неможливість ознайомитись з текстом правильної відповіді;
- обмеження сеансу тестування по часу.

Для практичної реалізації ”Інтернет - тренажерів“ необхідне відповідне програмне забезпечення. У наступний час велике практичне значення для широкого використання електронного навчання мають системи класу LMS(Learning Management System) — система керування навчанням. Вони, як правило, відповідають високим вимогам дидактики, розробляються фахівцями високого класу. У деяких державах ці системи називають системами дистанційного навчання (СДН). Це програмне забезпечення може бути платним та безкоштовним.

Найбільшого розповсюдження у світі набула система Moodle, на базі якої у багатьох країнах організоване дистанційне навчання. Moodle- вільне програмне забезпечення з ліцензією GPL, що дає можливість безкоштовного використання системи, а також її безболісної зміни у відповідності з потребами навчального закладу та інтеграції з іншими продуктами. Moodle — абревіатура от Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment (модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище). Завдяки своїм функціональним можливостям система придбала велику популярність а також успішно конкурує з комерційними LMS. Moodle використовується більш чим у 30 000 навчальних закладах у всьому світі та перекладена десь на 80 мов, у тому числі і на українську.

Система Moodle дає можливість створювати та у подальшому управляти ресурсами інформаційного освітнього середовища. Програмне середовище

системи було зорієнтовано на роботу викладачів, які не мають глибоких знань у області програмування. Система має зручний інтуїтивно зрозумілий інтерфейс. Потужна система урахування та відстеження активності учасників курсу дозволяє в любий момент отримати повну картину як об участі у курсі, так і детальну інформацію по кожному елементу курсу.

У зв'язку з тим що основною формою контролю знань у системах LMS являється тестування, то в Moodle є відповідний інструментарій для створення тестів та проведення навчального і контрольного тестування. Підтримується декілька типів питань у тестових завданнях (множинний вибір, на відповідність, вірно/невірно, короткі відповіді, на обчислювання, есе та ін.). Система надає багато функцій, які облегшують опрацювання тестів. Система має в собі розвинені засоби статистичного аналізу результатів тестування.

Модуль для проведення тестів являється одним із самих складних і активно використовується. Автоматична перевірка тестів за допомогою MOODLE дозволяє використовувати нові стратегії їх використання , які були неможливі у інших випадках (наприклад тренувальні тести). Різноманітні можливі варіанти використання і внутрішнього устрою тестів обумовлює деяку складність організації тестів в MOODLE, але в той же час дозволяє будувати тести – тренажери для підготовки студентів з питання експлуатації озброєння.

Для ефективної роботи з тестами усі тестові завдання у рамках одного курсу об’єднуються у банк питань. Окремі тести являються тільки контейнерам, які заповнюються посиланнями на банк питань, що дозволяє використовувати одне і теж завдання у різних тестах, при умові, що воно введено у банк питань один раз.

Самостійна робота студентів при використанні Інтернет –тренажерів дозволяє здійснювати многократний перехід від режиму навчання до самоконтролю і додатково відпрацьовувати найбільш важкі розділи дисципліни, яка вивчається. При такому режимі навчання викладачі отримали можливість реалізувати такі види контролю як поточний та підсумковий контроль по дисципліні.

На сучасному етапі розвитку професійної освіти Інтернет-тренажери дають змогу враховувати індивідуальні особливості студентів, стимулюють пізнавальну активність, забезпечують розвиток творчих здібностей і метакогнітивні уміння. У процесі роботи з інтернет-тренажерами з'ясовано, що найвищий рівень самостійності і відповідальності студентів за результати власної пізнавальної діяльності забезпечується в процесі дистанційного навчання як форми організації самостійної позааудиторної роботи студентів, в якій долаються обмеження, пов'язані з місцем і часом навчання, за рахунок використання сучасних засобів комунікації і комп'ютерних технологій.

Список використаних джерел

1.Михайлова Н.В. Электронная обучающая среда Moodle как средство организации асинхронной самостоятельной работы студентов вуза: автореф. дис. на Соискание уч. степени канд. пед. наук: спец. 13.00.01 "Общая педагогика, история педагогики и образования" / Н.В. Михайлова.-Оренбург, 20с.

2.Об утверждении Положения о дистанционном обучении [Электронный ресурс]: Постановление Кабинета Министров Украины № 466 от 25.04.2013 г. – Режим доступа: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13

3.Moodle [Электронный ресурс]. -Режим доступа: https://moodle.org/ . - Название с экрана.

ТЕЗИ

ЕЛЕКТРОННИЙ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС З КУРСУ «ЗАГАЛЬНА ТА НЕОРГАНІЧНА ХІМІЯ» В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПРИРОДОЗНАВЧИХ ДИСЦИПЛІН

Ю.В.Бохан, Т.О.Форостовська
Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький, Україна

Сучасна освіта орієнтує навчальний процес у закладах вищої освіти на створення для студентів можливостей займати активну позицію в здобутті знань, на досягнення нових пізнавальних орієнтирів в опануванні майбутньою професійною діяльністю. Актуальним це є і для підготовки майбутніх вчителів природознавчих дисциплін. Майбутній учитель хімії, біології та фізики протягом усієї своєї професійної діяльності має постійно оновлювати свої професійні знання, вміти освоювати і застосовувати нові форми, методи і засоби навчання, підвищувати свою інформаційну культуру та розвивати інформаційно-комунікативні (ІКТ) компетентності.

Одним із засобів, що дозволяють студенту самостійно освоювати навчальні дисципліни та розвивати його загальні та фахові компетенції, відносяться електронні навчально-методичні комплекси (ЕНМК). Електронні навчально-методичні комплекси досить широко застосовуються в навчальному процесі у багатьох закладах вищої освіти (ЗВО) України. Однак комплексні електронні навчальні засоби обмежено застосовуються під час вивчення природничих дисциплін, що зумовлено недостатністю сертифікованих віртуальних засобів для проведення хімічного чи фізичного експерименту.

Для полегшення роботи викладача та допомоги майбутнім вчителям природознавчих дисциплін під час підготовки до занять із загальної та неорганічної хімії пропонуємо електронний навчально-методичний комплекс.

Розроблений нами програмний засіб навчального призначення (ЕНМК) складається з блоків: теоретичного, практичного, діагностичного та результативного – і поширюється на платформі MOODLe. Електронний НМК містить як інформаційну складову (теоретичний блок), так і діяльнісну (практичний блок), засоби діагностики та результативний блок. До інформаційної відносимо традиційні складові НМК: робочу навчальну програму, навчальні посібники, методичні рекомендації, збірники задач, аудіо- та відеоматеріали (або комп'ютерні моделі) для демонстрації хімічних явищ тощо. Діяльнісна складова НМК нового типу містить: автономні педагогічні програмні засоби, що виконуються на пристрої доступу до комплексу; традиційні хмарні засоби Google Apps; хмарні педагогічні програмні засоби, інтегровані з Google Apps; тести для самоперевірки; додаткові матеріали тощо. Діагностичний та результативний блок включають хмарні засоби управління навчанням (електронні журнали, розклад занять та консультацій, засоби дистанційного консультування; тощо. Іншими словами, ЕНМК є системою, в яку інтегруються прикладні педагогічні програмні продукти, бази даних, а також набір методичних засобів і матеріалів, що підтримують навчальний процес.

З метою підтримки лабораторних робіт у комплексі передбачено відповідний віртуальний блок «Лабораторний практикум» Звичайно, як ми зазначали раніше [1], представлені моделі мають як переваги, так і недоліки у порівнянні з реальним експериментом, однак, вони дають змогу студенту провести експериментальні дослідження і зрозуміти сутність явища чи процесу.

Отже, використання електронного навчально-методичного комплексу з навчальної дисципліни «Загальна та неорганічна хімія» під час підготовки майбутніх вчителів природознавчих дисциплін безперечно підвищить рівень якості навчання, розвине творчі здібності студентів, оскільки спрямовує студентів на цілеспрямовану пізнавальну діяльність, підвищує інтерес до вивчення хімії, їх творчу самостійність під час засвоєння знань.

Список використаних джерел

1. Форостовська Т.О. Педагогічні умови формування готовності до професійного самовизначення майбутніх учителів хімії. / Форостовська Т.О., Бохан Ю.В., Плющ В.М.; // International akademy jornal. Web of Scolar 7 (25), July 2018 Vol.3, С.31-38. – Режим доступу: https:// doi. org/10.31435/ rsglobal_ws

СТВОРЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ОСВІТНІХ РЕСУРСІВ НА ОСНОВІ СЕРВІСІВ GOOGLE

Т.М. Качура

Коледж Національного фармацевтичного університету

Електронний освітній ресурс (ЕОР) – цей термін в даний час чув кожен викладач. Це те, що від нього вимагає як керівництво, так і сучасна концепція розвитку освіти. Зазвичай під ЕОР розуміють навчальний контент, представлений в електронній формі, який можна відтворювати або використовувати з залученням електронних ресурсів.

У Коледжі Національного фармацевтичного університету з навчальної дисципліни «Основи охорони праці та охорона праці в галузі» створений ЕОР на основі пакету інструментів Google. Обраний Google-інструментарій має багато переваг: по-перше, він пропонує безкоштовний пакет якісних і сучасних інструментів, які працюють з будь-якого комп'ютера; по-друге, об`єднує своєрідну інформаційну екосистему, всі сервіси якої добре поєднуються один з одним; по-третє, розрахований на людей, які не мають спеціальної технічної освіти, але прагнуть до створення своїх ЕОР.

Природно, що саме специфіка кожної навчальної дисципліни визначає набір інструментарію з даного пакета. Так, для навчальної дисципліни «Основи

охорони праці та охорона праці в галузі» необхідні ресурси, що дозволяють розмістити текстові навчальні матеріали, відеофайли, тести контролюючого характеру, посилання на нормативні документи та інші джерела. Отже, необхідна платформа, що дозволить розмістити все це в одному місці.

У ході ознайомлення з пакетом інструментів Google встановлено, що як депозитарій навчального матеріалу можуть виступити сайти або блоги Google. Обидві оболонки досить зручні, зрозумілі, мають привабливий набір тем і шаблонів на різні смаки і цілі, і дозволяють легко вбудовувати аудіо-, відеофайли, тести. Вертикальна і горизонтальна навігація дають можливість логічно структурувати навчальний матеріал. Сумісні з сайтом або блогом Google відео тільки з YouTube. Тобто можна підбирати готові, або викладати свої в YouTube і вже звідти інсталювати їх в сайт або блог. Розміщення аудіофайлів здійснюється через дозвіл додатків (опція «Додати файл»).

Сайт і блог Google також дозволяють розмістити презентації. Їх можна додати або у вигляді додатку до сторінки сайту, або як вбудовану прямо на полі сторінки одиницю подібно до відео. Для цього презентація PowerPoint має бути конвертована в презентацію Google за допомогою диска Google. Диск Google може функціонувати як окремий, незалежний від сайту або блогу інструмент для розміщення контенту. Це дуже зручно. Диск Google також дозволяє зберігати необхідні матеріали в режимі оффлайн (зокрема 15 ГБ безкоштовно), що дає змогу використовувати їх навіть при відсутності інтернету в аудиторії.

Визначено, що існують різні можливості взаємодії за допомогою інструментарію Google. Для роботи над спільним проектом добре підійдуть Форми Google, Групи Google або Документи Google – всі вони відкривають доступ учасникам проекту і дозволяють вносити правки в проектні матеріали. І, нарешті, Календар Google, специфіка взаємодії через який пов'язана з організацією освітнього процесу, визначенням графіка роботи, термінів виконання завдань, нагадуванням про необхідність їх дотримання і т. д.

Таким чином, сайт, блог, диск і календар Google дозволяють створити повноцінний ЕОР, використання якого можливо як в форматі дистанційного навчання, так і в форматі гібридного або змішаного навчання. Режим навчання може бути традиційним (зі стаціонарного комп'ютера або ноутбука) або мобільним, при якому доступ до ЕОР відкривається через планшет, телефон, смартфон або інший мобільний пристрій.

Так практичний досвід створення ЕОР з навчальної дисципліни «Основи охорони праці та охорона праці в галузі» на основі інструментарію Google включає сайт (https://sites.google.com/view/katm/) і диск для розміщення і зберігання навчального контенту; форми автоматизованого тестування і зворотного зв`язку, які допомагають вибудувати взаємодію. В подальшому планується для організації освітнього процесу створити і розмістити на сайті календар.

ВЕБ–САЙТ ВИКЛАДАЧА ЯК ІНСТРУМЕНТ ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

І.В. Коломієць

Коледж Національного фармацевтичного університету

Сучасний світ - це світ інформаційно–комунікативних технологій (ІКТ), застосування яких стає необхідним у будь–якій сфері діяльності суспільства. Освіта не повинна залишатись позаду. Інформатизація суспільства вимагає нових підходів у системі освіти, нового ставлення педагогічних працівників до власної професійної діяльності.

Для сучасної молоді основним засобом комунікації та джерелом інформації є Internet–ресурси. Педагогічні працівники повинні бути готовими до використання ІКТ в якості освітніх ресурсів. Тому, важливим завданням для

викладачів є опанування сучасними технологіями та засобами; поширення їх використання у процесі навчання.

Одним з видів такої інноваційної діяльності є використання персонального веб–сайту викладача – ефективного способу комунікації зі студентами. Сайт – це своєрідний навчальний «міні–простір», до якого студент має доступ в будь–який час. В ньому викладач має можливість розміщувати навчальні матеріали для різних дисциплін та різних освітньо–професійних програм. Створення та використання персонального сайту викладача, наповнення його власними розробками, постійне оновлення та розвиток вимагає від педагогічного працівника чимало часу та зусиль. Це також є ознакою інноваційності педагогічної діяльності викладача

Сучасні інформаційно–комунікативні технології дозволяють створити веб–сайт навіть викладачеві, який має невеликі навички роботи на ПК. В Інтернеті можна знайти необхідний інструментарій: конструктори сайтів, готові шаблони оформлення, системи керування сайтом.

Для викладачів, які мають незначні комп'ютерні знання, легко створити сайт, використовуючи конструктори сайтів, такі як uCoz, Joomla, Google Сайт тощо.

Веб–сайт викладача хімічних дисциплін Коломієць І.В. (kolomiec–inna.at.ua) було створено за допомогою конструктора uCoz. Достатньо просто працювати з цією платформою, оскільки, вона має просту навігацію, зручно розміщувати матеріали. Наприклад на сайті Коломієць І.В. розміщені навчальні матеріали з фізико–хімічних методів аналізу, фізичної та колоїдної хімії, аналітичної хімії, статистичної обробки результатів хімічного аналізу:

– (конспекти лекцій, інструктивний матеріал до лабораторно– практичних робіт, завдання для підготовки до контрольних заходів, рекомендації до виконання самостійної роботи);

– ілюстративний матеріал (презентації, фото– та відеоматеріали);

– тренувальні вправи, кросворди, он–лайн тести тощо;

– в «бібліотеці» розміщено електронні варіанти підручників, довідників, які знаходяться у вільному доступі в мережі.

На сайті також можна викладати цікаву інформацію, новини науки та техніки; створити блог для комунікації студентів та викладача тощо. Сайт постійно поповнюється та оновлюється. Студенти позитивно оцінюють наявність сайту. Вони відзначають, що полегшено пошук необхідної інформації, є доступ до конспектів лекцій та навчальних посібників, є можливість підготуватись до контроля за допомогою тренувальних он–лайн тестів тощо.

Досвід роботи показує, що в сучасних умовах використання персонального сайту є важливою частиною процесу навчання. Такий електронний навчально–методичний комплекс з дисциплін дає змогу підвищити ефективність занять.

МУЛЬТИМЕДІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ - ЕФЕКТИВНИЙ МЕТОД ВИВЧЕННЯ ОСНОВ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

С.В. Костюк

Луцький базовий медичний коледж

Застосування мультимедійних технологій на заняттях з основ економічної теорії, які реально стають сьогодні незамінним помічником викладача та студента, допомагають моделювати та ілюструвати процеси, явища, об'єкти та події. В процесі викладання дисципліни найважливішим є не тільки розкрити зміст економічних категорій та явищ, але знайти ефективні форми подання програмового матеріалу та ефективного їх засвоєння. Адже інформація з економічних дисциплін настільки швидко змінюється як за кількістю, так і за насиченістю.

Економічна грамотність молоді є важливою складовою подальшого розвитку України. Сучасний фахівець має не просто досконало володіти знаннями

та навичками, дотримуватися культури спілкування і культури поведінки, але і вміти критично мислити, використовувати новітні комп'ютерні засоби, вміти знаходити найсучаснішу інформацію з метою подальшого практичного застосування.

Видатний американський вчений, педагог, філософ, професор Джон Дьюї сказав: «Якщо ми будемо вчити сьогодні так, як ми вчили вчора, ми вкрademо у наших дітей завтра». Тому, йдучи в ногу з часом, в практиці використовую мультимедійні технології. Адже вони сприяють розвитку пізнавального інтересу студентів, оскільки дозволяють доповнити існуючі підручники новим, живим, цікавим для студентів матеріалом. Так при проведенні лекційних та семінарських занять для студентів використовувати сучасні мультимедійні технології, а саме, презентації.

Використання презентацій робить навчання більш насиченим і цікавим, сприяє активізації студентів, кращому запам'ятовуванню матеріалу, оскільки активно працюють не тільки органи слуху, але здійснюється активне зорове сприйняття діаграм, малюнків, схем, графіків.

Підвищенню сприйняття матеріалу з основ економічної теорії сприяє перегляд флеш-фільмів, фрагментів документальних чи художніх фільмів, або навіть і сучасні відеоматеріали, що візуально краще допомагають студентам запам'ятовувати інформацію з теми та дає можливість побачити зв'язок між теорією та реальністю.

Методики перевірки знань з використанням мультимедіа дають широке поле для діяльності. Це й мультимедійні кросворди або анімовані тести, картинки-загадки тощо. Тому мультимедійні технології не повинні бути самоціллю, а використовуватися як засіб глибшого осягнення навчальної дисципліни.

Також на заняттях з основ економічної теорії доцільно діяльності використовувати метод ділової активності, який допомагає зацікавити, підвищити активність студентів. Здійснюється постановка проблеми ділової гри у вигляді життєвої ситуації. Так, при вивчені тему «Підприємство та підприємництво»,

можна запропонувати розробити бізнес-план майбутнього підприємця. Студенти вчаться виробляти власну стратегію поведінки, складати економічні прогнози, аргументувати власні висновки.

Використання мультимедійних технологій при викладанні основ економічної теорії дозволяє значно покращити рівень засвоєння матеріалу студентами, а застосування інформаційних технологій є запорукою формування фахівців нового типу, які забезпечать гідну конкуренцію на ринку робочої сили та стануть тими, хто створить новий оновлений імідж навчального закладу.

Список використаних джерел

1. Пищик О.В. Інформаційно-комунікаційні технології та сучасний урок // Педагогічна майстерня. - 2011. - №1. - С.15-20.

2. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології.— К., 2004.

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

О.Є. Крупінський

Луцький базовий медичний коледж

Актуальність теми дослідження. На сучасному етапі освіта потребує широкого впровадження та використання інформаційних, комп’ютерних та комунікаційних технологій у навчально-виховний процес. Якісна професійна підготовка практично безперспективна без використання можливостей, які пропонують інформаційні та комп’ютерні технології.

Метою та основними завданнями дослідження є:

• ефективність впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес,

• можливості ІКТ, їх функції, вирішення актуальних питань за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій;

• практичне впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес;

• стан готовності викладачів до професійного використання ІКТ;

• основні переваги та недоліки їх впровадження.

Комп'ютерні (нові інформаційні) технології навчання - це процес підготовки і передачі інформації тому, кого навчають, засобом здійснення яких є комп'ютер. Інтегрування звичайного заняття з комп'ютером дозволяє викладачу перекласти частину своєї роботи на ПК, роблячи при цьому процес навчання більш інтенсивним, цікавим, різноманітним.

Важливим є використання елементів дистанційної освіти, що дозволяє зробити навчальний процес більш гнучким, сприяти всебічному розвитку фахівця, особливо, на етапі формування його професійного шляху. Дистанційне навчання має низку переваг у порівнянні з традиційним навчанням: передові освітні технології, доступність джерел інформації, індивідуалізація навчання, зручна система консультування, демократичні стосунки між студентом і викладачем, зручний графік та місце роботи.

Особливої уваги заслуговує освітнє середовище. Використання інформаційно-освітнього середовища у ВНЗ забезпечує інформаційну насиченість та гнучкість методів навчання з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

Основою для створення інформаційно-освітнього середовища навчального закладу є реалізація його інформаційно-освітнього порталу. Інформаційно-освітній портал – це портал для одержання навчальної інформації, навчання, створення, передавання, контролю знань і підтвердження досягнутого освітнього цензу. Однією зі складових інформаційно-освітнього порталу ВНЗ мають стати електронні навчально-методичні комплекси дисциплін.

Крім того, важливими освітніми та інформаційно-методичними ресурсами інформаційно-освітнього середовища сучасного ВНЗ мають стати:

- веб-сайт або портал ВНЗ;
- структурована медіатека;
- віртуальна бібліотека;
- дистанційні навчальні курси.

Висновки дослідження

Основним завданням використання інформаційно-комунікаційних технологій є виховання гармонійно і всебічно розвиненої особистості. Для забезпечення якості освіти перед ВНЗ ставиться завдання сформувати відповідальну, соціально активну, творчо мислячу і працюючу особистість, яка буде здатна навчатися протягом усього свого життя.

Впровадження інноваційних технологій навчання і сучасних методик організації навчального процесу у ВНЗ дозволяє здійснити оновлення змісту, форм і методів навчання відповідно до сучасних потреб суспільства в інноваційному розвитку; індивідуалізувати процес навчання з урахуванням потреб здобувачів вищої освіти, оптимізувати весь процес навчання.

Список використаних джерел

1. Пометун О.І., Пироженко Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук. метод. посіб. – К.: Видавництво А.С.К., 2004. – 1922.

2. Іващук К.О. Інформаційно-комунікаційні технології як сучасний засіб навчання в освіті //[Електронний ресурс] //Режим доступу http://klasnaocinka.com.ua.

3. Гріненко В. Інформаційно-комунікаційне забезпечення методичної діяльності // Профтехосвіта. – 2012. - № 8. – С. 5-7.

4. Гуменюк В.В. Стратегічні напрями діяльності керівників закладів освіти в умовах інформатизації суспільства [Електронний ресурс]: Режим доступу: http\nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/peddysk/2007_01/humenyuk.pdf.

ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНОЇ ТЕХНІКИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ « ФАРМАКОЛОГІЯ »

І.Я. Мащакевич
ВНКЗ ЛОР «Самбірський медичний коледж»

Підвищення якості вищої освіти вимагає широкого використання в навчальному процесі сучасних інноваційних технологій викладання.

Важлива роль в цьому процесі відводиться мультимедійним засобам, які дозволяють значно підвищити ефективність активних методів навчання для всіх форм організації навчального процесу: на етапі самостійної підготовки студентів, на лекціях, на семінарських, практичних та лабораторних заняттях.

В широкому сенсі "мультимедіа" означає спектр інформаційних технологій, що використовують різноманітні програмні та технічні засоби з метою найбільш ефективного впливу на користувача (що став одночасно і читачем, і слухачем, і глядачем). Завдяки застосуванню в мультимедійних продуктах одночасної дії графічної, аудіо (звукової) і візуальної інформації ці засоби володіють великим емоційним зарядом і активно включають увагу користувача (слухача).

До основних переваг мультимедійного навчання можна віднести:

1) одночасне використання декількох каналів сприйняття студента в процесі навчання, за рахунок чого досягається інтеграція інформації, що доставляється різними органами чуттів;

2) можливість симулювати складні реальні експерименти;

3) візуалізація абстрактної інформації за рахунок динамічного представлення процесів;

Водночас, мультимедійні засоби навчання повинні задовольняти наступним методичним вимогам:

1) представлення навчального матеріалу з опорою на взаємозв’язок і взаємодію понятійних, образних і дієвих компонентів мислення;

2) відображення системи термінів навчальної дисципліни у вигляді ієрархічної структури високого порядку;

3) надання студенту можливості виконання різноманітних контролюючих тренувальних дій.

В якості основного технічного засобу мультимедійних технологій, безумовно, виступає комп'ютер, оснащений необхідним програмним забезпеченням і мультимедійних проектором. Звісно, що комп'ютер не замінює собою викладача, а являється лише засобом здійснення педагогічної діяльності, його помічником. Завдяки своїм можливостям і розвитку технічних засобів мультимедійні технології можуть застосовуватися при проведенні практично всіх видів навчальних занять.

Аналіз педагогічної літератури і досвід викладання дозволили виділити декілька основних аспектів застосування засобів мультимедіа в викладанні дисципліни фармакологія, зокрема при поданні лекційного матеріалу.

В процесі читанні лекції я, маючи у своєму розпорядженні обмежений об'єм часу, викладаю основні поняття теми і даю направляючі вказівки і пояснення студентам по змісту самостійно вивченого матеріалу. В цих умовах для підвищення якості і ефективності навчання збільшується значення візуалізації навчальної інформації. Якість і степінь засвоєння навчального матеріалу, а також вплив на активізацію пізнавальної діяльності, як показує практика, істотно зростає.

Активація емоційного впливу на лекції із застосуванням мультимедійних засобів навчання пов'язана з тим, що: по-перше, навчальне середовище створюється з наочним представленням інформації; по-друге, наочне представлення інформації у вигляді фотографій, відеофрагментів змодельованих процесів має більш сильну емоційну дію на людину, ніж традиційні, оскільки воно сприяє покращенню розуміння і запам'ятовування предметів, явищ і процесів які демонструються на екрані.

Таким чином, використання мультимедійного супроводу істотно покращує сприйняття і осмислення питань, що розглядаються студентами, створює більш комфортні умови для аудиторної роботи студентів та викладачів.

ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНИХ ПРИСТРОЇВ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФРАМАЦЕВТИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

О.В. Рудакова
Коледж Національного фармацевтичного університету

Стрімкий та інтенсивний розвиток наукової думки і технічного прогресу в XXI столітті зумовлює появу різноманітних цифрових ресурсів, які дають змогу швидко і якісно знаходити, аналізувати, обробляти та засвоювати необхідну інформацію. Використання мобільних технологій в освітньому процесі стає нормою в сучасній педагогічній практиці. У більшості здобувачів освіти є мобільні телефони, смартфони, планшети та електронні книги, які можуть бути використані не тільки для спілкування чи розваг, а й в освітніх цілях. Один із дієвих способів підвищення мотивації до навчання - залучення мобільних пристроїв студентів на деяких етапах заняття.

В Коледжі НФаУ при викладанні професійно-орієнтованої дисципліни фармакогнозія застосовується сучасна освітня технологія BYOD, що означає bring your own device (з англ. принеси свій девайс (на заняття)). Суть полягає в тому, що ґаджет стає не тільки засобом зв’язку, а інструментом в навчанні.

Використання даної технології в освітньому процесі це актуально, сучасно, зручно, цікаво для здобувачів освіти. Як елемент інтерактивного навчання зазначена технологія розширює світогляд, розвиває пізнавальний інтерес, підвищує якість навчання шляхом мотивації майбутніх фармацевтичних працівників до освітнього процесу. Крім того, використовується як ефективне доповнення традиційному контролю рівня теоретичних знань та практичних навичок з дисципліни фармакогнозія.

Ефективним прикладом використання моделі BYOD в освітньому процесі для навчання в ігровій формі є безкоштовна платформа Kahoot. Цей сервіс призначений для створення інтерактивних онлайн вікторин, тестів, дискусій та

дидактичних ігор, що дозволяє урізноманітнити навчальний процес і швидко отримати зворотній зв'язок від здобувачів освіти.

Студенти в режимі онлайн відповідають на заздалегідь складені викладачем питання за допомогою власних мобільних пристроїв, які мають вільний доступ до мережі Internet. Щоб розпочати роботу студенти зі свого планшета або смартфона повинні відкрити сервіс kahoot.it та ввести автоматично згенерований PIN-код, який надає викладач зі свого комп'ютера. Питання, правильні відповіді та результати інтерактивності відображаються на екрані за допомогою мультимедійного проектора. Учасники обирають відповідь на своєму ґаджеті. Варіанти відповідей представлені у вигляді геометричних фігур.

Робота з даним сервісом має ряд суттєвих переваг:

- створення необмеженої кількості безкоштовних опитувань, вікторин, анкет, тестів з різними елементами або типами питань до яких, за необхідності, можна включити фотографії чи відеофрагменти;
- темп виконання тестів, кількість балів за правильність та швидкість відповіді призначає викладач;
- залучення необмеженої кількості респондентів;
- можливість обрати спосіб організації навчальної гри - класичний (кожен студент грає сам за себе) або командний (студенти об’єднуються в команди, які змагаються одна з одною);
- елемент змагання між здобувачами освіти та процес обговорення питань перетворюється у захоплюючу навчальну гру.

Набутий нами досвід проведення занять з фармакогнозії із застосуванням мобільних пристроїв свідчить про можливість застосування сервісу Kahoot в освітньому процесі в різних напрямках: як інструмент формувального оцінювання, що дає можливість за короткий проміжок часу опитати та виявити рівень знань кожного здобувача освіти; для створення студентами власного тесту під час самостійної позааудиторної роботи; для організації дискусії при проведенні інтерактивної лекції; для анкетування під час рефлексії наприкінці

заняття; як інструмент для створення розважально-пізнавальної гри під час організації навчально-виховної роботи.

Використання інтерактивних форм навчання надає широкі можливості для якісної професійної підготовки майбутніх працівників фармацевтичної галузі. Ефективно впливає на перерозподіл ролей між учасниками інтерактивної навчальної діяльності, стимулює критичне мислення, підвищує мотивацію до навчання, розвиває самостійність, забезпечує студентоцентрований напрямок освітнього процесу. Крім того, застосування мобільних пристроїв при грамотно підготовленому тестуванні допомагає отримувати особистісні, предметні і метапредметні результати освоєння освітньої програми.

Відзначимо, що поєднання інтерактивних методів з іншими методами навчання є підґрунтям для створення інтегрованого інформаційного середовища, яке активізує навчально-пізнавальну діяльність та дозволяє мотивувати здобувачів освіти до самоосвіти та самоконтролю, суттєво прискорити вивчення навчального матеріалу, а у підсумку – підвищити рівень знань з професійно-орієнтованої дисципліни фармакогнозія.

ІНТЕРАКТИВНІ ЗАСОБИ НАВЧАННЯ – ОРІЄНТАЦІЯ НА ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Л.О. Яковишена

Вінницький медичний коледж ім. акад. Д.К. Заболотного

Сьогодення потребує нових підходів до організації навчального процесу, сучасних форм та методів подання навчальної інформації. Зокрема, нові підходи потрібні і у викладанні природничих дисциплін . Тому у системі освіти важливе місце займає використання інтерактивних засобів навчання, впровадження яких підвищує якість та інтенсивність подачі навчального матеріалу, робить його

більш доступним, ілюстративним, цікавим, формує у студентів природничо-наукову картину світу, активізує та розвиває їхнє творче мислення [1].

Принцип *інтерактивності* полягає у впровадженні в навчальний процес різноманітних видів діяльності (використання рольових ігор, моделювання життєвих ситуацій, групове вирішення проблемних ситуацій, тощо), де створені умови для залучення усіх учасників до процесу пізнання. Інтерактивне навчання – це спеціальна форма пізнавальної діяльності, яка має конкретну, передбачувану мету – створити комфортні умови навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність[2]. Реалізація принципу інтерактивності у процесі вивчення природничо-наукових дисциплін забезпечує: - розвиток комунікативних здібностей, вміння формувати власні думки та ідеї; - встановлення емоційних контактів між студентами, вміння працювати у команді; - підвищення інтересу та мотивацію до вивчення дисципліни; - активізацію самостійного мислення та дій.

Сучасні методи навчання потребують відповідних засобів їх реалізації. Обов’язковою складовою навчального середовища є сучасні інтерактивні засоби навчання, які дозволяють внести до навчального процесу інтерактивну складову. Використання їх у процесі навчання дозволяє значно підвищити рівень взаємодії між викладачем і студентом.

На базі Вінницького медичного коледжу ім. акад. Д.К. Заболотного проводиться експериментально-дослідницька робота з впровадження у освітній навчальний простір інтерактивних засобів навчання у процесі вивчення природничо-наукових дисциплін. Ми проводимо “заняття з мультимедійною підтримкою”, де засобами мультимедіа використовуються для: підсилення наочності (наприклад при вивченні теми “Малі тіла Сонячної системи” демонструємо орбіти комет різних періодів, явище метеорного потоку, розміри найбільших астроблем на нашій планеті); інтенсифікації навчання (виконання завдань у поєднанні з друкованим матеріалом дає можливість виконати більшу кількість вправ; урізноманітнювати завдання; а найголовніше, ставить у рівні

умови студентів); моделювання і візуалізації складних фізичних явищ і процесів (струм і напруга в електричних колах, склад ядра атома, протікання електричний струму у різних середовищах); публічного тестування, де миттєво відображається підтвердження чи заперечення вибору відповіді [3].

Застосування інтерактивних засобів на заняттях природничих дисциплін розширюють можливості викладача у виборі методів і технологій навчання, сприяють ефективній організації заняття, за рахунок різноманітних форм подання матеріалу, що дає можливість розширити інформаційні потоки, організувати перевірку знань та підвищити дослідницькі здібності студентів.

Список використаних джерел

1. Базурін В. М. Інтернет-технології у розвитку дослідницьких умінь майбутніх учителів математики і фізики .

2. Пометун О.І. та ін.Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод.посібник./ О.І.Пометун, Л.В. Пироженко. За ред. О.І.Пометун. Київ: Видавництво А.С.К., 2004,192 с.

3. Яковишена Л.О. Підвищення якості вивчення природничо-наукових дисциплін у медичному коледжі засобами інформаційно–комунікаційних технологій // Матеріали XIV Міжнар. наук. конф. «Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми». Збірка наукових праць. Вінниця, 2018.

Секція

ЯКІСНИЙ КОНТЕНТ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО СУПРОВОДУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ТА ПРАКТИК

СТАТТІ

ГРАФО-АНАЛІТИЧНІ РОЗРАХУНКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ЗВ'ЯЗКІВ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ТЕХНИКІВ –ТЕХНОЛОГІВ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ВИРОБНИЦТВ

Пасєвіна І.М.

Коледж Національного фармацевтичного університету

Завдання освіти - це підготовка фахівців, які мали б достатні професійні знання, уміння та навички, були б конкурентно-спроможними в сучасних економічних умовах. Час вимагає нові, креативні підходи до фахової освіти, головним з яких є уміння інтегрувати набуті знання для формування професійних компетенцій.

Міждисциплінарні зв'язки відображають комплексний підхід до навчання, дозволяють виділити головні елементи змісту освіти, включають студентів в оперування пізнавальними методами, що мають загальнонауковий характер (абстрагування, моделювання, узагальнення, аналогія).

Така діяльність потребує аналітичних здібностей, здатності систематизувати знання, виявляти певні закономірності, знаходити розв'язок складних задач, допомагати студентам ті знання і вміння, які вони придбали при вивченні одних дисциплін, використовувати при вивченні інших.

При вивченні дисципліни «Процеси і апарати», яка належить до професійно – орієнтованих, важливе значення мають міждисциплінарні зв'язки з фундаментальними дисциплінами, особливо такими, як фізика, математика, хімія.

Форми використанням міждисциплінарних зв'язків можуть бути:

- ✔ ***фрагментарними***, коли лише окремі питання змісту розкриваються із залученням знань з інших дисциплін (швидкість та рівновага хімічних процесів, показники ефективності, визначення кількості речовини);
- ✔ ***вузловими***, які реалізують міждисциплінарні зв'язки протягом усього заняття з метою повного і глибокого вивчення теми (основні одиниці системи СІ,

основні фізичні властивості рідин, газів, закон збереження кількості речовини, енергії, розв'язання рівнянь). Такі питання є основою для складання матеріальних та теплових балансів основних процесів, розрахунків апаратури;

- ✔ ***синтезованим*** або ***інтегрованим***, коли органічно поєднуються знання з кількох навчальних дисциплін (виконання розрахунків графо – аналітичним методом, використання програмних комп'ютерних розрахунків).

На практиці, наприклад, вивчаючи процес абсорбції, визначають фізичні основи, фактори, що впливають на його перебіг, умови рівноваги, рушійну силу, а загально освітні предмети, такі, як фізика, хімія вивчають явища і закони на основі яких і за допомогою яких конструюються і працюють апарати для проведення даного процесу.

Міждисциплінарні зв'язки виконують у вивченні «Процесів і апаратів» такі функції:

- ✔ ***методичну***, виражену у формуванні сучасних уявлень студентів про цілісність фізичних явищ та законів, засвоєнні ними методики системного підходу до об'єктів вивчення;
- ✔ ***освітню,*** яка є складовою формування системності знань, полягає в більш повному й глибокому засвоєнні студентами загальних фізичних, спеціальних наукових і прикладних понять;
- ✔ ***розвивальну***, яка стимулює творче мислення та розвиває активність.

Спираючись на знання студентів із різних дисциплін та підкріплюючи мотивацію до навчання, за допомогою встановлення зв'язків можна комплексно вирішувати завдання освіти, розвитку та виховання, формуючи необхідні професійні компетенції, наприклад:

- ✔ здатність використовувати знання, уміння й навички для складання технологічних розрахунків, матеріальних й теплових балансів, схем виробництва;

- ✔ здатність володіти узагальненими засобами моделювання і методами розрахунків процесів і апаратів для інтенсифікації технологічних процесів виробництва лікарських засобів.

Найбільш сприятливою формою навчальної роботи для реалізації вищезазначенх функцій є практичні роботи, наприклад графо-аналітичний розрахунок безперервної ректифікації, визначення числа ступенів рівноваги при екстракції в системі тверде тіло – рідина.

Виконуючи індивідуальні завдання студенти виконують розрахунки, будують лінію рівноваги (за довідковими даними), будують робочу лінію (враховуючи положення лінії рівноваги розраховують мінімальне та робоче флегмове число), знаходять кількість теоретичних та робочих тарілок, висоту ректифікаційної колони.

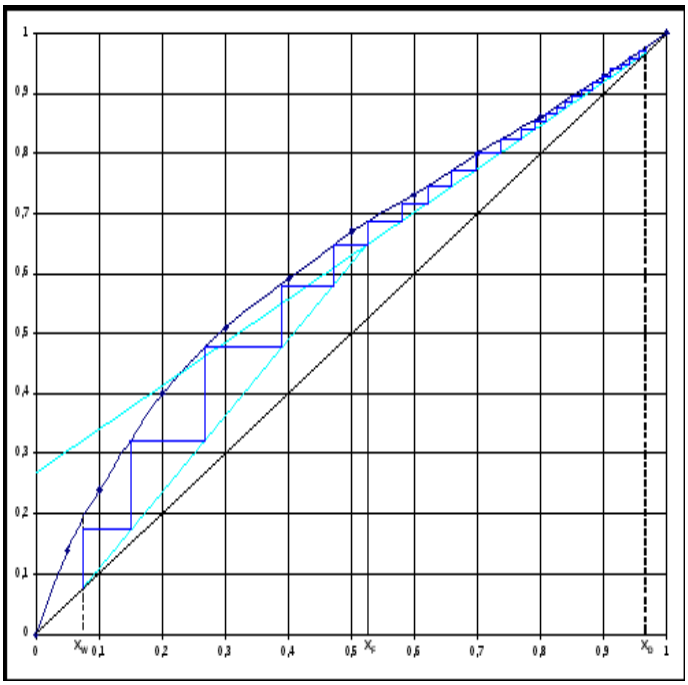

Рис. 1. Графічна частина завдання

Метод демонструє універсальність, наочність, дає уяву про геометричні розміри апаратів та конструктивні особливості.

На основі експерементальних даних студенти будують прикордонну криву у діаграмі рівнобічного трикутника, знаходять точки, що визначають склад суміші

(виходячи зі співвідношення сировини до екстрагенту), будують хорди рівноваги R_1E_1, R_2E_2, R_3E_3, ..., визначають кількість ступенів рівноваги.

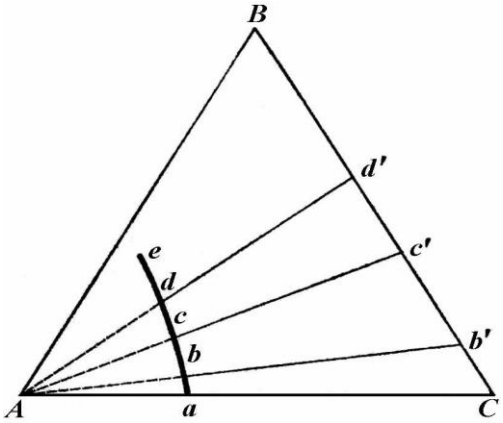

Рис 2. Прикордонна крива

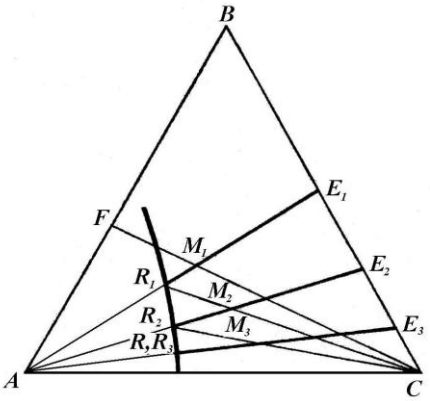

Рис. 3 Ступені рівноваги

Необхідна кількість ступенів рівноваги буде дорівнювати числу хорд рівноваги R_1E_1, R_2E_2, R_3E_3. В даному випадку число ступенів рівноваги дорівнює трьом.

Студенти повинні вміти чітко та охайно виконувати графічну побудову, масштабувати та отримувати значення, робити розрахунки, оцінювати отримані результати, визначати вплив факторів на положення лінії рівноваги, робочої лінії, зміну рушійної сили, кількості контактних устроїв, а також застосовувати набуті знання та робити висновки.

Таким чином, активне використання графо-аналітичних розрахунків є інструментом реалізації міждисциплінарних зв'язків і дозволяє: підвищити мотивацію студентів до вивчення дисципліни; краще засвоїти матеріал; активізувати пізнавальну діяльність студентів на заняттях; аналізувати факти з різних областей знань; збільшити реалізацію професіонально – освітніх можливостей кожного студента.

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДІВ ПЕДАГОГІЧНОГО КОНТРОЛЮ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «ФАРМАКОГНОЗІЯ»

О. А. Шемчук

Коледж Національного фармацевтичного університету

Розглядаючи роль педагогічного контролю в освітньому процесі, нам необхідно ще раз звернутись до визначення термінів: «освітній процес», «компетентність», «результати навчання», «якість освіти» у відповідності з законом України «Про освіту». Зв'язати їх в логічний ланцюг та визначити в цьому багатогранному, надзвичайно складному процесі роль педагогічного контролю.

У відповідності з чинним Законом України «Про освіту»:

- освітній процес - система науково-методичних і педагогічних заходів, спрямованих на розвиток особистості шляхом формування та застосування її компетентностей [1, п.16, Р.1];
- компетентність - динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність [1, п.15, Р.1];
- результати навчання - знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів [1, п.22, Р.1];
- якість освіти - відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг [1, п.29, Р.1].

Проаналізувавши кожен з цих термінів та поєднавши їх в логічний ланцюг взаємозв'язаних процесів ми визначаємо, що система контролю та оцінювання студентів відноситься до системи педагогічних засобів, які забезпечують рівень

знань, умінь, навичок, розвиток інших особистих якостей (прагнення бути кращим в обраній спеціальності) у відповідності з вимогами встановленими законодавством, стандартами освіти, роботодавцями.

В цілому головна функція контролю - функція зворотного зв'язку [2, с.28]. Тобто викладач увесь час, за допомогою контролю контактує, підтримує зв'язок із здобувачем освіти, діагностує та корегує якісне та кількісне наповнення навчально-методичного супроводу дисципліни, враховуючи особистісні здібності кожного учасника освітнього процесу.

В даній роботі, ми розглядаємо один з початкових моментів контролю – це перевірка [2, с.25]. Мета перевірки – визначення рівня та обсягу засвоєного матеріалу здобувачем освіти.

Підбираючи ті чи інші методи контролю з дисципліни, враховується її специфіка, об'єм необхідний для опрацювання та компетентності які повинні бути сформовані.

Фахові компетентності, які забезпечує дисципліна фармакогнозія це: «Здатність до виконання завдань, направлених на забезпечення та контроль якості лікарських засобів та лікарської рослинної сировини» [3, ФК8], та «Здатність ідентифікувати лікарську рослинну сировину» [3, ФК9]. Програмні результати навчання: «Знання анатомічних, морфологічних ознак та хімічного складу лікарських рослин та лікарської рослинної сировини, які необхідні для їх діагностики в природному середовищі й використанні з лікувальною метою» [3, ПРНз10] та «Уміння ідентифікувати лікарську рослинну сировину, інформувати населення про основні характеристики лікарських рослин та застосування ЛРС» [3, ПРНу8].

Для здійснення контролю поточних знань здобувачів освіти ми використовуємо різні методи контролю знань: усні, письмові, практичні, тестові. А також різні форми контролю: індивідуальна перевірка, фронтальна перевірка, комбіноване опитування [2, с.55]. При виборі того чи іншого методу та форми враховується тема заняття, рівень особистих здібностей здобувачів освіти кожної

конкретної групи за результатами вхідного контролю та попереднього контролю, обсягу матеріалу, що був наданий для опрацювання.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті. Опрацьовуючи той чи інший метод та форму поточного контролю ми постійно змінюємо завдання, комбінуємо їх вводимо такі характеристики як швидкість виконання, що додатково мотивує та стимулює до кращої підготовки.

Проаналізувавши різні форми та методи, які використовую особисто я при проведенні поточного контролю з дисципліни фармакогнозія, найбільш ефективними вважаю наступні. *Індивідуальне усне опитування за колекцією лікарської рослинної сировини*. В цьому поточному контролі використовую письмовий опис назви лікарської рослинної сировини, похідної рослини та родини української та латинською мовами. Протягом опитування застосовую питальні слова та дієслова для різного рівня навчальних результатів за узагальненою таксономією Б. Блума. Перевагою цього виду контролю є те, що в діалозі швидко можна з'ясувати рівень підготовки студента, рівень його роботи протягом заняття (здатність ідентифікувати лікарську рослинну сировину за макроскопічними ознаками). За допомогою додаткових запитань можна виявити не тільки рівень засвоєння інформації, але й здатність аналізувати, співставляти інформацію. Недолік в тому, що на кожного студента потрібно різна кількість часу для опитування, при кількості студентів більше десяти в одній підгрупі може не вистачити часу.

«*Фармакогностичний диктант*». Це письмова, групова перевірка де враховується ще час на надання відповіді. Всі запитання формулюються так, щоб відповідь була одним словом, назвою, словосполученням. Питання можна поділити на блоки за змістом. Кількість питань у блоці, кількість блоків, тематичність блоків, кількість балів за кожну відповідь та загальна кількість балів за диктант залежить від теми та змісту заняття. Ускладнюється тим, що не надається час на обмірковування відповіді. Або студент знає її та швидко відповідає, або не знає та надає відповідь. Перевага в тому, що не має часу

спитати у когось, спробувати знайти відповідь в методичних джерелах. Також перевага в простоті та швидкості перевірки за допомогою еталонів відповідей. До перевірки можна залучати самих студентів. Наприклад, «фармакогностичний диктант», як поточний контроль до практичного заняття «Макроскопічний та мікроскопічний аналізи ЛРС змійовика, перстачу, родовика. Відмінні ознаки кореневища перстачу від можливих домішок».

М3.ЗМ5. Практичне заняття 2. Поточний контроль

I. Вказати латинські назви:

1. Дуба кора
2. Родина Букові
3. Черемхи плоди…

II. Хімічний склад (указати українські назви похідних рослин)

1. ЛР, що містять конденсовані дубильні речовини
2. ЛР, що містять мішану групу дубильних речовин…

III. Препарати (указати українські назви похідних рослин)

1. Поліфітол-1
2. Стрікс…

Комбіновані письмові індивідуальні перевірки. Формується декілька варіантів бланків з завданнями в яких студент надає відповіді. В кожному варіанті присутні завдання з теми в різному вигляді та формі: таблиці, які треба доповнити, побудування графічних взаємозв’язків, ланцюги з характеристик лікарських рослин, тестові завдання тощо. Перевага в тому, що різні за складністю та змістом завдання дають змогу проконтролювати різні рівні підготовки студентів, при цьому ускладнюють пошук інформації в методичних джерелах під час виконання завдань, тобто «списування». Недолік тільки для самого викладача, треба достатньо часу витрати для формування таких бланків, роздрукувати їх, розрахувати кількість балів за кожне завдання. Наприклад,

поточний контроль до практичного заняття «Флавоноїди. Макроскопічний та мікроскопічний аналіз трави кропиви собачої».

М2.ЗМ4.Практичне заняття 9. Поточний контроль

1. **В Україні налічується понад 30 видів цієї рослини і всі вони є джерелом при заготівлі ЛРС. Вкажіть цю рослину.**
   1. Липа
   2. Крушина
   3. Глід
   4. Вільха
   5. Бузина чорна
2. **Гірчак перцевий відрізняють від Гірчака почечуйного при заготівлі за:**
   1. Гірким смаком
   2. Пекучим смаком
   3. Кислим смаком
   4. Солоним смаком
   5. Солодким смаком…

Підібрати препарати та з'єднати з рослиною

Венотон		Есплант
Венітан		Фітовен
Викаір	Aesculus hippocastanum	Фітоуроліт
Меморин		Мемоплант
Раунатин		Ескувіт

Церебротон Ескузан

Відгадайте назву рослини (латинь), яка використовується для профілактики та лікування гіпо- та авітамінозів Р, для профілактики уражень капілярів, при застосуванні антикоагулянтів, саліцилатів, в комплексному лікуванні тромбофлебіту та варикозному розширенні вен.

			h			a			p					a

1	Bidens tripartita	A	Folia	A	Asteraceae	A	Гіпотензивна	A	Танакан
2	Crataegus sanguinea	B	Radix	B	Lamiaceae	B	Кардіотонічна	B	Настоянка
3	Ginkgo biloba	C	Fructus	C	Ginkgoaceae	C	Нормалізує мозковий кровообіг	C	Кратал
4	Scutellaria baicalensis	D	Herba	D	Rosaceae	D	Бактерицидна	D	Настій

Надані форми та методи контролю реалізують, в сукупності, й різні принципи контролю: ефективність, об'єктивність, систематичність, справедливість, всебічність [2, с.31]. Та забезпечують виконання різних функцій контролю: педагогічну, навчальну, розвиваючу, виховну, діагностичну, профілактичну, орієнтувальну, організуючу, мотиваційну [2, с.28]. В той же час відбувається повноцінний зворотній зв'язок з викладачем, який також при підготовці матеріалу стосовно поточного контролю на кожне заняття, знаходиться під впливом вище зазначених факторів, вдосконалюється, проявляє свої творчі здібності, рефлексує.

Список використаних джерел

1. Про освіту. Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII із змінами та доповненнями//Офіційний сайт Верховної Ради України. – URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19.

2. Кайдалова Л. Г. Педагогічна діагностика у вищому навчальному закладі. Навчальний посібник / Л. Г. Кайдалова, О. О. Тєлєжкіна. – Харків: НФаУ, 2006. – 102 с.

3. Освітня програма профільної середньої освіти для підготовки молодших спеціалістів. Коледж НФаУ. Затверджено Ученою Радою НФаУ. Протокол від 30.08.2018 р.

ТЕЗИ

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ МЕДИЦИНИ ТА ФАРМАЦІЇ»

В.В. Горбаньов
Коледж Національного фармацевтичного університету

Досвід показує, що у процесі вивчення «Історії медицини та фармації» важливим є встановлення міждисциплінарних зв'язків: дисципліна базується на вивченні всесвітньої історії, історії України, інформатики, фізики та хімії під час шкільної підготовки й інтегрується з такими дисциплінами навчального плану Коледжу НФаУ, як історія та культура України, філософія, соціологія, органічна та неорганічна хімія, біологія з основами генетики. Дисципліна є підґрунтям вивчення фізіології та анатомії людини, органічної хімії, фармацевтичної ботаніки, аптечної технології ліків, фармакології, фармакогнозії, організації та економіки фармації, медичного та фармацевтичного товарознавства, фармацевтичної хімії, менеджменту та маркетингу у фармації, що передбачає інтеграцію викладання з вище зазначеними дисциплінами на формування умінь застосувати знання в процесі подальшого навчання і у професійній діяльності; дисципліна закладає основи професійної культури, виховує гордість та відчуття необхідності фармацевтичної спеціальності. Дисципліну «Історія медицини та фармації» студенти-бакалаври І курсу Коледжу НФаУ вивчають на лекційних, семінарських заняттях та під час самостійної роботи.

Важливою формою роботи студентів з дисципліни «Історія медицини та фармації» є підготовка до семінарських занять, самостійна робота. Самостійна робота студента дає якісні результати якщо студент отримує від викладача відповідні рекомендації, консультації.

Для глибокого та якісного засвоєння навчального матеріалу, студентам перш за все, рекомендується детально ознайомитися з робочою навчальною програмою дисципліни, переліком літератури, змістом та методичними рекомендаціями щодо підготовки до семінарських занять, питаннями, що винесені

на модульний контроль, а також – критеріями оцінювання навчальних досягнень. Це допоможе на початковому етапі зорієнтуватися у новому предметі, уявити його внутрішню логіку, послідовність розгляду тем та накреслити загальний план роботи протягом часу, відведеного на вивчення дисципліни.

Важливою частиною процесу навчання є семінарські заняття, які можуть бути як академічними так і інтерактивними. Але проведені у будь-якій формі, вони потребують попередньої самостійної роботи студентів. У процесі підготовки до семінарських занять студентам варто слідувати методичним порадам щодо підготовки до занять, а також використовувати різні види самостійної роботи, такі, як зокрема, підготовка розгорнутого плану відповіді на питання, підготовка тез до виступу, конспект навчального матеріалу (літератури, джерел), підготовка схем, таблиць, підготовка проекту.

Складовою самостійної робот студентів є виконання індивідуальних завдань й індивідуальна консультація. Остання проводиться викладачем згідно із затвердженим графіком. Особливо потрібні консультації студентам, які навчаються за індивідуальним графіком, або з будь-яких причин пропустили лекцію чи семінар, отримали незадовільну оцінку тощо.

Таким чином сучасні підходи до викладання дисципліни «Історія медицини та фармації» сприяють ідентифікація майбутньої професійної діяльності як соціально значущої для здоров’я людини, реалізація професійної діяльності на основі загальних знань основних історичних етапів становлення та розвитку фармацевтичної науки і практики в Україні та країнах світу. В процесі формування міждисциплінарних зв’язків студенти засвоюють практичні підходи до організації забезпечення лікарськими засобами населення та закладів охорони здоров’я, нормативно-правових актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик в різні історичні періоди. Формуються базові знання та набуваються практичні навички для подальшого вивчення фахових навчальних дисциплін.

Список використаних джерел

1. Горбаньов В.В. Значення дисципліни «Історія медицини та фармації» для формування професійних якостей майбутніх фахівців фармації / В.В. Горбаньов // Якість вищої освіти: сучасний стан та шляхи забезпечення. Матеріали всеукраїнської науково - методичної інтернет - конференції. 18 - 19 квітня 2017 р. стор. 92-97.

2. Історія медицини та фармації: навчальний посібник для студентів вищих фармацевтичних навчальних закладів. / А.А. Котвіцька, В.В. Горбаньов, Н.Б. Гавриш та ін. - Х.: НФаУ: Золоті сторінки, 2016. – 168 с.

3. Кайдалова Л.Г. Професійна підготовка майбутніх фахівців фармацевтичного профілю у вищих навчальних закладах: монографія / Л.Г. Кайдалова. - Х.: НФаУ, 2010. – 364 с.

ДИСЦИПЛІНА «СУЧАСНІ ФАРМАЦЕВТИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ» У СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ФАРМАЦІЇ

О. А. Рубан, Л. М. Хохлова, Ю. С. Маслій
Національний фармацевтичний університет

Фармацевтичні препарати є продукцією міжгалузевого значення і широкого застосування, від якої в першу чергу залежать життя, здоров’я та добробут людини.

Насичення ринку України фармацевтичними препаратами вітчизняного виробництва пов’язано з формуванням нових підходів до організації виробництва, оцінки якості сировини, що використовується, і готової продукції та застосування нових технологій. Рішення цих проблем під силу фахівцям, які мають відповідну

підготовку до розв'язування питань, що виникають на фармацевтичному виробництві.

В Україні все більш масштабного характеру набуває підготовка магістрів. Це зумовлено необхідністю підвищення вимог до рівня професійної майстерності сучасного провізора-технолога, провідним і визначальним для якого є наукове мислення, творчо-інноваційний стиль діяльності, здатність поєднувати практичні знання, отримані з виробництва готових лікарських форм у промислових умовах, та науково-дослідну роботу.

Підвищення уваги до проблеми фармацевтичної освіти зумовлено винятковістю позиції фармацевтичної школи як одного з ключових факторів в реорганізації та розвитку системи охорони здоров'я.

Магістерська підготовка спрямована на створення умов для творчого розвитку обдарованої особистості шляхом формування системи глибоких спеціальних знань, умінь інноваційного характеру, навичок науково-дослідницької, науково-педагогічної й організаторської діяльності, а також досвіду примноження нових знань та їх використання при виконанні проблемних професійних завдань.

На кафедрі заводської технології ліків НФаУ для магістрантів спеціальності «226 Фармація, промислова фармація» викладається дисципліна «Сучасні фармацевтичні технології», яка належить до циклу обов'язкових дисциплін професійно-орієнтованої підготовки фахівців. Предметом її вивчення є світові перспективні технології виробництва лікарських препаратів різних фармацевтичних груп одночасно із застосуванням нових сучасних видів обладнання. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 135 годин, 4,5 кредити ЄКТС (денна, вечірня, заочна та дистанційна форма навчання). З метою формування у здобувачів вищої освіти уміння застосовувати знання світових сучасних фармацевтичних технологій в майбутній професійній діяльності на кафедрі створено комплекс необхідних методично-навчальних матеріалів з вивчаємої дисципліни: комплект лекційного матеріалу (мультимедійні

презентації, конспекти лекцій), навчальний посібник «Сучасні фармацевтичні технології», методичні рекомендації до самостійної роботи магістрантів, методичні рекомендації для підготовки до змістових та підсумкового модулів, а також методичні рекомендації для викладачів [1].

В навчальному посібнику «Сучасні фармацевтичні технології» наведено матеріали, які допоможуть магістранту вдосконалити знання із сучасних фармацевтичних технологій, що мають місце у виробництві екстракційних препаратів та препаратів, одержаних за допомогою методів біотехнології; освоїти технологічні прийоми розробки та створення ліків для дітей; розглянути більш детально виробництво та розповсюдження шипучих лікарських засобів, каплет та пелет, препаратів для ін'єкцій, які приготовлені з використанням сучасних технологій; вивчити особливості одержання пролонгованих лікарських форм, гелів та желе для внутрішнього застосування; ознайомитись з основними засобами одержання наноносіїв при створенні нанопрепаратів для використання у фармації.

У посібнику наведено нові теми, які не вивчались при засвоєнні дисципліни «Промислова технологія лікарських засобів» при одержанні базової освіти: «Гумка жувальна лікувальна – нова альтернативна лікарська форма для орального застосування», «Способи отримання твердих лікарських форм з рідкими активними фармацевтичними інгредієнтами», «Пінні терапевтичні системи», «Фармацевтична розробка» та інші. Такі питання, як обґрунтування виду і концентрації допоміжних речовин, процесів таблетування подрібненого рослинного матеріалу, екстрагування, гелеутворення в даному посібнику розглядаються на сучасному науковому рівні [2].

Отже, система підготовки провізорів в Україні з вищим магістерським ступенем має забезпечити досягнення таких цілей: збереження та зміцнення здоров'я населення; покращення якості підготовки кадрів; підвищення рівня якості освітньої та наукової діяльності начальних закладів, що готують фахівців фармацевтичної галузі.

Список використаних джерел

1. Навчальна програма дисципліни «Сучасні фармацевтичні технології» / уклад.: О. А. Рубан, Л. М. Хохлова, Ю. С. Маслій. Харків : НФаУ, 2018. 13 с.

2. Сучасні фармацевтичні технології : навч. посіб. до лабораторних занять магістрантів денної, вечірньої та заочної форми навчання спеціальності 8.110201 “Фармація” / за ред. О. А. Рубан. Харків : НФаУ, 2015. 249 с.

ВХІДНИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ – ЯК ЗАСІБ ДІАГНОСТИКИ ЗНАНЬ МАЙБУТНІХ ФАРМАЦЕВТІВ

О. І. Рудакова
Коледж Національного фармацевтичного університету

Зміни, які відбуваються в Україні та за її межами висувають нові вимоги до сучасних фахівців. Завдання підвищення ефективності навчального процесу, якості підготовки спеціалістів не можуть бути вирішені без підвищення якості викладання, корекції навчального процесу. Тому питання поліпшення якості навчання завжди було та є пріоритетним у комплексному навчальному закладі.

Контроль знань – є органічною частиною всього навчального процесу, тому потребує його подальшого вдосконалення. В практиці роботи сучасної школи визначають різні види контролю: попередній (вхідний), поточний, модульний, рубіжний, підсумковий. Визначені форми контролю: усний, письмовий, програмовий, змішаний, самоконтрольний. Поєднання форм, методів контролю сприяє реалізації навчальних цілей, ефективності, навчального процесу.

Вхідний контроль знань – це діагностика вхідного рівня знань студентів.

Вхідний контроль має основним завданням – виявити рівень базових знань з предметів на початку його вивчення. Це дає можливість: студентам – критично оцінити свої досягнення та помилки, орієнтувати на подальшу роботу з метою

поглиблення знань з дисципліни (реальність оцінок, отриманих в школі з певного предмету:

- виявити більш підготовлених студентів (діагностика середніх, слабких та сильних студентів)

- завчасно виявити прогалини в знаннях

- розробити заходи з надання індивідуальної допомоги студентам

- навчити самостійно, творчо, відповідально відноситись до навчання

- стимулювати й розвивати інтерес до предмету

За результатами вхідного контролю знань викладач обирає відповідні системи й темпи навчання. Вхідний контроль проводиться перед вивченням нового курсу.

Для діагностування рівня знань, вміння студентів орієнтуватися в часі, розташовувати в хронологічній послідовності історичні події, вміння аналізувати соціальні явища та узагальнювати їх, знаходити вагомі аргументи і формувати власну думку, викладачем розробляється комплекс завдань вхідного контролю знань:

- перевірка знань студентами термінів. Наприклад: Дати визначення термінів «держава», «монархія», «конституція», «демократів», «мораль»;

- завдання на вміння студентів орієнтуватися в хронологічній послідовності подій. Наприклад: 1. Розташуйте наведені правові акти в хронологічній послідовності: а) Конституція України б) Акт проголошення незалежності України в) Декларація про державний суверенітет г) Конституція Пилипа Орлика;

- діагностувати рівень мислення студентів можливо, проаналізував виконання ними завдань, які передбачають використання певних розумних операцій (виокремлення головного, аналізу, методу, синтезу, узагальнення тощо. Для діагностики здібностей студентів, пропонуємо виділити суттєві ознаки та узагальнити спорідни факти та явища на різних рівнях складності, згрупувати наведені поняття, виключити зайве в поняттях, встановити причино-наслідкові

зв'язки подій та явищ. Наприклад: «Що об'єднує ці країни: Японія, Іспанія, Бельгія, Данія, Швеція, Монако?»;

- викресліть зайве у наведеному списку. Свій вибір обґрунтуйте: президентська республіка, абсолютна монархія, дуалістична монархія, федерація, конституція, монархія.

Завдання вхідного контролю передбачають логічні питання, відповіді на які дають можливість діагностувати, як студенти вміють пов'язувати теоретичні проблеми із сучасністю, шляхом пошуку доказів, логікі, як вміють висловлювати особисту точку зору, які вміють використовувати міждисциплінарні зв'язки.

Студентам пропонують питання до роздумів, наприклад: «Французький філософ Сартр стверджував, що людина сама «творить себе, сама конструює свою «сутність» тобто те, ким воно є, ким має бути й ким стане» Як ви це розумієте?», «Як ви розумієте «Особистостями не народжуються, особистостями становляться»? Фактори, на ваш погляд, які впливають на формування особистості», «Вступ Україна до ЄС. Які ви бачите позитивні сторони цього процесу? Чи є негативні, на ваш погляд сторони?».

Вхідний контроль як засіб діагностування знань студентів дає можливість не тільки перевірити рівень знань з предмету на початку його навчання, виявити найбільш підготовлених та слабких студентів, вміти логічно мислити, мати особисту точку зору, але й звернути увагу на «прогалини» в знаннях та розробити заходи з надання індивідуальної допомоги з метою підвищення якості знань з дисципліни.

Секція

ФАХОВА МАЙСТЕРНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ – КРИТЕРІЙ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

СТАТТІ

КОМПОНЕНТИ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Н. О. Брагар

Медичний коледж Запорізького державного медичного університету

Актуальною проблемою вищих навчальних закладів освіти є залучення випускників шкіл для навчання. Вибір останніх базується на можливості отримати сучасну професійну освіту, що підвищить їх конкурентоспроможність на ринку праці в майбутньому. Останні роки в конкурентну боротьбу за українського випускника вступили європейські навчальні заклади, які пропонують високий рівень знань, можливість навчатися на бюджетній (безкоштовній) основі, гідні соціальні умови, отримання диплому європейського зразка та можливість працевлаштування за кордоном.

В цій боротьбі на перше місце виходить особистість викладача, його постійне спрямування до розвитку професійної компетентності, професійного зростання. Викладач – це людина, яка синтезує в собі професійні, наукові, особисті та духовні якості. Людина, яка за допомогою своїх знань, вмінь, навичок, своїм прикладом та досвідом може зацікавити та залучити студентів до наукової та практичної роботи. Авторитетна думка, наявність власних досягнень у професійній галузі, практичні приклади, досконале знання предмету, майстерне викладання, налагодження гарних стосунків зі студентами, забезпечення прикладного використання теоретичних знань – це запорука якісного засвоєння студентами предмету та їх мотивація бути схожими на професійну, гідну, виховану людину. Перелічені якості викликають повагу до викладача, підвищують його авторитет серед колег та студентів вищих закладів.

Особисті якості викладача відіграють важливу роль у формуванні спеціаліста фармацевта (провізора). Грамотний, чуйний, контактний спеціаліст зможе надати професійну, всебічну консультацію та пораду клієнту.

Професійна компетентність викладача вищої школи багато в чому визначається можливістю встановлювати контакт з аудиторією та окремими студентами, вволікати їх в наукову та практичну роботу. Важливими особистими якостями викладача є: допитливість, наполегливість, постійний інтерес до наукових успіхів в інших галузях знань, наукова витривалість у роботі зі своєю науковою проблемою і наукова вимогливість до себе, дисциплінованість, прагнення до точності результатів, ентузіазм і старанність у роботі, критичність і самокритичність.

Враховуючи вищенаведене, викладачу слід постійно підвищувати та удосконалювати рівень фахової компетентності, яка охоплює мотиваційні, когнітивні, діяльнісні, ціннісно-рефлексивні, емоційно-вольові компоненти.

Мотиваційний компонент фахової компетентності відбиває ставлення викладача до професійної діяльності, виражене в цільових установках. До складу мотиваційного компоненту входить потреба у професійній діяльності, прагнення до творчої наукової та навчально-методичної діяльності, інтерес до виховної роботи, пізнавальні, професійні і творчі мотиви, які впливають на досягнення поставленої мети. Основу мотиваційного компонента складає мотивація досягнень, показники професійного самовизначення та професійної спрямованості.

Когнітивний компонент включає знання теоретичного і практичного характеру: методологічні знання – знання загальних підходів, принципів, закономірностей розвитку, навчання і виховання студентської молоді, теоретичні знання фахової наукової дисципліни, сукупність знань, необхідних викладачу для здійснення посадових обов’язків, знання, які складають основу педагогічної діяльності, знання інформаційних технологій, їх можливостей для розв’язання задач з предметної галузі та навчальному процесі, креативність, гнучкість, критичність, системність, мобільність, оперативність мислення.

Діяльнісний компонент являє собою взаємопов'язаний комплекс умінь і навичок, що забезпечують якісну реалізацію посадових функцій викладача. Серед

професійних умінь викладача вищої школи виділяють: проектувальні, конструктивні, інформаційні, організаторські, комунікативні, дослідницькі, виховні.

Ціннісно-рефлексивний компонент включає сукупність особисто значущих і цінних прагнень, ідеалів, переконань, поглядів, ставлень до продукту і предмету діяльності у професійній сфері і сфері стосунків, розуміння професійної компетентності як однієї з провідних професійних і соціальних цінностей, адекватну самооцінку власних можливостей у професійній діяльності, наявність власної позиції щодо прийнятих рішень у професійній діяльності, прагнення до самоактуалізації, саморозвитку, постійної роботи над собою у професійній сфері, прагнення до професійного самовдосконалення, здатність брати на себе відповідальність за прийняті рішення професійної діяльності, уміння визначати резерви свого подальшого професійного зростання та регулювати свою професійну діяльність і ставлення до неї.

Рефлексія характеризує осмислення, самоаналіз і самооцінку особою власної діяльності і її результатів, уточнення шляхів її організації, визначення на основі свого власного досвіду оптимальних методів і прийомів роботи.

Емоційно-вольовий компонент охоплює такі якості особистості, як наполегливість у подоланні труднощів, старанність, вдумливість, прагнення до самовдосконалення, самокритичність, впевненість у собі, відсутність остраху помилитися, цілеспрямованість у роботі, почуття власної гідності.

Для викладачів фармацевтичного профілю дуже важливим є уміння своєчасно відстежувати всі зміни, що відбуваються на ринку фармацевтичної продукції, обирати найбільш зручні шляхи отримання інформації та уміння швидко перевіряти її достовірність. Саме тому в поняття професійної компетентності викладача фармацевтичних дисциплін слід включити також такий компонент, як інформаційна компетентність.

Ціннісне ставлення до викладацької діяльності виявляється в таких показниках, як: розуміння мети і завдань викладацької діяльності, усвідомлення

цінності професійно педагогічних знань, визнання цінності суб'єктних відносин, задоволеність педагогічною працею та орієнтація на професійне й особистісне самовдосконалення.

Очевидно, що досягнення мети сучасної освіти пов'язане з особистісним потенціалом викладача, його загальною та професійною культурою, без яких неможливе вирішення наявних проблем навчання та виховання відповідно до нових освітніх вимог.

Список використаних джерел

1. Головань М. С. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду / М. С. Головань // Вища освіта України. – 2008. – № 3. – с.23-30. 7. Головань М. Система компетенцій випускника вищого навчального закладу напряму підготовки "фінанси і кредит" / М. С. Головань // Вища школа. – 2011. – № 9. – с. 27-38.

2. Компетентність саморозвитку фахівця: педагогічні засади формування у вищій школі / О. О. Біла, Т. Р. Гуменникова, Я. В. Кічук. – Ізмаїл: ІДГУ, 2007. – 236 с.

3. Стрельніков В. Компоненти професійної компетентності викладача вищої школи/ В.Ю. Стрельніков // Наукові записки ПОІППО: Моделі ключових та професійних компетентностей педагогічного працівника. – 2011. – Випуск 2. – 184 с.

ТЕЗИ

ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ВИКЛАДАЧА ФАРМАКОЛОГІЇ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО КОЛЕДЖУ

Аксакова В. В.
Коледж Національного фармацевтичного університету

В умовах реформування системи освіти України для виведення її на рівень досягнень розвинених країн світу необхідна готовність викладачів навчальних закладів до відродження та створення якісно нової системи освіти.

Сучасною ідеєю розвитку освіти є неперервне поповнювання знань впродовж усього життя. Реалізація цього неможливо без спеціальної цілеспрямованої роботи із формування вмінь викладача вчитися, знаходити інформацію, відокремлювати та використовувати необхідні знання для професійної діяльності та навчання. Особливе значення має організація підвищення інформаційної культури та особистості кожного викладача та студента.

Інформаційна культура – це оптимальні засоби спілкування з інформацією та представлення її користувачу для розв’язання теоретичних та практичних задач. На сучасному етапі розвитку інформаційно-комунікативних технологій інформаційна культура особистості вже є загальною культурою людини, яка складається з інформаційного світогляду, системи знань та вмінь, які забезпечують цілеспрямовану самостійну діяльність з оптимальним задоволенням індивідуальних, інформаційних потреб за допомогою використання як традиційних, так і новітніх інформаційних технологій.

На заняттях фармакології в фармацевтичному коледжі основною метою підвищення інформаційної культури викладачів є не тільки поповнення рівня знань з дисципліни, а й сприяння розвитку здібностей знаходити потрібну інформацію, аналізувати її та впроваджувати в навчальний процес.

В умовах інформаційного суспільства важливо підготувати студента до сприйняття та обробки нової інформації, володіння сучасними засобами, методами та технологією роботи для її сприйняття. Новітні умови роботи студента залежать від інформованості викладача, а також від засвоєння практичних та теоретичних базових даних з фармакології, які він зобов'язаний постійно самостійно засвоювати та накопичувати.

Проблема інформаційної культури викладачів та студентів фармацевтичного коледжу при вивченні фармакології є особливо актуальною у зв'язку з поширенням великої кількості інформації стосовно лікарських засобів та неефективним використанням уже існуючих інформаційно-електронних джерел, у першу чергу комп'ютерів.

Сучасні інтернет-технології відкривають широкі можливості для вивчення фармакології та підвищення рівня інформаційної культури.

Компетентність викладача фармакології визначається знаннями, прийомами, творчістю, професійним досвідом. Оволодіваючи елементами інформаційної культури, викладачі та студенти піднімаються на вищі ступені свого професіоналізму. Викладачі фармакології прагнуть, щоб інформаційна культура стала елементом загальної культури в фармацевтичному коледжі.

Інформаційна культура – це сучасний тип спілкування викладача та студента, новий тип мислення, що формується в результаті звільнення від рутинної інформаційно-інтелектуальної роботи у зв'язку з більш вираженою орієнтацією на саморозвиток та самонавчання.

Інформаційна культура визначається тим, що вона проникає в усі сфери професійної діяльності, трансформується у більш якісну діяльність на вищому рівні цілісної індивідуальності та особистості майбутнього фармацевта.

Інформаційна культура органічно входить в сучасне життя та призводить до змін багатьох соціально-економічних, політичних та духовних представлень, вносить якісно нові можливості в житті людини, в його професійній діяльності, особливо в діяльності майбутнього фармацевта.

Список використаних джерел

1. Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби і технології: колективна монографія. - К.: Атіка, 2005. - 252с.

2. Інформаційні технології і засоби навчання: зб. наук. праць / за ред. В. Ю. Бикова, Ю. О. Жука/ Ін-т засобів навчання АПН України. – К.: Атіка, 2005. - 272с.

САМООСВІТА ВИКЛАДАЧА ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА НА ШЛЯХУ ДО МАЙСТЕРНОСТІ

О. В. Драннік

Коледж Національного фармацевтичного університету

Визначальною функцією праці викладача є навчальна діяльність, яка спрямована на організацію процесу навчання відповідно до нормативних документів. Вона поєднує теоретичну складову, пов'язану з розкриттям сутності науки, нових закономірностей, і практичну, яка спрямована на розв'язання педагогічних завдань. Викладач визначає мету і завдання навчання з конкретного предмета у взаємозв'язку з іншими дисциплінами; обмірковує зміст навчання, сучасні форми і методи, що сприяють активізації навчально-пізнавальної діяльності студента, форми контролю.

Викладач вищого навчального закладу повинен постійно працювати над удосконаленням своєї педагогічної майстерності, від чого значною мірою залежать результати його роботи.

Ефективність викладацької роботи залежить від професійності викладача. За результатами роботи педагогів виокремлюють кілька її рівнів:

1) репродуктивний (недостатній) полягає в умінні розповісти те, що знає сам;

2) адаптивний (низький) – передбачає уміння пристосувати своє повідомлення до особливостей аудиторії;

3) локально-моделюючий (середній) – полягає у володінні педагогом стратегіями передавання знань з окремих розділів і тем;

4) системно-моделюючий (високий) – полягає в умінні формувати систему знань, умінь, навичок з предмета загалом;

5) системно-моделюючий діяльність і поведінку (найвищий) – передбачає здатність педагога перетворювати свій предмет на засіб формування особистості вихованців.

Педагоги першого і другого рівня не володіють свідомими стратегіями педагогічної діяльності та здійснюють її здебільшого завдяки інтелектуальним якостям. Власне педагогічні здібності виявляються на третьому рівні, коли домінанта зміщується із власної особи на вихованців. На четвертому і п'ятому рівнях уже очевидна педагогічна обдарованість, що виявляється у спроможності підпорядковувати власні інтереси педагогічній меті, створювати оригінальні системи навчально-виховної роботи.

Що буде в Україні, якщо студенти будуть більше одержувати знань через інтернет ніж із лекцій деяких викладачів? Тому педагог має постійно перебувати в пошуку, вдосконалювати свої знання й методи роботи. Процес оволодіння педагогічною майстерністю має певні особливості: оцінка своїх можливостей; вміння брати до уваги наявність своїх якостей; знаходження джерела пізнання й адекватні своїм можливостям форми самоосвіти, планування, організація робочого місця та діяльності; здатність критично оцінювати перевагу та недоліки власної роботи

Педагоги не можуть успішно когось учити, якщо в цей же час ретельно не вчаться самі. Тому самоосвіта – це безперервний процес саморозвитку та самовдосконалення.

Список використаних джерел

1. Види діяльності викладача внз // [Електроне джерело] – Режим доступу: https://studfiles.net/preview/3270450/page:25/

2. Лукашевич Н. П. Социология образования: конспект лекций / Н. П. Лукашевич, В. Т. Солодков – К.: МАУП, 1997. – 224 с.

3. Педагогічна майстерність викладача вищого навчального закладу // [Електроне джерело] – Режим доступу: https://pidruchniki.com/70124/pedagogika/pedagogichna_maysternist_vikladacha_vischogo_navchalnogo_zakladu

4. Рівні готовності викладача до педагогічної діяльності // [Електроне джерело] – Режим доступу: https://lektsii.org/16-28789.html

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ЯК ЗАПОРУКА ЕФЕКТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

Т.П. Зарудко

Коледж Національного фармацевтичного університету

Педагогічна праця викладача вищого навчального закладу є особливою формою професійної діяльності, змістом якої є навчання, виховання і розвиток студентів, сприяння формуванню у них фахових знань, умінь і навичок, активної життєвої позиції, що дасть змогу майбутньому випускнику активно включитися у суспільну, культурну, політичну та інші сфери життя суспільства [1, с. 221].

Професійний розвиток викладачів шляхом системного заохочення наукової та професійної активності викладачів, їх орієнтація постійне підвищення власної фахової компетентності [3] тісно пов’язано з підвищенням педагогічної майстерності викладача.

Викладач вищого навчального закладу свою професійну діяльність здійснює у кількох напрямах: педагогічна, методична, наукова, виховна [4, с.48-50]. Педагогічну складову вважають пріоритетною, але вона не може бути повноцінною при ігноруванні трьох інших аспектів роботи. Організовуючи навчальну діяльність студентів відповідно до нормативних вимог, викладач визначає мету і завдання конкретної дисципліни у взаємозв’язку з іншими предметами, обирає оптимальні форми і методи роботи, що сприяють активізації пізнавальної діяльності студента, форми контролю. Основними видами цієї діяльності є лекції, лабораторні, практичні, семінарські заняття, консультації, заліки, екзамени, керівництво практикою тощо. Але високого рівня професійних знань не досить для володіння студентською аудиторією. Значний вплив має загальний розвиток особистості викладача, його вміння пов'язувати матеріал із сьогоденням, із власним досвідом, незалежність поглядів, розуміння інтересів молоді, культура мовлення, використання інноваційних методів у організації навчального процесу тощо. Сучасний викладач має бути спроможним до саморозвитку та самовдосконалення в ситуації, яка постійно змінюється, готовим до якісної реалізації знань умінь та навичок у професійній діяльності.

Можна також підвищувати кваліфікацію шляхом самоосвіти: самостійно здобувати нові фахові знання через опрацювання наукової літератури, здійснювати підготовку публікацій та виступів на наукових конференціях, розробку методичного забезпечення дисциплін, які проводить викладач, відвідувати курси педагогічної майстерності, а також удосконалювати знання, уміння і навички у галузі педагогіки вищої школи. Обов’язковою складовою поглиблення психолого-педагогічної підготовки, ознайомлення з новими технологіями навчання, оволодіння методами і прийомами професійної педагогічної діяльності, підвищення рівня комп’ютерної грамотності та навичок роботи з Інтернетом [2, с.58].

Таким чином, вдосконалення професійної компетентності викладача повинно відбуватися шляхом системного підходу із врахуванням відповідних психолого-педагогічних аспектів.

Список використаних джерел

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: підручник / С.С. Вітвицька. – [3-тє вид., випр. й доповн.]. – Житомир: «Поліграфічний центр», 2012. - 384 с.

2. Левківський Б. Підвищення педагогічної майстерності викладачів вищих навчальних закладів // Вища школа. – 2005. - № 3. с. 55-58.

3. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 року №1556 – VII //Відомості Верховної Ради України, від 19.09.2014р. /№37-38/ стр.2716, ст.2004. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18

4. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. – К.: «Академвидав», 2006. – 352с. (Альма-матер).

Наукове видання

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ ФАРМАЦЕВТІВ

Матеріали
Всеукраїнської дистанційної науково-методичної конференції педагогічних працівників закладів вищої освіти
22 квітня 2019, Харків

Відповідальний за випуск:
Коломієць І.В.

Формат 60х84/16. Папір офсетний. Гарнітура Times ET.
Ум. друк. арк. 11,04. Наклад 100 пр. Зам. № 0422/5-19.

Національний фармацевтичний університет
вул. Пушкінська, 53, м. Харків, 61002
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи серії ДК № 3420 від 11.03.2009

Надруковано з готового оригінал-макету у друкарні ФОП В. В. Петров
Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.
Запис № 24800000000106167 від 08.01.2009 р.
61144, м. Харків, вул. Гв. Широнінців, 79в, к. 137, тел. (057) 78-17-137.
e-mail: bookfabrik@mail.ua